

Стелися барвінку!

Вітайте шановні читачі!

*У ваших руках перший номер "Нашої газети", тобто Вашої газети, яку з надією що, виконуватиме своє завдання на всяке добро, із Божою допомогою виправляєм на благородний шлях. Побажаймо їй Многोलітствіє.
Ласкаво просим – приєднуйтеся до співпраці!*

Редакція

ВИТАЄ НАС Й.Е. ПОСОЛ УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

Повідомлений про рушення "Нашої газети", Й.Е. посоль України в Республіці Хорватія пан Віктор Кирик, 19. березня 2002 р. звернувся листом до читачів ціми словами:

Шановні читачі!

Мені випала висока честь привітати Вас у першому числі нової газети, яка починає своє життя в Хорватії. Щиро вітаю Товариство української культури та головного редактора пана Алексу Павлешина з цією важливою в житті української та русинської громади подією. Маю надію, що "Наша газета" стане виданням, яке дасть можливість усім, кому не байдуже українське слово і українська культура, висловити свої думки та поділитися тим, чим багата українська родина.

Знаковим є те, що перше число "Нашої газети" виходить напередодні великого Свята - Воскресіння Христового.

З Святом Вас, шановні читачі.

Христос Воскрес!

Посол Віктор Кирик

ПЕРЕДРУК ВІСТКИ З:

СВІТОВИЙ КОНГРЕС
УКРАЇНЦІВ

№ 2(39) – лютий, 2002

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ СКУ

В п'ятницю, 1-го лютого ц.р., відбулося засідання вужчої Президії, а в суботу, 2-го лютого – засідання Президії Секретаріату. На засіданні заслухано звіти Президента, Генерального Секретаря, скарбника, фінансового секретаря, діючих Рад і Комісій, а також Статутової Комісії. На засіданні вирішено:

- Василь Верига влітку відвідає Боснію, Хорватію та Югославію.

-

Sretan Uskrs!

*Христос воскрес!
Во істину воскрес!*

Щешліва Велька ноц!

ЗАСТУПНИК ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ УКРАЇНИ У ЗУСТРІЧІ З ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНЦІВ І РУСИНІВ : Президент України цього року відвідає Республіку Хорватію

Й.Е. Віктор Кирик і заступник державного секретаря України, пан Ігор Харченко, який є представником України за південно-східну Європу, дня 11. березня цього р., відвідали КМТ Русинів і Українців Загребу і затрималися в довшій розмові з представниками нашої національної меншини в РХ і членами товариства. До пана Харченка було багато питань як нпр. про: національні меншини і людські права в Україні; вибори; вивчення мови; відносини з діаспорою (в тім не існує слово "ні", а коли можливо існує якась проблема, вона є в тім "як щось здійснити") тощо. На питання яка його дальша подорож, відповів що відвідає Боснію й Херцеговину (бо Україна там немає посольства), а потім СР Югославію, бо Україна зацікавлена за безпеку і в цій частині світу. Запитаний про майбутній візит президента України до Хорватії, відповів що це могло би відбутися в другій половині цього року.

А.Павлешин

ЗНАМЕНИТЕ ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ

Учні декламують Шевченкові вірші

Культурно-просвітне товариство Русинів і Українців Загребу організувало святковий Шевченківський вечір, який відбувся в Народному університеті "Дубрава" в Загребі, 9. березня 2002. Вступне слово казав голова товариства, пан Славко Бурда, а присутніх привітав і Й.Е. Віктор Кирик.

Надзвичайно імпресивний виклад про Шевченка сказала пані проф. Раїса Тростинська, а в тим, говоречи поезію великого Кобзаря, подали свій внесок і студентки української мови з Філософського факультету в Загребі.

Дуже приємну несподіванку підготували учні українських клясив з Канжи, Шумечог й Славонського Броду, які під керівництвом пані Славці Паньків – Карпа, їхньої професорки, декламували вибрані Шевченкові вірші в прекрасні гри і співу бандуристки Маріяни Карпа. Цю програму вони вже виконували і в інших селах і містах де живе кількість наших людей.

HT

USTAVNI ZAKON O PRAVIMA NACIONALNIH MANJINA

Već duži niz godina očekuje se izrada i izglasavanje u Hrvatskom saboru Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Nacrt koji je u protekle dvije godine izradila Radna grupa sastavljena od pravnih stručnjaka za manjinsku problematiku, predstavnika nacionalnih manjina iz reda nevladinih udruga, Hrvatskog sabora i vladinog Ureda za nacionalne manjine, a kojoj je na čelu bio bivši ministar pravosuđa dr. Stjepan Ivanišević – povučen je od strane Vlade s obrazloženjem da zadire u područja i na način kojima se neće osigurati potreban broj glasova za izglasavanje u Hrvatskom saboru.

Na sjednici Vlade, 07. ožujka 2002. godine, donesena je Odluka o osnivanju i imenovanju članova Radne skupine za pripremu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Predsjednik Radne skupine je dr. Goran Granić, zamjenik predsjednika Vlade, a njegova zamjenica je Željka Antunović, potpredsjednica Vlade. Članovi su Ingrid Antičević – Marinović, ministrica pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Tonino Picula, ministar vanjskih poslova, mr. Neven Mimica, ministar za europske integracije, dr. Antun Vujić, ministar kulture, dr. Vladimir Strugar, ministar prosvjete i športa, dr. Branko Smerdel, profesor na pravnom fakultetu u Zagrebu, Mila Šimić, predstojnica Ureda za nacionalne manjine Vlade RH, Snježana Bagić, predstojnica Ureda za zakonodavstvo i Marjan Prus, savjetnik zamjenika predsjednika Vlade.

Iz ovako respektabilnog sastava Radne grupe razvidno je koliki značaj se pridaje izradi ovog Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u RH. Međutim, izostanak saborskih zastupnika iz reda nacionalnih manjina ili bilo kojeg predstavnika ili stručnjaka za ovu problematiku pripadnika nacionalne manjine u Radnoj grupi, ukazuje na postojanje određenog stereotipa i nedostatak osjetljivosti za manjinsko pitanje u centrima odlučivanja. Zastupnici misle da bi bilo apsurdno da se donošenje Ustavnog zakona o manjinama realizira bez konzultacija sa zastupnicima i predstavnicima nacionalnih manjina, jer je neshvatljivo i nedemokratski da se bez sudjelovanja manjina kreira manjinska politika, što je primijećeno i u hrvatskim medijima.

Ipak, za nadati se je, da će Radna skupina koja se do kraja lipnja 2002. godine obvezala pripremiti novi Ustavni zakon kojim će se urediti prava nacionalnih manjina u RH, pri izradi tog zakona konzultirati i sa članovima Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, odnosno zastupnicima manjina u Hrvatskom saboru, te nevladinim udrugama u Hrvatskoj koje skrbe o manjinskim pravima, kako bi dobili zakon u skladu s međunarodnim normama o pravima manjina i u interesu svih građana Republike Hrvatske.

Borislav Graljuk - Zastupnik u Hrvatskom saboru
Predsjednik Pododbora za prava nacionalnih manjina

ПІДГОТОВКА СВЯТКУВАННЯ ЮВІЛЕЮ 80-РІЧЧЯ “ПРОСВІТИ”

Українська громада Хорватії цього 2002-го року відзначає значний ювілей - 80 річчя заснування першої української культурної організації, відомої як “Просвіта”.

Була це причина двох сесій (першої в Загребі, а другої у Славонському Броді) українських ентузіастів та активістів, які на сесіях уточнили проект і програму відзначення ювілею, який має відбутися в Загребі і інших місцевостях де проживає українська громада в Хорватії. Згоду до роботи оформленого Організаційного комітету подало понад 30-ти людей. Обрано і голову Організу. Комітету – це Славко Бурда, а його заступники – Олекса Павлешин і Володимир Карешин.

Запропоновано що центральна маніфестація відбудеться у жовтні цього року у Загребі, і то підчас візиту президента України Л.Д. Кучми Хорватії. В той час планується і відкрити меморіальну дошку присвячену 80-річчю “Просвіти”, а самий проект виготовлення дошки домовляється з Товариством братів хорватського зм'я, бо у їхньому приміщенні було засновано “Просвіту”, а меморіальна дошка встановить спільне діло української громади, згаданої хорватської асоціації та України. Про цей проект повідомлений і посол України у РХ, Його Поважність Віктор А. Кирик, який дав згоду що і Посольство буде брати участь у відзначенні цього свята.

HODOČAŠĆE U ZARVANICU - LOURDES ISTOKA

Ekumenski apostolski pokret Božanskog Milosrđa i redakcija ekumenskog časopisa "Zlatno pero" (Zagreb, Martićeva 22) uspostavili su suradnju s predstavnicima kršćanskih Crkava u Zapdnoj Ukrajini. Nakana im je povezati dva poznata marijanska svetišta: Lourdes u Francuskoj i Zarvanicu – «Lourdes Istoka», u Ukrajini. Dok je prvo svetište dobro poznato u svim kršćanskim krugovima, drugo je svetište sve do raspada Sovjetskoga Saveza bilo zarobljeno iza "željezne zavjese", da bi tek nakon proglašenja ukrajinske državne samostalnosti dobilo slobodu i važnost koja mu pripada.

Zarvanica se nalazi u Ternopiljskoj eparhiji Ukrajinske grkokatoličke Crkve u dijelu zemlje koji se naziva Galičina (kod nas poznata kao Galicija). Ovo je sveto mjesto 1995. g. pohodio naš kardinal blažene uspomene, Franjo Kuharić, kao izaslanik svetoga oca Ivana Pavla II., prigodom obilježavanja 250. obljetnice Užgorodske unije.

Ukrajinska Grkokatolička Crkva izišla je iz katakombi nakon raspada SSSR-a. Do tada se nalazila prisilno utopljena u Rusku pravoslavnu Crkvu, sukladno odluci tadašnjeg komunističkog diktatora Staljina. Biskupi, svećenici, redovnice, redovnici i vjernički puk koji to nisu prihvatili bili su ubijeni, ili odvedeni u zloglasne sibirске logore smrti poznate pod imenom skraćenice GULAG. Mnoštvo vjernika tada je istjerano iz svojih domova i svoje zemlje, te preseljeno u daleku azijsku republiku Kazahstan. Zarvanica je kao svetište također bila izložena komunističkom nasilju, bilo devastacijom i obeščašćivanjem sakralnih objekata i svetoga izvora, bilo zabranom vjernicima da je posjećuju. No i pored žestokih progona vjernici su dolazili u Zarvanicu i utjecali se u zaštitu Blažene Djevice Marije.

Zarvanica je mjesto čudesnih ozdravljenja i ostalih milosti dobivenih po zagovoru naše Nebeske Majke.

Navedeni ekumenski pokret i časopis organiziraju hodočašće u «Lourdes Istoka» 3-8 svibnja 2002. g. kako bi se moglo sudjelovati u uskršnom bogoslužju po Julijanskom kalendaru. Tom prilikom želi se posjetiti i veliko marijansko svetište Ruske Pravoslavne Crkve - Počajevsku lavru, te najveće arheološko nalazište iz vremena Bijelih Hrvata – Stiljsko, kod Lavova.

Dotadne obavijesti o hodočašću mogu se dobiti na telefone u Zagrebu: 45-52-755 i 45-57-030.

Đuro Vidmarović, ambassador ret.

ОРДЕН ВЛАДОВИ КОСТЕЛЬНИКОВОМУ

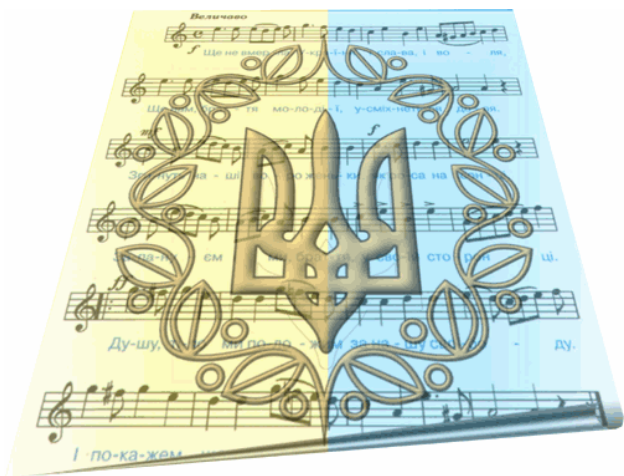
У просторийох Амбасади України у Републики Горватскей 14.февруара 2002. року у присутности представителюх наших культурно уметніцких и просвітних друштвох РГ, представителюх нашого Грекокатолицкого владичества и вельочислених культурних и просвітних роботнікох, Надзвичайний та Повноважний Посол України у Републики Горватскей Віктор Кирик, у святочним окруженю додзелел орден “За заслуги III ступня” по указу председателя України, Леоніда Кучми, од 15. августа 2001. року, панови Владови Костениковому. То найвекше припознане котре од України додзелене нашим активистом зоз Горватскей.

Славко Бурда

З. Костельник

Державний гімн України

*М.Вербицький
П.Чубинський, С.Данилович*

ТВОРЦІ ГІМНУ УКРАЇНИ

Слова національного славня (гімну) "Ще не вмерла Україна і слава, і воля" написав на початку 60-х років XIX століття відомий український поет, етнограф, фольклорист, член Російського географічного товариства (1873 р.), лауреат золотої медалі Міжнародного географічного конгресу в Парижі (1875 р.) та Уваровської премії Петербурзької Академії наук (1879 р.) Павло Чубинський (1839-1884 рр.). Вірш, уперше надрукований 1863 року, швидко розійшовся в народі, серед інтелігенції, студентів, гімназистів. Певний час його навіть приписували Тарасу Шевченку.

Того ж 1863 р. музику на слова вірша написав талановитий західно-український композитор і диригент о. Михайло Вербицький (1815-1870 рр.).

Своїм творенням і словами гімн засвідчує соборність українського народу, єдність його східних і західних земель, сподівання на щиру працю і завзяття, на славне утвердження вільної України поміж іншими народами.

Ще не вмерла Україна

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Душу, тіло ми положим за нашу свободу.
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Станем, браття в бій кровавий від Сяну до Дону,
В ріднім краю панувати не дамо нікому;
Чорне море ще всміхнеться, дід Дніпро зрадіє,
Ще у нашій Україні доленька наспіє.

Душу, тіло ми положим...

А завзяття, праця щира свого ще докаже,
Ще ся волі в Україні, піснь гучна розляже,
За карпати відоб'ється, згомонить степами,
України слава стане поміж народами.

Душу, тіло ми положим...

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ В НОВІЙ РЕДАКЦІЇ

У січні 2001 року від Президента України до Верховної Ради надійшов законопроект "Про Державний гімн України" (реєстр. № 5075-2). На підставі документа передбачається встановити, що Державним гімном України є національний гімн на музику М.Вербицького зі словами першого куплету і приспіву П.Чубинського в такій редакції:

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці,
Душу й тіло ми положим за нашу свободу
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Як вказується в пояснювальній записці до законопроекту, Держкомісія по підготовці і проведенню конкурсу на кращий текст Державного гімну України одержала немало пропозицій відносно затвердження історичного тексту П.Чубинського як Державного гімну. В той же час Державна комісія зазначає, що серед всіх представлених проектів нового тексту гімну "не знайдено таких, які могли б стати основою тексту".

Державний прапор

УКРАЇНИ

Державний Прапор України - стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів.

... на брамі Володимирського собору фігури святих Ольги і Володимира зображені саме на жовто-блакитному тлі. В цих же барвах розписані інтер'єри Софійського та Володимирського соборів. А ще ж знаменита фреска "Марія Оранта" зі св. Софії, мозаїка Дмитрія Солунського зі зруйнованого Михайлівського Золотоверхого монастиря!

Отже, як бачимо, поєднання жовтого і синього (блакитного) кольорів має на наших землях глибоке коріння, ...

... На доказ історичного кореня традиції поєднання синьо-жовтих кольорів на Україні наведемо і такий приклад. Як свідчить хроніка Зіморовича (відома вона нам ще з середини XVII століття), щойно заснованому місту Львову (1256 р.) надається герб, на якому зображується золотий лев на голубому тлі. Ці ж кольори поєднувалися на знаках Руського воєводства за часів Речі Посполитої.

... Те, що відродження національної свідомості нашого народу, в тому числі й розвиток блакитно-жовтого прапорництва, найсильніше проявлялося на Галичині,- явище не зовсім випадкове, не виключно регіональне: саме тут були більше сприятливі можливості для подібних процесів. І ними, треба сказати, в міру сил користалися представники тутешньої прогресивної інтелігенції, зокрема й буржуазного гатунку. ...

... На маніфестації українських військових частин, що були розташовані в Царському Селі, солдати йшли з червоними та жовто-блакитними прапорами, пропустивши вперед колишнього монарха, який тут перебував під вартою.

Зрозуміло, що й у Києві та інших містах України швидко розповсюджувалася традиція вживання жовто-блакитних знамен. ...

... У березні 1918 року Центральна Рада затвердила жовто-блакитний прапор символом УНР.

... Наш народ не міг відкинути історичну традицію створення своєї держави саме під цими знаменами. І 28 січня 1992 року Верховна Рада України затвердила державним прапором синьо-жовтий.

ДЕРЖАВНИЙ ГЕРБ УКРАЇНИ

Великий Державний Герб України встановлюється з урахуванням малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України. Головним елементом великого Державного Герба України є Знак Княжої Держави Володимира Великого (малий Державний Герб України) - тризуб. Великого Державного герба в Україні ще не затверджено.

ГЕРБИ УКРАЇНИ

Ще в період родоплемінного ладу східні слов'яни на території України вживали символічні знаки. Ними для вирішення роду, чи (пізніше) окремих знатних родин, могли бути зображення хреста, квадрата, ромба, кола. Ще пізніше на гербах бачимо півмісяць, зірки, квіти, зброю, геральдичних звірів та птахів, зокрема, однорогів, оленів, круків, орлів...

Тризуб

Найдревнішим зі знаків, котрі дійшли до наших днів і широко використовуються й сьогодні, є тризуб. Важко визначити точно, коли його придумала людина на наших землях. Наприклад, 1930 року біля дніпровського острова Шанця було знайдено кам'яну застібку часів Трипільської культури (5-3 тис. років до н. е.) із цим знаком. Зображення інших тризубців, означених часом, бачимо передусім на знахідках з археологічних розкопок на Керченському півострові - їм за багато століть до нашої ери.

Тризуб на срібняку з іменем князя Святослава Хороброго

Зразок тризуба на монетах князя Володимира

Тризуб на монетах Ярослава Мудрого

UKRAJINSKI UMJETNICI SLIKAJU HRVATSKU

Nakon pozdrava upućenog nazočnima, mr.sc. Ivica Trnokop (za mikrofonom), zamolio je Nj.E. Viktora Kyryka (prvi s desna) da otvori izložbu.

Bila je izložena i skulptura kiparice Marine Kostyleve

Galerija Kristofor Stanković u Staroj gradskoj vijećnici, Zagreb, Ulica sv. Ćirila i Metoda 5, izložbom slika iz fundusa gospode Davora Jelavića i prof. Vilka Žiljka te Grupe 69 i Saveza Rusina i Ukrajinaca RH, ugostila je ukrajinske slikare Marinu Kostylevu, Konstantina i Jurija Savčenka, Oleksija Vlasova, Jurija Pszeničnyja, Snižanu Haluškevič, Vladimira Ivanov-Ahmetova, Oleksandra Milovzorova i Mirosłave Perevaljska-Pšenyčne. Autor projekta je dr. Evgen Paščenko, član Misije OESS u Republici Hrvatskoj, a izložbu je 6. ožujka 2002. otvorio Nj.E. Izvanredni i Opunomoćeni Veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Viktor Kyryk.

Iz kataloga izložbe *N. gazeta* daje pretisak uvodnih riječi predsjednika Hrvatsko – ukrajinskog društva prijateljstva, gospodina mr.sc. Ivica Trnokopa :

« *Hrvatsko ukrajinsko društvo prijateljstva u suradnji sa Galerijom Sv. Ivan Zelina, Udrugom likovnih umjetnika Grupa 69, te Veleposlanstvom Ukrajine u Republici Hrvatskoj i Ukrajinsko hrvatskim društvom iz Kijeva, imaju čast predstaviti izložbu UKRAJINSKI UMJETNICI SLIKAJU HRVATSKU, kao sastavni dio svečanosti obilježavanja 10. obljetnice međusobnog priznavanja državne samostalnosti. Razvojem međudržavnih odnosa stvorene su mogućnosti šireg djelovanja građanskih institucija poput društava prijateljstava koji postaju temelj na kojem počiva suradnja naših naroda i čijim se radom i djelovanjem uspješno produbljuju ukrajinsko hrvatske veze. U ime Hrvatsko ukrajinskog društva zahvaljujem ukrajinskim slikarima na njihovom umjetničkom doprinosu.*

Izražavamo svoju zahvalnost i Skupštini Grada Zagreba što je omogućila da u prostoru Galerije Kristofor Stanković organiziramo ovu izložbu.

Posebnu zahvalnost upućujemo Nj.E. Izvanrednom i Opunomoćenom Veleposlaniku Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Viktoru Kyryku na suradnji.»

NG

Izložba je pobudila veliki interes brojnih ljubitelja likovne umjetnosti među kojima je bilo i poznatih djelatnika iz diplomatskih krugova, politike, znanosti i umjetnosti.

Vladimir Ivanov - Ahmetov

ВЕЛЕКОДНИЙ КОШИК

Надходять Свята. Вже Шуткова неділя – “... за тиждень буде Великдень”! В підготовці до Свят – думка про кошечок, а в тим, мов його вишивана накривка – ціле кольористе життя, як на долоні.

Діточі очі не бачать лише таємницю певності невичерпного джерела надзвичайних страв. Та там і така краса, що аж – о – о . А дітям заборонено туди бабрати руцями. А так кортить вишукувати! Не все є в пахущі шенці (а гіркого хрону – нащо), там солодкувата пасха з біленької петльованої муки, з хрестиками, віночком й іншими прикрасами перемашеними росколоченим жовтком. А байковиті писані галунки що воском розмальовувані – містечтво життєвих радощів. Найкращий колір той темно, темно-червоний, що писанки варені в лупені цибулі. Хіба до тої краси треба докладати ще і якісь сині квіточки? Кажуть що то барвінок і що так має бути. Так само все повинно накрити вишиваним рушником, якого мама ще дівчиною вишивала. (А чи бідний, самотний дідо Охрим і цього року, за посвятити, принесе під пазухом лиш чорний хлібец замотаний в льонну лаху?)

Ну, дівчинка стала дівкою. Вже, між іншим, вишила і рушничок. І в святочний час допомагала преріхтувати кошечок. А мати її підчувала що все в ним повинно бути. Пасха, шинка, ковбаса, сир, масло, писанки, хрін, молода цибуля, сіль, свічка й сірник. І барвінок! А не дай Боже біди, або війни, то хоч пасху треба предбати. (Ой, бідний був дідо Охрим!)

І довелось свій кошечок готувати і малі збетощні руці відсувати. Та щоб і вони свого внеску подали – нехай у садочку нарвуть барвінку. А у церкві, по кошиках моглося бачити

кілько є сімей, а по руцях, які тримаються за кошечки – кілько в сім'ях дійсного життя є.

Сталось – війна розвіяла людей на всі боки світу. На Великдень не бачити довгі ряди кошечок, а і ці незовсім повні. І потреби заспокоювати діточок - більше немає. Кольори стали темнішими, а обличчя попільковаті (мов би і Охрим десь тут між ними). Тільки барвінок однаково синьо цвіте.

Відвідати свою дитину, та ще підчас Свят, і більшого щастя немає. Але часи змінилися, і харчування теж – дотримується якоїсь дієти. А і до церкви не так ходиться. Кажуть: Гай звичай буде звичай, але кошечок готувати лише символічно! (Добре, гай вже буде і символічно – мов життя.)

Треба хоч оповісти внукам що колись в кошик клалось. Розповісти як розмальовувались писанки коли не було заліпити готових картинок. (Ой, як би то у місті знайти барвінку?)

Неможна забути покласти і одне облуплене яйце. Після посвячування, його в дома розділюється на тільки частин кілька в хаті є осіб, і кожний, перехрестившись, солить і смакує одну крихтину. Це повинно зробити так по християнському, як то колись, перед війною, і з синами.

До церкви рушу на час, полегонько. Хоч кошечок маціпцій, але і старенькі руки недужі, та добре що внука на допомогу. А буду її мати й до розмови. (Випадково, буде кого й питати, чи мені лише здається, а чи то не Охрим іде за мною?)

Баба Зося

Jurij Vynnyčuk

TRI SESTRE

Otvori ovu deb-debelu knjigu, gdje svaka stranica miriše po svome, otvori stranicu koja miriše na džumbir i pročitaj tri starunjava babunjare, tri samotne sestre.

Ispod marame im sviću sijede lasi – tko u njima sada živi, osim šišmiša i sova, osim noćnih leptira i tamne paprati?

Kad neka od njih skida maramu – odmah ruši vjetar i čuje se kako jezivo lepeću krilima i huču sove, kako pište šišmiši i škrguće zubima paprat.

One vješaju bijeli veš u svome dvorištu, koje je okolo zaraslo gustim šipražjem jorgovana i jasmína, te se s ulice ništa ne može vidjeti.

Ali, mi ćemo se probiti, mi ćemo *staviti oči* u rupe u lišću i proviriti, kako...

O, ovo je čudan bijeli veš, ovo je neobičan veš, ovo je ukleti veš – jer, možda on i nije veš. Svaka od tih krpa ima ljudski obris – tu su ruke, tu su noge i trup i glava, ali sve je spljošteno i liči na mokrú krpú.

Ovi krpoljudi pokorno dozvoljavaju da ih se za uši i ruke, štipaljkaма zakvači na uže. Vjetar ih njiše – bam-bam, bam-bam – a oni tako smiješno uzmahuju nogama. Njihova oprana i izglačana tijela, tako su bezvoljna, kao da je skupa s vodom iz njih iscijeđena i duša.

Ali, mi nećemo pobjeći, promatrat ćemo i dalje, čitat ćemo ovu knjigu, skrivajući se u lišću jasmína.

Voliš li čaj od jasmína?

Tri starunjava babunjare, razvjesivši veš, zastadoše nepomično, pomno osluškujući šuštanje lišća.

Jedna od njih okreće glavu prema jasminu i gleda ravno u nas. Nema nimalo sumnje da nas vidi.

Ali mi se ne bojimo, je l' istina? Čemu strah? Mi tek čitamo... Možemo obećati, da nikom – nikom nećemo pričati što smo pročitali. Zašto žmiriš? Ona nam ne želi učiniti ništa zloga. Ova starunjava babunjara baka, draga bakica... Možda nas hoće tek pomilovati po glavi?

Tko nam je u noge nalió olova?

To što me ona lijevom rukom uzima za kosu, a tebe za pletenice i nosi k svojim sestrama, to se može smatrati također šalom i, ja uopće ne razumijem, zašto se ti otimaš i zapomažeš.

- Hi, hi, hi! – raduje se starija sestra.

- He, he, he! – trese trbuhom srednja.

- Ha, ha, ha! – slini mlađa.

Možda smo stvarno tako umazani, da nas treba okupati. Istina, kupaju nas u bačvi s hladnom kišnicom, ali ništa zato. Po ovakvoj žezi, to i nije loše. Po ovakvoj žezi, ova kupka je čak i ugodna.

Ali je puno ugodnije kada te nježne ruke bakica razastru na užetu, pogotovo ako si prije toga preživio pravi šok, kada su morale cijediti naša tijela, naša mokra tijela.

To je bio jako loš osjećaj, činilo se, kao da iz tebe cijede dušu. Srećom, to nije dugo trajalo.

Zato sada zajedno treperimo na toplom vjetru – lagani, poput latica. I kako je dobro što su nas prikvačili, jer tko zna kamo bi nas vjetar odnio. Kao eno i ono paperje – malo bijelo paperjasto perce, što je nekad bilo ptica...

S ukrajinskog preveo Aleksa Pavlešin
U Zagrebu, studenog 2001.

Сміх як лік

Чоловік питає в жінки: — А що, Христе, добре тобі там сидіти? — Дуже добре. — А чи не холодно? — Ні, не турбуйся. — А чи не дме там з вікна? — Анітрішки. — Ну то пусти мене туди, а сама сідай на моє місце.

Попрошу окуляри. — Далекозорі чи короткозорі? — Прозорі...

Іде один чоловік мостом, а на мості стоїть Іван, їсть хліб і дивиться у воду. Підійшов чоловік та й питає: — Що робиш, Іване? — Та їм хліб з рибою. — А риба де? — Та в воді.

Не гнівайтесь, пане докторе, що так далеко йшли, щоб оглянути мого мужа. — Нічого не шкодить, добродійко. Тут недалеко маю пацієнта і таким чином за одним махом уб'ю дві мухи.

До зубного лікаря прийшов пацієнт з проханням вирвати хворий зуб. Довідавшись, скільки це коштуватиме, він вигукнув: — Десять гривень за п'ять хвилин? Так дорого! — Якщо хочете, я можу тягнути зуб довше?

А Ф О Р И З М И

Афоризм - це добре відредагований роман.
Володимир Голобородько

Якщо тебе покинула двадцятичотирьохрічна, пам'ятай: є ще двадцятитрьохрічні!

Алі бен Марабут

Освітлювач допоміг акторові створити яскравий образ.

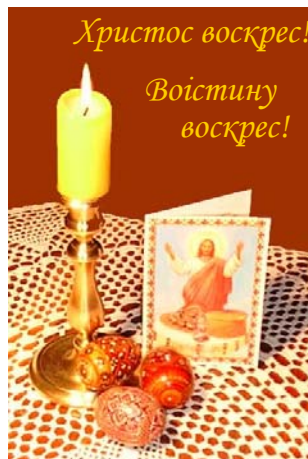
Našu gazetu izdaje Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11	Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	Umnoženo vlastitim sredstvima (elektroničkim pisačem i fotokopiranjem) u Zagrebu, ožujka 2002. Naklada: 100 primjeraka
--	---	---

ЗМІНИВСЯ ПОСОЛ УКРАЇНИ В БОСНІ ТА ГЕРЦЕГОВИНІ

Президент Кучма звільнив Анатолія Шостака з посади Надзвичайного і Повноважного Посла України у Республіці Боснія та Герцоговина за сумісництвом. Іншим своїм указом глава держави призначив Надзвичайного і Повноважного Посла України у Республіці Хорватія Віктора Кирика Надзвичайним і Повноважним Послом України в БіГ за сумісництвом.

УКРОП – ДІАСПОРА 26.04.2002

Усім правдивим християнам, які святкують по Юліянському календарю, бажаємо щасливих Великодніх свят.

Редакція

ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

В Загребі, в конкатдральній церкві св'ятих Кирила і Мефодія 28.04.2002р, отцем др. Станіславом Вітезовичем відслужена літургія в пам'ять жертв Чорнобильської катастрофи. На богослужінні був присутній Й.Е. Віктор Кирик, Посол України в Республіці Хорватія, який після літургії спілкувався з парафіянами.

НГ

З 30-РІЧНИМ ЮВІЛЕЄМ ЗАСНУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНОГО ТОВАРИСТВА РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ ЗАГРЕБУ

Напередодні згаданого ювілею загребського Товариства, яке засновано 13 травня 1972 року, побажаймо йому всього найкращого для добробуту нашої русинсько-української громади у Загребі і в Хорватії.

Хай живе і розцвітає на славу і волю нашого українського народу, хай живе і розцвітає для нашої культури, освіти і мистецтва, своєю діяльністю нехай зберігає і розвиває нашу українську культуру у діаспорі, як складову частину самобутньої і світової української культури і гордості.

Голова Товариства: Славко Бурда

СЕМІНАР З ПИТАНЬ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОГО ПАРТНЕРСТВА,

у контексті "Культура етносів України та української діаспори, як складова української культури", провело Міністерство культури і мистецтв України у м. Києві 24-26 квітня поточного року.

На семінарі обговорено й розроблено конкретні заходи програми розвитку культурного партнерства державних закладів культури з недержавними організаціями.

З РХ на семінарі були присутні голова Союзу русинів і українців РХ мр. Іринеї Мудрі і пан Славко Бурда – голова Редакційної ради "Н. Думки".

1972 - 30 - 2002

Не словом, а ділом!

Віктор Ющенко

ОФІЦІЙНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПО БАГАТОМАНДАТНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУГУ ВИБОРІВ (ОНОВЛЕНО)

15 Квітня 2002, 17:01

КИЇВ, 15 квітня (Кореспондент.net Штаб-квартира) - Центральна виборча комісія України, згідно зі ст.76 Закону України "Про вибори народних депутатів України" і на підставі протоколів дільничних виборчих комісій, оголосила сьогодні офіційні дані по результатах виборів по багатомандатному загальнодержавному виборчому округу.

За оприлюдненими даними до Верховної Ради України четвертого скликання проходять шість партій та блоків, що подолали 4%-ий бар'єр, набравши таку кількість голосів виборців (у відсотках):

1. Виборчий блок політичних партій "Блок Віктора Ющенка "Наша Україна" - 23.57
2. Комуністична партія України - 19.98
3. Виборчий блок політичних партій "За Єдину Україну!" - 11.77
4. Виборчий блок політичних партій "Виборчий блок Юлії Тимошенко" - 7.26
5. Соціалістична партія України - 6.87
6. Соціал-демократична партія України (об'єднана) - 6.27

Віктор Ющенко - Лідер блоку "Наша Україна":

«...Головна причина усіх соціальних бід – це неможливість реалізувати свій потенціал, безробіття, що призводить до бідності. Бідність породжує розчарування і бажання сховатися від реальності – через горілку, наркотики, сумнівні компанії, що нерідко завершується конфліктом із законом. Алкоголізм, наркоманія, СНІД, деградація особистості – це уже наслідки моральної хвороби нашого суспільства....»

28.03.2002.

**PRVA EUROPSKA ETNIČKA MEDIA-KARAVANA
(«SAZVIJEŽDE EUROPE»)**

Još davno koncipirana ideja, ovih dana trebala bi biti i ostvarena. Naime, karavana «Sazviježde Europe» u kojoj će sudjelovati novinari i kulturni djelatnici ukrajinske nacionalne manjine iz Estonije, Latvije, Litve, Poljske, Slovačke, Mađarske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Bugarske (a možda i iz Hrvatske, Rumunije te Grčke), kao i predstavnici iz Ukrajine, trebala bi u periodu od 14 – 27 svibnja ove godine proći marš-rutom Tallin – Riga – Vilnius – Varšava – Lviv – Užgorod - Košice – Budimpešta – Novi Sad – Varna – Sofia.

Uz podršku Ministarstva vanjskih poslova Ukrajine, i ukrajinskih manjinskih organizacija, karavanu podržavaju brojne novinske i televizijske kuće iz spomenutih zemalja. U karavani će sudjelovati i gospoda Levko Dohovyč – predsjednik Europskog kongresa Ukrajinaca, Mihajlo Horinj – predsjednik Ukrajinskog svjetskog koordinacijskog savjeta te Igor Vinyčenko – direktor Instituta za dijasporu. Ciljevi karavane su:

- Snimiti film o nacionalnim manjinama koje žive na baltičko-balkanskom području Europe, njihovim glavnim problemima i suradnji s većinskim narodima u gospodarstvu, društvenom životu i demokratskim procesima

- Potaći vlade i nacionalne manjine na etničku i mirotvornu suradnju.

- Osnovati Etličko-manjinsku inicijativu za medijsku suradnju «Nacije za Europu – Europa za nacije».

- Osnovati Europski parlament nacionalnih manjina – EPACE.

- Osnovati trajnu Etličku media-karavan organizaciju kao demokratski instrument za međunacionalni dijalog u otvorenom društvu.

Na svom putu karavana planira imati susrete s udrugama, predstavnicima državnih i lokalnih vlasti te predstavnicima drugih nacionalnih manjina. Planiraju se i tiskovne konferencije, donošenje dokumenata, poslanica i rezolucija. Osnovat će se i radne grupe za spomenuti film, internet izdanje i knjigu s istom tematikom, a u vrijeme boravka karavane u odredištima će se nastojati organizirati koncerti ili druga kulturna zbivanja.

A.P.

Року 1991. напълнело ше 72 роки од снованя першей просвітно-культурней асоцияції у Петровцох "Просвита",

а осем роки познейше, 1999. року напълнела ше 80-рочніца "Просвити" и шицких їх шлїднікох. По правдзе предходних генерацийох, наших дїдох и оцох, бабох и мацерох, так и "Якима Гардия" обовязовало означиц на шветочни способ не лем розвой просвити и култури и мистецтва, але и, з тим у найузейшей вязи, националногo идентитету, еманципациї и конституированя Русинох и Українцох Горватскей. Так 07. априла 2002 року у Доме култури отримани цаловечарши концерт писньох и танцох КУД-а "Яким Гарди"-Петровци. Публика мала нагоди видзиц 16 народни танци и тельо писні у виводзеню пейц групох танцошох. Понад 80 аматерох котри того вечара були на сцени публика непрерывно наградзовала зоз кляпканьом, а радосц концерту предлужени у друштвеним доме Соколана на вечери до рана.

3. Костелник

**IZVADAK IZ RJEŠENJA VLADE
REPUBLIKE HRVATSKE,**

od 21.ožujka 2002., po kojem će se Savezu Rusina i Ukrajinaca RH osigurati ukupna financijska pomoć iz Državnog proračuna za 2002. god. u iznosu **800 000 kn** za:

1. Informiranje 181 000

a) Savez Rus. i Ukr. RH 90 500
Troš. pripr. teksta (honorari, prijelom...)

1.1 "Nova Dumka" 62 500
4 broja, 66 str., format A4, naklada 1000

1.2 "Vjenčić" 20 000
2 broja, 48 str., format A4, naklada 600

1.3 Režijski troškovi 8 000

b) Tiskar. troš. i distrib. 90 500
(izravna doznaka tiskari putem Ureda)

2. Izdavaštvo 70 000

a) Savez Rus. i Ukr. RH 35 000
Troš. pripr. teksta (honorari, prijelom...)

2.1 "Ukrajinci u RH ...", 17 500
zbornik, 200 str., A4, naklada. 1000

2.2 "Dumka z Dunaju" 17 500
230 stranica, format A5, naklada 1000

b) Tiskarski troškovi 35 000

3. Kulturni amaterizam 336 000

3.1 "J. Hardi", Petrovci 45 000

3.2 "Ukrajina", Sl. Brod 45 000

3.3 "O. Kostelnik", Vuk. 37 500

3.4 "J. Govlja", Mikluš. 37 500

3.5 KPD R. i Uk., Zagreb 42 000

3.6 KPD R.-Uk., Osijek 25 000

3.7 "Karpati", Lipov. 45 000

3.8 "A. Pelih", Šumeće 22 000

3.9 KPD R. i Uk., Rijeka 12 000

3.10 KD R. i Uk., Vinkov. 25 000

4. Kultur. manifestacije 113 000

3.&4. Režijski troškovi 100 000

Олександр Ірванець перекладений і на хорватську мову. Літературний місячник "Форум", Хорватської академії наук і мистецтва, в № 7-9, 2000-го р. публікував монодраму "Мала п'еса про зраду, для одної акторки", а Хорватська літературна ревія ім. Марулича публікувала монодраму "Рекордінг", обидві в перекладі А.Павлешина. **Щоб презентувати і сатиричний тембр у Ірванцевій творчості, з цієї нагоди поданий передрук віршів з часопису**

Галицькі КОНТРАКТИ

Вид. дім Український № 11,
'ГК' діловий тижневик березень 2002

ВІРШ НА ПАРКАНІ

Олександр ІРВАНЕЦЬ, черговий по паркану

Минулого тижня Генпрокуратура України зробила спробу поставити під сумнів законність існування Української православної церкви Київського патріархату.

Найважче — це створити прецедент,
В потрібний час в потрібнім бути місці.
Відомий безпартійний претендент
Двадцятим йде у списку комуністів.

Він йде. І він, здається, вже прийшов

До давньої і доброї ідеї:

Найкращий шлях об'єднання церков —

Це знищення усіх, крім однієї.

УКРАЇНЦІ ЗРОБИЛИ СВІЙ ВИБІР *

Україна 31 березня 2002-го року визначилася з новим складом парламенту. Сьогодні можна сміло констатувати: В Україні перемогу здобули сили які, в тій чи іншій мірі, відстоюють демократичний шлях розвитку країни.

У нове десятиліття незалежності український народ входить з почуттям розчарування. Держава не забезпечила своїм громадянам впевненості в завтрашньому дні. Мізерні пенсії та зарплати поставили народ на межу виживання. Старше покоління, яке пройшло війну і голод, залишене наодинці зі своїми проблемами. Бідність багатьох сімей призводить до руйнації соціальних відносин у державі, демографічна ситуація в країні викликає тривогу. Необхідні зміни в суспільстві, а це може зробити тільки новий парламент.

Аналізуючи хід виборчої кампанії в Україні, слід відмітити, що потенційний виборець став набагато політично освіченіший, не такий банальний як на минулих виборах, коли довірився політичним силам, які напередодні виборів привозили у виборчі округи медикаменти, цукор, муку тощо. Сьогодні виборець, в своїй більшості, зміг розібратися і в "інформаційній війні", нечистих PR – технологіях. Головне, народ України відчув себе європейським народом, який хоче жити на рівні кращих світових стандартів. Зрозумів, що Батьківщину не вибирають, і її розквіт залежить від кожної людини, її добробуту, можливості працювати та реалізувати себе як особистість. Зрозумів, що від його голосу залежить майбутнє України.

Економіка та бюджет країни починаються з економіки та бюджету кожної окремої людини. Це зрозуміли майже 25% виборців, які проголосували за блок політичних партій, які об'єдналися під назвою "Наша Україна". Крім обґрунтованої економічної перспективи розвитку України, в передвиборній програмі цього блоку велике місце займає соціально-політична направленість. Тут слід відмітити бажання блоку "Наша Україна" запровадити моральні і прозорі взаємини суспільства та влади – це і регулярні звіти органів влади, і громадський контроль за формуванням та використанням державного та місцевих бюджетів, і реформа правоохоронної та судової систем. В міжнародній політиці блок декларує інтеграцію в Євросоюз, членство в Світовій Організації Торгівлі.

Блоком "Наша Україна" керує Віктор Ющенко, який, за даними всесвітньовідомого економічного журналу "Global Finance", входить у шістку кращих фінансистів світу. За вісім місяців свого Прем'єрства, з середини 2000 року до квітня 2001 року, виробив результативну стратегію покращення життя в Україні – програму "Реформи заради добробуту" і почав її втілювати в життя:

- Виплачена бюджетна заборгованість по зарплатах, пенсіях та стипендіях.

- Зменшено бартерні операції та "тіньові" розрахунки, що дало можливість різко збільшити надходження до бюджету, що дало можливість відчутно покращити фінансування соціальних програм.

- Уникнуто дефолту, який забирав 20% валового продукту на своє обслуговування.

- Отримано 6% приросту ВВП (валового внутрішнього продукту) за 2000 рік і 7,7% за I квартал 2001р.

- Отримано 17,4% промислового приросту і вперше в історії України отримано позитивне сальдо. В квітні 2001р. олігархічні кола, яким не подобалось що їх відсунули від державного "корита", через своїх представників у парламенті відправили у відставку уряд В. Ющенка. Але програма, яку він розпочав втілювати в життя, лягла в основу передвиборної програми блоку "Наша Україна". Для виконання такого великого об'єму робіт потрібна професійна команда фахівців, і вона у В. Ющенко є. Серед професіоналів видатні економісти, політики, віцепрем'єри та міністри в минулих урядах.

Компартія України з 20,0% голосів посідає друге місце. Програма партії незмінна вже більше 70 років і вірять їм тільки люди, у яких і досі ностальгія за радянськими часами, і як видно, їх не мало.

На третьому місці в парламентських перегонах з 12% знаходиться блок політичних партій під назвою "За єдину Україну". До цього блоку входять пропрезидентські партії, керівники яких займають високі державні посади як у Адміністрації Президента України, так і в уряді на чолі з А. Кінахом.

Програма блоку декларує демократичний шлях розвитку економіки та суспільства, але на відміну від блоку "Наша Україна", керівники блоку "За єдину Україну" не можуть похвалитися реальними досягненнями як у соціальній, так і в економічній сферах життя України. При створенні блоку розрахунок був простий: якщо до складу блоку входять всі губернатори та міністри на чолі з Прем'єром, значить, під їхнім контролем буде як адміністративний, так і фінансовий ресурс, і буде можливість маніпулювати громадською думкою, нав'язувати свою позицію через державні ЗМІ та владу на місцях. Крім державних службовців, до блоку входять партії фінансово-промислових асоціацій. Зупиняйтесь на програмі блоку "За єдину Україну" немає сенсу, тому що вона переплітається з програмою В. Ющенко, тільки носить більш декларативний характер.

Радує з 7,21% четверте місце ще одного об'єднання демократичного напрямку : це блок віцепрем'єра уряду Ющенка – Юлії Тимошенко. Відрізняє цей блок від блоків "Нашої України" та "За єдину Україну" непримирима опозиція Президентові. Здається, тут іде не політичне протистояння, а протистояння двох сильних особистостей. Інтригу цього протистояння підігриває кримінальний підтекст: влада на чолі з Генпрокуратурою ніяк не може знайти доказів кримінальних дій з боку Ю. Тимошенко, а так хочеться "сховати" за грати сильного лідера.

Ще дві партії, які увійшли до парламенту – це партії соціалістичної направленості.

Соцпартія України, як і прогнозувалося, знайшла свої 6,68% голосів у сільській місцевості та віддалених райцентрах. Саме там не стільки ідея

Соціалізму, скільки позиція лідера партії О. Мороза знаходить і сприйняття і розуміння.

Соціал-демократи (об'єднані) набрали трохи більше 6,2% голосів виборців і, зайнявши останній вагон, в'їхали в парламент. Люди бачать хто є хто, як в політиці, так і в житті. Навіть така нічим не підкріплена авантюра СДПУ (о), як введення в школах уроку футболу, не принесла партії дивідендів. Який буде Парламент – покаже час. Потрібно надіятись на краще життя. А воно залежить і від Парламенту.

Др. проф. Іван Панич **

*) Članak je pisan neposredno nakon provedenih izbora, tj. na osnovi neslužbenih rezultata.

**) Dr. prof. Ivan Panyč ja doktorirao ekonomske znanosti. Bio je prorektor moskovskog Financijskog instituta, a od 2000-te godine načelnik katedre za menadžment, ukrajinske Državne akademije za rukovodeće kadrove u Kijevu. Ove školske godine je studentima Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu držao predavanja o suvremenim procesima i razvitku ekonomije u Rusiji i Ukrajini.

ЖТ

НОВИНИ 04.04.2002

У Новому Саду, центрі сербського краю Воєводина, вийшли «Вибрані новели» Василя Стефаника сербською мовою

Навіть тепер, як на презентації зазначив перекладач Стеван Константинович, державні видавництва не були зацікавлені видавати твори їм невідомого автора. Книжку, яка містить 36 новел, видало приватне видавництво “Любитель книжки”. Щоправда, наприкінці тридцятих років минулого століття у Загребі надруковано хорватський переклад новел Стефаника. Проте, це видання давно стало рідкістю. На презентації, що відбулася 2 квітня у Новому Саду, головному місті краю Воєводина, Юліан Тамаш, член Національної академії наук України й Спілки письменників України зазначив, що Стефаник був першим у світовій літературі новелістом філософії абсурду, яка згодом принесла славу А. Камю та Г. Г. Маркесу. За словами Тамаша, троє українських письменників були кандидатами на нобелівську премію в ланці літератури. Це Іван Франко, Улас Самчук та Олесь Гончар. Якщо б її отримав хоча один із них, ставлення до української літератури було б зовсім інакше. Перекладач Стеван Константинович нагадав, що серби в минулому, через політичні причини, усіх східних слов'ян ототожнювали з росіянами й тому в Сербії рідко перекладали твори українських письменників. В комуністичні часи сербсько-українські літературні зв'язки безпосередньо залежали від доброї волі Москви й перекладалися переважно твори соцреалістичного жанру. Тому серби досі майже не знають ні про українських класиків ні про сучасну українську літературну творчість. Усе-ж, Стеван Константинович висловив сподівання, що в майбутньому культура не буде підпорядкована політиці та, що згодом твори українських письменників будуть частіше перекладати на сербську мову. Книжечка, яка щойно вийшла з друку містить, між іншими, новели “Камінний хрест”, “Земля”, “Синя книжечка”, “Лесина фамілія” та інші.

НА ПЕРЕКІР ВІТРАМ

Дня 26 березня поточного року, в університетській бібліотеці м. Баня Лука – Боснія, в присутності численних гостей, які цікавляться українською культурою, на високім фаховім рівні, презентована книга “АНТОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ XVI- XX СТОЛІТТЯ”. Ця нова цінна книга вийшла із друку у видавництві “Завода за удџбенике и наставна сретства Републике Српске” С. Сараєво, та стараннями “Товариства сербско-українського приятельства Реп. Сербської”.

Із великою увагою, книгу презентували високо освічені знавці літератури, професори Університетів Београду, Сараєва та Баня Луки.

“Антологія української поезії”, є монументальна справа понад дворічної праці, двох авторів з Філологічного факультету в Београді. Це професор др. Мілорад Сібінович, та доцент др. Людмила Попович, яка веде катедру української мови згаданого факультету.

Презентована книга чіслить 685 сторінок, де вмістились вибрані твори поезії 71 автора, від першої половини XVI століття і далі через століття до сучасних, нам більше відомих поетів. Перекладено на серпську мову 174 віршів. Друковано двомовно, цебто – українською мовою часу коли вірші творені, та поруч їх переклад на сучасній серпській мові.

Особливу цінність цієї Антології має вміщена “Промова і коментарі” др. Людмили Попович у співпраці з др. М. Сібінович. На 50 сторінках густого і дрібного друку, др. Людмила фахово обдумано із глибоко патріотичними почуттям показала головні ріси української поезії, історичні та політичні умови літературної творчості українців, долю, а частіще недолю і страждання поетів, а в наслідок любови до рідного слова і їх велику роль на формуванні національної свідомості і культури українського народу.

Також, тут подані головні дані про співпрацю українських письменників, культурних діячів та освітян із західними слав'янами через століття, про це у нас дуже мало відомо.

Чому ця книга несе назву “У інат ветровіма”, зрозуміємо коли пощастить нам взяти в руки та уважно прочитати цей твір.

Оля Гралюк - Павлешин

Vasyl Gabor

DA NE OGLASI BUBANJ

(Iz opusa "Pet novela za Nataliju" - novela prva)

Djeca su iskala jesti, a ona im nije imala što dati. Posljednji put bili su jeli prije tri dana, slanu ribu. Zbog prikladnosti, izrezala ju je na stolcu na jednake dijelove, a djeca su je pojela - kao ognjem spalila.

Jutros, zorom, probudilo ju je glasno komešanje. Pogleda sa strahom: golišava djeca su se sjatila oko stolca nasred kuće i jedno ispred drugog lizala su dasku koja je još vonjala na ribu. Oči su im gorjele, a gola, mršava tjelešca i ruke tako su im se ispreplela, da su je podsjetila na zmijsko klupko koje treba ubiti. Kriknu. Uplašila se. I djece. I svojih misli. Nema u tome krivnje što hoće jesti...

Da ih zapriča, izmišljala je svakakve ludosti, ali nije im bilo zanimljivo. Molila su jesti. A ona je molila Boga, da je bar na tren ostave na miru. Ne razdiru joj dušu.

I zbilo se. Bučno se oglasio bubanj, i djeca su na čas utihnula. Osluškiavala su. Uz lupanje bubnja stopiše se i ljudski povici, - te djeca izjuriše iz kuće i popeše se na ogradu. Ona izađe za njima i zaustavi se nasred dvorišta.

Putem je išao bubnjar noseći pred sobom ogroman bubanj i snažno lupajući u njega. A iza bubnjara, žandari su vodili dvojicu lopova koji su cijelome selu izvikivali, da su iz mlina u Tereblovu ukrali dvije vreće brašna.

- Ljudi, mi smo lopovi! Mi smo u Tereblovu iz mlina ukrali dvije vreće brašna!

I tako su ih žandari vodali selom cio dan, a oni su izvikivali demjavom do promuklosti. Ako su vikali tiše, žandari su ih žestoko tukli.

A sunce je nemilice pržilo.

I lopovi su pokorno trpjeli vrele sunčane zrake. Lopove je mučila žeđ. Lopovi su bili mokri od slanog znoja. Lopovi su bili sivi od prašine.

I žandari su se kuhali u odorama i kapama. I žandari su također bili mokri od znoja i sivi od prašine. Ali oni su imali zapovijed vodati lopove cio dan, i obavljali su svoj posao dosljedno.

I bubnjara je oblijevao znoj. Vreo bubanj mu se činio kao vatrena kugla, a on je morao s njome ići ispred lopova i lupati. Jer takav mu je posao. I tako nalaže propis.

Djeca su malo pogledala i ponovo počela moliti jesti. Ona su molila jesti. Jest. Jest...

Doznala je od susjeda, kako su lopovi ukrali brašno. Došli su navečer u mlin i čekali da svi ljudi odu. Onda su kazali mlinaru da su došli po svoju meljavu.

- Koje su vaše vreće? - upita mlinar, a oni pokazaše na dvije najveće.

- Ali to nije vaša meljava! - reče, a lopovi tada iz sara izvukoše noževe, te jedan od njih reče:

- U mog pajdaša su u kući žena i petero djece, a u mene - šestero, žena i dvoje starih roditelja, s nama ukupno - sedamnaest duša. Moraju li oni umrijeti od gladi zbog tebe jednoga? Bolje da mi tebi dušu oduzmemo.

A mlinar će:

- Momci, zabunio sam se - to su vaše vreće!

I lopovi ih uprtiše na leđa i odnesoše.

Kada su, tjerani glađu, ponovno došli u mlin, tamo su ih već čekali.

...A njena su je djeca opet i opet molila jesti. Reče im da se malo strpe, a ona će im donijeti kruha.

- I je li donijela? - upitasmo na Velikom Križanju, čovjeka starog kao ovaj svijet.

- Da. - reče on i nisko spusti glavu. Dugo je šutio, i mi smo šutjeli, a onda je tiho dodao:

- Mama nam je donijela pola vreće brašna, a sama se utopila u rijeci.

S ukrajinskog izvornika preveo Aleksa Pavlešin.

Сміх як лік

— Знаєш, Степан запитав мене сьогодні, чи хочу бути його дружиною, як хочу зробити його щасливим... — І котру його просьбу ти виконала?

— Дозвольте мені піти сьогодні з роботи раніше. Дружина хоче піти зі мною за покупками. — Ні в якому разі! — Дуже-дуже вам дякую!

Приходить п'яний чоловік додому з розбитим носом. Жінка побачила та й каже: — Бачиш, до чого призводить горілка?, — Яка горілка? Мене вдарив Петро, який і в рот її не бере!

— Пожальте бідного каліку, дайте пару копійок на хліб. — А може, на горілку? — О ні! На горілку я вже назбирав.

Лікар: Ваша хвороба не дуже небезпечна, та все ж три з десяти від неї помирають. **Пацієнт:** Скажіть, будь ласка, а ті троє вже померли?

Мати: Здається, сину, ти вчора не був у школі? **Син:** Це тобі, напевно, вчителька сказала? Ох, ці жінки!.. Ніколи вони не вміють тримати таємницю.

Коли Марк Твен став відомим, до нього почало надходити багато прохань про допомогу. З одного містечка надійшов лист, у якому магістрат просив надіслати кошти на добудову стіни, яка оточує міський цвинтар. Гуморист відповів: — Вважаю ваш проект нікчемним. Ті, хто на цвинтарі, не можуть поминути його, а ті, хто поза його стінами, не мають ніякого бажання потрапити туди.

<p>Našu gazetu izdaje Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11</p>	<p>Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E-mail: aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr</p>	<p>Umnoženo vlastitim sredstvima (elektroničkim pisačem i fotokopiranjem) U Zagrebu, travnja 2002. Naklada: 100 primjeraka</p>
---	---	--

ВІЗИТ МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ДО ХОРВАТІЇ

27-28 травня ц.р. відбувся дводенний офіційний візит Міністра оборони України Володимира Шкідченка до Хорватії, в ході якого відбулися його зустрічі з президентом країни Степаном Месичем, головою Хорватського сабору (парламенту) Златком Томчичем, першим віце-прем'єр-міністром Драженом Будишею, міністром оборони Хорватії Йозом Радошем.

28 травня делегація Міністерства оборони України взяла участь у офіційному прийнятті з нагоди святкування Дня Збройних Сил Республіки Хорватія. На цьому заході Міністр оборони України нагородив медалями "10 років Збройних Сил України" міністра оборони РХ Й.Радоша та начальника Генерального штабу ЗС РХ П.Стипетича.

Посольство України в Республіці Хорватія

ВИСТАВКА КАРТИН УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ

У Сесветах біля Загребу з 10 травня триває виставка картин українських художників, покійного Юрія Луцкевича (1934 - 2001), майстра українського необароко, та його дружини Галини Городнічевої - відомої мисткині натюрморта. Виставку, присвячену десятирічному ювілею взаємного визнання України і Хорватії, відкрила пані Міряна Боханец-Відовіч, завідувачка відділу культури,

Пані Галина Городнічева, Міряна Боханец-Відовіч і пан Джуро Відмарович

освіти і науки МЗС Республіки Хорватія. Про українське необароко, мистецький спадок Ю. Луцкевича і творчість Г. Городнічевої, у вступній промові розповів пан Джуро Відмарович, колишній посол Республіки Хорватія в Україні. Організувала виставу Бібліотека Сесвете, а допомогло недавно створене Товариство української культури, надрукувавши каталоги. Репортаж з виставки транслювало хорватське телебачення.

Цю вістку вислано в Український об'єднаний портал який вклав її на свій сайт (www.ukrop.com/diaspora).

СТУДЕНТІВ ХОРВАТІЇ ПОЛОНИВ КИЇВ (Чорнобиля наче й не було)

Між Загребським університетом і Київським Національним університетом імені Тараса Шевченка підписано договір про співробітництво, в якому передбачено і обмін студентами. Співпраця вже почалася. 18 студентів першого курсу україністики (до них приєдналося і 6 студенток 4-го курсу) від 5-го до 14-го травня перебували на практиці в Київському університеті (Інституті філології, колишньому філологічному факультеті), а 10 студентів хорватистики від 17-го до 25-го травня - на Філософському факультеті Загребського університету.

Студентів Хорватії полонив Київ. Пам'ятники культури, архітектури, нашої духовності (Софійський собор - XI ст., руїни Десятинної церкви - IX-XI ст., Києво-Печерська лавра - XI ст., відновлений її основний Успенський собор (побували студенти і в печерах), повністю реставрований Золотоверхий Михайлівський собор - XI ст., Андріївська церква - XVIII ст., Володимирський собор - XIX ст., пам'ятники: князеві Володимирі, Богдану Хмельницькому, Миколі Лисенкові, Лесі Українці, засновникам Києва (на майдані Незалежності та багато-багато інших) ніби овіяні духом століть. Студенти відвідали музеї (історичний, українського мистецтва, картинну галерею Ханенка, музей Т. Г. Шевченка, етнографічний під відкритим небом, зоологічний та ін.), парки, сквери, Ботанічний сад університету, старовинні й нові вулиці та окремі споруди (Хрещатик, Андріївський узвіз, Володимирську вулицю, Маріїнський палац (XVIII ст.) і сучасний палац *Україна*, Центральний стадіон, метро, фунікулер і т.д.). Були в театрі опери і балету, на концертах, самі співали на вулицях і в кафе українські пісні (мали неабиякий успіх) і, звичайно, купили на Петрівському базарі підручники, словники, художню літературу, касети та ін. Швидкохідною ракеткою спустилися по Дніпру до Канева, вклонилися могилі Кобзаря і мали незабутню зустріч із Заслуженим діячем мистецтв України - кобзарем В. Горбатюком, а також якнайтеплішу екскурсію по музею, якому передали цінні експонати - перший переклад Шевченка на землі Хорватії (*Розрита могила*. Переклад А. Шеноа, 1863 р.) і *Заповіт* у перекладі А. Менац. І за весь час перебування в Києві над усім сяяло сонце, синіло небо, буяли каштани в цвіту, і пахли бузки. Чорнобиля наче й не було.

Mr. sc. R. Trostinska

З нагоди Дня св'ятих Кирила і Методія, співзахистників Європи і захистників греко-католицької парафії в Загребі, 11 травня поточного року, о 10.30, в Церкві св'ятих Кирила і Методія відбулася св'ятова архієрейська літургія. Відправив літургію Владика Кріжевський кір Славомир Мікловш, а співслужило біблійно-символічне число - двацять священників з міста та ближчої околиці Загребу.

Надзвичайною цікавістю було те, що проповідь говорив гість-лайк, відомий інтелектуал, др. проф. Йосип Братулич. Проповідь була на тему релігійної і просвітньої місії згаданих Св'ятих Братів. Дуже вдала була асоційна парабола: слав'яни – слово – словити – комунікувати з другими, для яких і ми є другими – жити разом у любові до ближнього.

Після літургії Владика миротворенням благословив парафіянів, а потім посв'ятив відновлений зал Семінарії.

А.П.

У КИЄВІ ПРОХОДИТЬ 3-Й КОНГРЕС ВСЕСВІТНЬОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЛЕМКІВСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Як заявив секретар Всесвітньої федерації українських лемківських об'єднань Іван Щерба, мета конгресу - об'єднати лемків "для побудови потужної економічно незалежної України". За його словами, особливе значення заходу надає той факт, що попередні два конгреси були проведені у Львові, а цей проходить у Києві. На конгресі планується прийняти програму етнічного відродження Лемківщини, що стане основою державної програми її відродження. Крім того, до складу федерації буде прийнято нового члена - Спілку русинів-українців із Югославії.

(УКРОП 18.05.2002) – Інтерфакс - Україна

Скоротшений передрук: ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ
№ 13 (388) Субота, 6 - 12 Квітня 2002 року

«Енциклопедія Подкарпатської Русі»

... Праця Івана Попа — 431-сторінкова «Енциклопедія Подкарпатської Русі», плід восьмирічної праці, побачила світ понад місяць тому. Випустило її незалежне видавництво В. Падяка в Ужгороді. До цього на Закарпатті виходили здебільшого бібліографічні словники та «антології» у стилі «Хто є хто». Нині з'явилася можливість оцінити багато фактів закарпатської історії. порушено такі проблемні питання, як спроба встановити пам'ятник на Верещькому перевалі (через який пройшли угорські племена (мадяри) на чолі з Арпадом у 896—898 рр.) та інші непривабливі моменти історії, яких досі намагаються уникати більшість офіційних істориків та політиків — про концентраційний табір «Думен» для інакодумців (створений поблизу Рахова за розпорядженням Августина Волошина, першого президента Карпатської Русі), про Свалявський концтабір (один із шести таборів СМЕРШ і НКВС на території Закарпаття), про організацію «Карпатська Січ» (була створена в 1938 р. у Хусті за прикладом нацистських штурмовиків — SA).

У організації Союзу Русинів і Українців РХ і КУД «Яким Гарди» зос Петровців, 18. и 19. мая організували 29. по шоре Централну манифестацию Русинів і Українців РХ, под покровительством жупана Вуковарско-сримскей жупаниї пана Николи Шафера, и сопокровителя Влади Републики Горватскей, уряду за национални меншини з нагоди 80. рочніци културней діялносци у Петровців и 5. рочніца мирней реинтеграції горватского Подунавья «Петровски дзвон 2002».

(←) Панове: саборски заступнік **Борислав Гралюк**, заступнік амбасадора України в Республіці Хорватскей совитнік **Олександр Левченко**, жупан Вуковарско-сримскей жупаниї **Никола Шафер** и начальник општини Богдановци **Мато Филковац**

Перши дзень манифестациі отворена виставка сликох 80. рочніци културней діялносци у Петровців од 1919 по 2002 у етнографскей збирки Русинів і Українців РХ, а у галерії отворена виставка сликох «Ликовней колонії» Петровского дзвона понад 80 роботи рижних авторох. Вечарша чещц припадала нашим писательом предканим зос младима учашніками Вані Колодовой на флаути и Мирослава Костелникового на гитари, котру водзели Мария Хомова. Вечар допольнели зос цаловечаршим концертом танцох госцююци ансамбл «Карпати» зос Липовлянох котри одушевел шицких присутних у Доме култури зос свою красоту и младосцу, високим уровню витворйованя танцох и народного скарбу нашей националней меншини у РХ.

Недзельова програма распочала покладаньом венца жертвом оцовщинскей войны, а после схацка «Округлого стола», о проблемох нашей националней меншини у просвити, култури и општинских заступеносцох у витворйованю правох националних меншинох. Пополадньова маифестация «Петровски дзвончок» смотра фолклорней и музичней творчосци дзедцох одушевела патрачох зос шпиваньом и танцованьом наших наймладших, будуцима вождями нашей култури и просвити. Вечарша манифестация «Дарунок на памятку» позбєрала найкрашу творчосц фолклорней и музичней творчосци наших найстарших аматерох у танцу, писні и музики. Преплетало ше хорске шпиване зос танцями и радосцями младших и старших учашнікох, намагали ше цо лепши дарунок зохабиц на паметане шицким присутним на Петровским дзвону, домашнім и госцом.

Окрем покровителя манифестациі пана Николи Шафера, котри отворел вечаршу манифестацию «Дарунок на памятку» и заступніка амбасадора Олега Левченка котри отворел пополадньову манифестацию «Перовски дзвончок» були присутни и начальник општини Богдановци Мато Филковац, саборски заступнік Борислав Гралюк, представителе наших дружтвох и други хосци зос рижних жупанийох.

Звонко Костелник

**VLADA REPUBLIKE
HRVATSKE
URED ZA NACIONALNE
MANJINE**

Zagreb, Mesnička 23
Predstojnica: **Mila Šimić**
Zamjenica:
Milena Klajner
Tel.: 4569 358
Fax :4569 324

**ВЛАДА РЕСПУБЛІКИ
ХОРВАТІЯ
УРЯД ЗА
НАЦІОНАЛЬНІ
МЕНШИНИ**

Загреб, Меснічка 23
Завідуючий: **Міла Шіміч**
Заступник завідуючого:
Мілена Клайнер
Тел.: 4569 358
Факс : 4569 324

**VELEPOSANSTVO
UKRAJINE U
REPUBLICI
HRVATSKOJ**

Zagreb, Voćarska cesta 52
Veleposlanik:
Njegova Ekscelencija
Viktor A. Kyryk
Tel: 4616 296
Fax.: 4633 726

**ПОСОЛЬСТВО
УКРАЇНИ В
РЕСПУБЛІЦІ
ХОРВАТІЯ**

Загреб, Вочарска цеста 52
Росол :
Його Високоповажність
Віктор А. Кирик
Тел.: 4616 296
Факс.: 4633 726

Vladika Slavomir

ORDINARIJAT KRIŽEVAČKE EPARHIJE

Eparhija je osnovana 1777. godine. Vladike su stolovale u Križevcima, a nakon drugog svjetskog rata stoluju u Zagrebu. U svojoj jurisdikciji Eparhija obuhvaća grkokatolike raznih nacija (Hrvati, Ukrajinci i Rusini) na području Slovenije, Hrvatske, Bosne i Vojvodine.

Ordinarijat križevačke eparhije je u Zagrebu, Kaptol 20. Vladika, kir Slavomir Miklović prima audijencije po dogovoru (tel. 4811-873).

Domaćinstvo održavaju časne Sestre službenice (tel. 4811-872).

ОРДІНАРІАТ КРІЖЕВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Єпархія заснована в 1777 році. Владики перебували в Кріжевцях, а після другої світової війни Ордінаріат перенесено Загреб. У своїй юрисдикції Єпархія охоплює греко-католиків різних націй (хорвати, українці і русини) з територією Словенії, Хорватії, Боснії і Войводини.

Ордінаріат кріжевської єпархії в Загребі, Каптол 20. Владика кір Славомир Мікловіш має авдієнцію за домовленістю (тел. 4811-873).

Господарство тримають Сестри службениці (тел. 4811-872).

ŽUPA SV. ĆIRILA I METODA

U sklopu Grko-katoličkog sjemeništa (Zagreb, Ćirilometodska 1, tel. 4851 773) je i konkatedralna katolička crkva istočnog obreda Sv. Ćirila i Metoda. Nedjeljne liturgije su u 9.00 (s pučkim pjevanjem) i 10.30 sati, služe se na staroslavenskom i hrvatskom, a svake prve nedjelje u mjesecu i na ukrajinskom jeziku (10.30). U ljetnom je periodu samo jedna liturgija u 10.00 sati.

Župa ima dva crkvena zbora. Muški zbor, pod ravnanjem g-dina Milana Stipića pjeva u liturgiji svake II nedj. u mj. u 10.30, a u istom terminu svake IV nedj. pjeva zbor u mješovitom sastavu, pod ravnanjem gospođice Darjane Blaće.

ПАРАФІЯ СВ. КИРИЛА І МЕТОДІЯ

У складі Греко-католицького семінару (Загреб, Кирилometодська 1, тель. 4851 773) є і конкatedральна католицька церква східного обряду Св. Кирила і Methodія. Недільні літургії о 9-тій (народний спів) та 10.30, відправляються старославянською і хорватською мовами, а кожної першої неділі в місяці українською мовою (10.30). Влітку тільки одна літургія о 10-тій годині.

Парафія має два хори: чоловічий, під керівництвом пана Мілана Стіпича співає літургію кожної II неділі місяця о 10.30 год., а кожної IV неділі співає мішаний хор, яким керує панна Даряна Блаче.

Rektor GKT sjemeništa i župnik
o. Nikola Nino Kekić

**KATEDRA ZA UKRAJINSKI JEZIK I
KNJIŽEVNOST**

Zahvaljujući profesorima, sada akademikima, A. Flakeru i A. Menac, na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, pri katedri za ruski jezik osnovan je 1964. godine lektorat za ukrajinski jezik, a 1997. pri odjelu slavenskih jezika uveden je puni četverogodišnji studij ukrajinskog jezika i književnosti.

Katedra ukrajinskog jezika i književnosti je osnovana 2001. godine, a sada ima 12 apsolvnenata, 9 studenata IV i 19 I godine studija. Školske godine 2002/2003, na I god. studija predviđa se upis 10 + 6 studenata.

Adresa: Katedra za ukrajinski jezik i književnost, 10000 Zagreb, Ivana Lučića 3

E-mail: mpopovic@mudrac.ffzg.hr

Predstojnik Katedre za ukrajinski jezik i književnost, doktor filoloških znanosti
prof. Milenko Popović

**KATEDRA UKRAJINSKOJ MOWI I
LITERATURU**

Zvďaka profesorima, a sada akademikima, O. Flakeru i A. Menac, na Filozofskom fakultetu Zagrebskoga univerziteta, pri katedri rusijske mowi, v 1964-mu roči bilo vidkрито lektorat ukrajinskoj mowi, a z 1997, pri vidđelenni slov'janskih mow i literatur vvedeno povne čotiriриčne navčання ukrajinskoj mowi i literaturu.

Katedru ukrajinskoj mowi i literaturu zasnovano v 2001-mu roči, i na nій sьogodni navčается 12 apsolvnenativ, 9 studenativ IV i 19 - I kursu. V 2002/2003 navčаль. roči na I kurs bude priinjato 10 + 6 studenativ.

Adresa: Katedra za ukrajinski jezik i književnost, 10000 Zagreb, Ivana Lučića 3

E-mail: mpopovic@mudrac.ffzg.hr

SREDIŠNJA KNJIŽNICA RUSINA I UKRAJINACA

osnovana je 1993. na inicijativu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a sjedište joj je Trg Ante Starčevića 6, (tel. 4572-344 / 228). Ispostave su joj pri mjesnim knjižnicama u Vinkovcima, Vukovaru, Slavonskom Brodu, Lipovljanima, Rijeci i u selu Petrovci. Sadašnji fundus na ukrajinskom i rusinskom jeziku sadrži 2200 svezaka knjiga te 580 videokaseta i nosača zvuka.

Radno vrijeme Središnje knjižnice je: ponedjeljkom - po dogovoru, utorkom i četvrtkom 15.00 – 18.00, srijedom i petkom 10.00 – 13.00, a posljednje subote u mjesecu 10.00 – 14.00 sati.

Voditeljica Središnje knjižnice Rusina i Ukrajinaca
Katarina Tlustenko

ЦЕНТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ

Створена в 1993 з ініціативи Національної і університетської бібліотеки в Загребі. Головна одиниця розташована в Загребі на площі Анте Старчевіча 6, тел. 4572-344 / 228, а філії в міських бібліотеках Вінковців, Вуковара, Славонського Броду, Липовян, Рієкі і селі Петрівці. Сьогодні фонд бібліотеки має на українській і русинській мовах 2200 книжок і 580 відеокасет і носіїв звука.

Робочий час в Загребі: понеділок – за домовленістю, вівторок і четвер з 15.00–18.00, в середу і п'ятницю з 10.00 - 13.00.

DRUŠTVO PRIJATELJSTVA HRVATSKE I UKRAJINE

osnovano je 1992. godine kao Društvo prijateljstva Rusije, Bjelorusije, Ukrajine i Hrvatske. Iz te zajednice se izdvaja 1996. i djeluje kao samostalno društvo u sklopu Koordinacije društava prijateljstva, kojom predsjedava gospodin Andrija Karafilipović.

Društvo je inicijator i realizator brojnih kulturnih zbivanja s ciljem bolje kulturne, znanstvene i gospodarske suradnje Hrvatske i Ukrajine.

Sjedište Društva je u Zagrebu, Ksaver 171, tel. 46-77-296.

ТОВАРИСТВО ДРУЗІВ ХОРВАТІЇ І УКРАЇНИ

Створено в 1992 році як Т-во друзів Росії, Білорусії, України і Хорватії. В 1996 виділяється як окреме т-во в складі Координації товариств друзів, якою завідує пан Андрій Карафіліпович. Товариство є ініціатором і реалізатором численних культурних подій з метою кращої культурної, наукової і економічної співпраці Хорватії і України. Координати Т-ва : Загреб, Ксавер 171, тел. 46-77-296.

Predsjednik Društva prij. Hrvatske i Ukrajine
Mr. Ivica Trnokop

KULTURNO – PROSVJETNO DRUŠTVO RUSINA I UKRAJINACA

osnovano je 1972. kao KPD Rusina-Ukrajina Zagreba, a kasnije mijenja naziv u KPD Rusina i Ukrajinaca Zagreba. Po registru udruga (www.uzuvrh.hr/telimenik.htm) i žigu, društvo se sada zove KPD Rusina i Ukrajinaca. (Osim jedne tvrdnje da je to svejedno, nitko od meritornih članova ne zna kojim je demokratskim mehanizmima došlo do ove zadnje promjene.)

Sjedište Društva je u Zagrebu, Vodovodna 15, tel. 3774-992. Članovi se okupljaju utorkom i četvrtkom u večer, ili po dogovoru. Aktivni su glazbeni ansambl "Kobzar", folklorna sekcija, šahisti i informativni centar.

Predsjednik KPD-a Rusina i Ukrajinaca
Slavko Burda

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНЕ ТОВАРИСТВО РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ

Створено в 1972 під назвою КПТ русинів-українців Загребу, а потім назву змінено на КПТ русинів і українців Загребу. Сьогодні, по реєстру товариств (www.uzuvrh.hr/telimenik.htm) і печатці, назва т-ва: КПТ русинів і українців. (Крім одного твердження що то всеодно, ніхто від мериторних членів не знає яким демократичним механізмом дійшло до цієї останньої зміни.) Приміщення т-ва в Загребі: вул. Водоводна 15, тел. 3774-992. Спілкування членів у вівторок і четвер ввечер, або за домовленістю. Працюють: ансамбль "Кобзар", фолькл. секція, шахісти та інформ. центр.

Tajnica Društva za ukrajinsku kulturu
Dr. Tatjana Nikolić

DRUŠTVO ZA UKRAJINSKU KULTURU
osnovano je 20.02.2002., registrirano djelatnošću za cijelo područje Republike Hrvatske, a sjedište mu je u Zagrebu, Domagojeva 11. Nema društvenih prostorija, a komunikacija među članovima i suradnicima je uglavnom posredstvom elektroničke pošte i telefonom.

Društvo uclanjuje osobe, a i druge djelatnošću slične udruge (bez prilagodbe njihovog ustroja), s time da za potporno članstvo nema posebnih uvjeta, a za redovito postoje selektivni uvjeti. Uz druge tiskovine društvo izdaje i mjesečnik «Našu gazetę» koju uređuje predsjednik Društva Aleksa Pavlešin.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Створено 20.02.2002.р, зареєстроване за діяльністю на всю Хорватію. Його адреса в Загребі, вул. Домагоєва 11. Немає власного приміщення, а комунікація членів звичайно відбувається електронною поштою і телефонно.

Членом Т-ва може стати як особа так і цілі організації та товариства з подібною діяльністю, не пристосовуючи свого статуту. Для дійсних членів існують селективні умови, а для підтримчих членів немає окремих умов. Попри тимчасові випуски, Товариство видає місячник "Нашу газету", редактор якої голова Товариства Алекса Павлешин.

X

“ U D R U G A U K R A J I N I S T A ”

...a šteta ...? ?????? ? ? ? ? ? ? ? ш к о д а ? ? ? ? ? ? ? ?????? ? ...baš šteta...

Лисенко Микола Віталійович (1842-1912)

Микола Лисенко – видатний український композитор, блискучий піаніст і диригент, глибокий знавець української народної пісні. На музичну арену Микола

Лисенко з'явився тоді, коли здавалося, що все культурне і музичне життя в Україні завмерло. Київ, де Микола Лисенко провів більшість свого життя і де творив, завжди був осередком культурного життя. Тому з появою Миколи Лисенка, людини з гарною європейською освітою, музичне життя в Україні почало оживати. Він з великою енергією взявся до праці, хоч це був час, коли над українською мовою тяжів Валуєвський циркуляр: “Не було, нема й бути не може” з 1863 р. та другий Ємський указ з 1876 року.

Великий вплив на музичну діяльність Миколи Лисенка мала творчість видатних українських композиторів 18-го століття, таких як Дмитро Бортнянський, Максим Березовський та Артем Ведель, яким довелося працювати в тяжких умовах поза межами України в Московщині, збагачувати чужу культуру.

Праця Миколи Лисенка починається з записів народних пісень (яких вийшло в його обробці близько 500!) та закінчується творами великих вокально-інструментальних кантат та опер. В народній пісні Лисенко шукає музичне “я” українського народу. Він працює як науковець-етнограф, збираючи пісні, які зберігалися серед народу, відшукує забуті українські пісні, де оспівана козацька слава. Велику частину цих пісень становлять думи, які він записує від кобзарів-лірників і видає разом з нотами. Найбільш героїчно ім'я Миколи Лисенка звеличає бандура, хоча вершиною його творчості вважаються хоріві композиції - кантати, в яких творча фантазія композитора знайшла можливість висловити себе в повній силі і блиску. Це музика до творів Тараса Шевченка “Заповіт”, “Б'ють пороги”, “Наш отаман Гамалія”, “Іван Підкова”. До сьогодні залишилася хорова музика до творів Івана Франка, Лесі Українки та ін.

Досвід у вокальній музиці, опрацьований Лисенком, переноситься на інструментальну музику і відкриває нові можливості розвитку в усіх її областях, починаючи з малих композицій, аж до симфоній та опер включно. Микола Лисенко виявився дуже вдалим організатором. Він започаткував у Києві драматичну школу, філармонійне симфонічне товариство, готував піаністів, навчаючи грі на фортепіано. Не оминули Миколу Лисенка переслідування за його творчу працю виключно в українському дусі, як музичну так і громадську, не обійшли його і арешти. Влада Москви мстилася за його міцне національне “я” та за його походження з козацько-старшинського роду.

Народився Микола Лисенко 1842-го року, а помер 1912-го, ці дати утворюють подвійне відзначення, 160-у річницю з дня народження та 90-у з дня смерті. М. Лисенко був засновником національного руху в українській музиці, яка базується на специфіці культурної традиції народу та оригінальності фольклору. Його багатогранне та творче життя дало основи для дальшого розвитку української музичної культури. Лисенко виховав цілу плеяду учнів-композиторів, які пішли слідами вчителя і спричинилися до розквіту вокальної музики України, таких як: Микола Леонтович, Кирило Стеценко, Левко Ревуцький, Олександр Кошиць та інших.

В ці дві річниці Миколи Лисенка СКУ закликає світове українство звеличати ім'я великого композитора, бо його твори,- це наші національні скарби, які завжди входять в репертуар музичних виступів – симфонічних, хорівих, фортепіанних та бандури. Опері М. Лисенка “Наталка Полтавка” (1889), “Тарас Бульба” (1890), “Енеїда” (1911) та опери для дітей “Коза Дереза” (1888) і “Пан Коцький” (1891) навіки прославили його, адже вони користуються популярністю й сьогодні.

М. Лисенко залишив нам велику спадщину, його твори надруковані в 20-ти томах, багато з яких неznані й забуті, тому наше завдання і завдання нашої молоді держави сьогодні відкрити для себе заново музику Миколи Лисенка, життя та творчість якого була присвячена українському народові.

Аскольд Лозинський - Президент СКУ

Ірена Мороз - Голова Ради для справ культури

<p>Našu gazetę izdaje Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11</p>	<p>Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr</p>	<p>Umnoženo vlastitim sredstvima (elektroničkim pisačem i fotokopiranjem) U Zagrebu, lipnja 2002. Naklada: 150 primjeraka</p>
---	--	---

Maryna i Serhij
Djačenko

V A N I

...Labirint hodnika se prekinuo. Upali su u prostranu dvoranu, punu starudije i prašine, gdje su se pred njima, poput nesavladivog zida, ispriječila NJEGOVA široka leđa. Zamrli su, grozničavo se stiskajući jedno do drugoga.

A u stopu za njima - i izbezumljeni načelnik straže sa šestoricom vojnika. Ova sedmorka nije izgledala baš blistavo.

- *Koja je to junačina* - progundala ON ne okrećući se - *koji je to vrli čuvar nemoćan obuzdati dječaka s djevojčicom?*

Vojnici su šutjeli. Načelnik straže obrisa znojno čelo:

- Zar je to djevojčica. Berehinja¹ je, *** , šipak ćeš je pogoditi.

Konačno, *** se okrenu; pred njim, na uskom je stoliću opsežna, mnogorazinska, strašno komplicirana igra.

Čuvari se postrojiše, a načelnik, baš naprotiv - čučnu. Za ne vjerovati je, da je sva ova garež, još časak prije, plamtjela ubilačkom strašću.

- *Berehinja*, - reče TAJ, promatrajući Danu². - *Berehinja i pastir* - NJEGOV pogled prijede na Ščeka³, i u trenu momak shvati zašto je načelnik straže pokleknuvši čučnuo.

Iz džepa na grudima ON izvadi zgužvanu kutiju cigareta.

U dubokim i pretrpanim njedrima sale odbijala je ura, zvonko i tugaljivo.

- *Dakle, tako*, - reče, uvlačeći rijetki dim. - *Kad su se već probili, treba se pridržavati pravde... JA zaboravih, kako se zoveš?*

- Šček, - jedva prozbori momak.

- *Opet Šček*, - osmjehnu se iz nekog, tek NJEMU znanog razloga.

- *Dobro... Što hoćeš?*

- Slobodu, - Šček se osjeti sigurnijim. - Ja sam slobodan čovjek... Želim vani. A kada...

Taj čas je bio spreman prisezati bilo-čime i bilo-čime prijetiti, bezglavo, beznadno braneći svoje pravo – svejedno je ovaj proslav odmah prekinut.

- *Tako*, - reče. - *Vrlo dobro. Šček, možda nisi razumio ali nitko te ne zadržava. Djev... odnosno, berehinja je s tobom?*

Šček je zabezegnuto šutio.

- S njim. - dobaci načelnik straže, - Da nije nje, figu bi on umakao!

- *Dobro*. - Vрати se igri i pomaknu sićušnu pulsirajuću figuricu. - *Idite, Boga radi... Samo, dragi moj Šček, tamo se živjeti ne može. Ni jesti, ni disati, a od svuda plazi svekolika grdoba... Ti ćeš, možda, još i izdržati, a berehinje*, - iskosa pogleda Danu, - *berehinje ne izdrže tamo ni tri dana... Idi, samo znaj - nitko te neće upustiti nazad pod svod. Idi.*

S NJEGOVE cigarete otpao je sivi paperjast pepeo. Načelnik straže odmjeri Ščeka nadmoćnim pogledom. Dana glasno uzdahnu, još jače se pripijajući uz Ščeka.

Opet podiže Svoju glavu. Tešku.

- *No, što gledaš? Znaš li što mi vrijedi ovaj svod i oni što su pod njim? Kopka te sloboda - naprijed. Vražji bjegunac... Buntovnik. Ustanik*. - iskrivi usne i nagnu se nad Svoju igru.

Zavlada muk. Negdje u dubini sale trusio se pijesak.

- To, znači... Prognati ih? - usudio se upitati načelnik straže.

- *Da*. - reče oštro - *Ali dajte mu papir i pero... Nek napiše što kažem. Zbog čiste savjesti... Moje.*

Utrnulim prstima Šček je na koljenima izravnavao kruti arak kojeg mu je dao načelnik. Upitno pogleda.

- *Ja, taj-i-taj... Idem izvan svoda, potpuno prisebno i po vlastitom nahođenju. Svjestan sam nepovratnosti mog čina. Znam što me vani čeka... Potpis. To je sve.*

- Neka napiše i ona. - Predložio je načelnik straže.

- *Berehinje ne podliježu našim zakonima*, - izvadi sljedeću cigaretu. - *Pođi s njime - neka ide... Iako je šteta*, - i duboko povuče dim.

- Ne vjerujem Vam. - reče Šček. - Tamo... Izvan svoda... Je život. Drukčiji i... bolji.

- *Jako dobro*, - javi se nehajno. - *Idi i provjeri.*

Šček glednu na Danu - okrugle plave oči na blijedom duguljastom licu.

- A ako..., - otpoče on, zapinjući - ako... mi Vi pokažete?

- *Što?* - začudi se.

- Ono, što je... tamo. Da pogledam.

- *A tako li je to!* - fućnu. - *Šček, ili mi vjeruješ, ili ne, ili ideš, ili...*

- Neka ide, - osmjehnu se načelnik.

- Lažu, - tihano reče Dana. - Svod... Ne čuva ljude od onoga što je vani, već ono što je vani, od ljudi...

- *Kako velemudro govoriš, djev... odnosno, bereginjo*, - promrmlja, ne pogledavši: - *A tko ti je rekao tu zanimljivost, ha?*

- Da saznamo. - sladunjavo će načelnik straže.

Dana opet tiho uzdahnu. Šček joj obzirno obrli ramena.

- Saznat ćeš figu, - izreče načelnikovom glasom. Potom doda Svojim glasom: - *Pa i ne treba... Zašto... Svejedno...*

- Tamo je život, - reče Danna, - tamo je nebo... Žuto-žuto nebo i plavo sunce...

Zafirka:

- *Općenito, moralo bi biti baš obratno... Ali u stvari, nema tamo ničeg žutog ili plavog... Ničega.*

- Ima, - nastavi Dana, - tamo je drveće...

- *Šček, sažali se na nju*, - reče ozbiljno: - *Ne treba. Ne idi.*

Zasun je zauzimao pola zida - od poda do stropa.

- *Kada se zasun otvori, povratka nema. MENI je u stvari svejedno... Ali zašto ne vjeruješ MENI?!*

Šček je šutke grizao usnu.

Dana se osmjehnu:

- Šček, vidjet ćeš... Tamo su oblaci...

Zasun se otvori...

* * *

1 - Berehinja - od praslavenske riječi «berehty» - čuvati – ženski duh iz praslavenske mitologije, koji čuva obitelj.

2 - Dana – ime praslavenske boginje vode. Etimološki potječe od iranskog korijena «dan» - voda, koji je sačuvan u nazivima rijeka : Don, Dnjepar, Dnjestar, Desna, Dvina, Dunav.

3 - Šček - ime jednog od mitoloških osnivača Kyjeva. Prema legendi iz prvog tisućljeća, Kyjiv su osnovali braća Kyj, Šček, Horiv i njihova sestra Lebid (labud).

1, 2 & 3 : op.prev..

S ukrajinskog preveo Aleksa Pavlešin.

U Zagrebu, lipnja 2001.

Наша газета

“Мово рідна, слово рідне...” хто ж то за вас дбає?

В Липовлянській Основній школі ім. Йосипа Козарца, 15 червня 2002р. відбулося свято з нагоди закінчення вивчення української мови в минулому навчальному році.

Десять учнів (1 – 8 класу) з допомогою вчителів Тат'яни Ласек і Славіці Карпа, а також бандуристки Мар'яни Карпа вдало показали серйозну програму.

Гості з посольства, учні, батьки, бандуристка, вчителі, і ...Все?!

Учні і тих декількох глядачів (батьки та рідня учнів) привітав заступник посла України в РХ, пан Олександр Левченко, який цікаво і коротко розповів учням історію України.

Жалко було слухати, коли на початку свята учень, читаючи підготовлений текст, (помилково?) вітав і тих кого не було в залі, а були запрошені бути. Для присутніх, з вітаннями були і дитячі оплески. Для інших – тиша. Не глуха, а тиша яка щось говорить – навіть рідною мовою. А.П.

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ В ЛИПОВЛЯНАХ

Україна проголошена вільною і незалежною державою 24-го серпня 1991р. і це закріплено всенародним референдумом 1-го грудня цього ж року. Ця подія має надзвичайно велике значення для наших двох народів, бо і Хорватія також є молодою державою. Повільно звикають вони до свого нового статусу, а також і наші народи до нового становища – бути вільними та незалежними.

25-го серпня 2002 р. зібралися липовлянці у приміщенні К.П. Товариства українців “Карпати”, щоб відзначити одинадцяту річницю незалежності нашої прабатьківщини.

Свято вперше було відзначено у Липовлянах. Багато праці та ентузіазму приклали молоді “карпатці” у підготовку урочистої програми. Поезіями В. Сосюри, Т. Шевченка та інших поетів і прозою Михайла Грушевського – першого Президента Української Республіки в 1918р., яскраво передали глядачам любов народу до неньки-України. Вечір розпочали гімном України у виконанні вокальної групи, який підтримали більшість присутніх в залі. З натхненням декламували вірші Таня Гожко, Наталка Горняк, Сандра Слота, Іван Лялюсь, Славен Матяш, Івона Федак і Младен Мартиновський. Особливу подяку заслуговує о. Ярослав Лецишин, який у своїй короткій промові розповів історію України.

Після закінчення урочистої частини ще довго не затихала українська мова та пісня в “Карпатах”. Сподіваємося, що це торжество буде в майбутньому традиційним в Липовлянах і в Хорватії. Ірина Матієвич

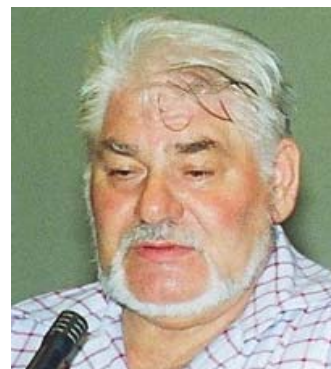
Літературний вечір з приводу 150-річчя від дня смерті Миколи Гоголя відбувся 5 червня 2002 в Бібліотеці міста Загреб

Згаданий вечір організували Хорватсько-українське та Хорватсько-російське товариства дружби. Разом з численими членами цих товариств на вечорі були присутні і дипломати з деяких країн які мають посольства в Хорватії: з Росії, України, Кітаю, Словаччини, Болгарії, Югославії та Боснії і Герцеговини. Вечір відкрив посол Російської федерації, Його Високоповажність Едоард Кузмін. У вступному слові пан посол підкреслив що “ані Гоголь не міг розлучити чи його душа російська чи українська”. Про великого письменника говорили пані Ольга Попович, та проф. Раїса Тростинська - викладач на Кафедрі української мови і літератури, а студентки з Кафедри російської мови і літератури, прочитали уривки з творів Гоголя. Найбільше оплески все-таки отримали дев'ять (від вісімнадцять) студенток першого курсу української мови. Вони під керівництвом професора, отця Володимира Кубінського, дуже вдало виконали декілька українських народних пісень, які навчилися напередодні і під час недавнього перебування на практиці в Київському університеті (в Інституті філології). **NG**

Цю вістку вислано в Український об'єднаний портал, який вклав її на свій сайт (www.ukrop.com/diaspora)

PROMOCIJA KNJIGE «SVJEDOK» JOSIPA TERELJE

Ukrajinca, sibirskog
uznika i vidioca
Gospinog ukazanja

obavljena je 11.07.2002. u zagrebačkoj crkvi Mati Slobode, u organizaciji Ekumenskog centra časopisa «Zlatno pero». Knjigu su s engleskog prevele Nada Zoričić i Vinka Pašić, uredio je Bogdan Malešević, a tiskao je «Feroproms».

Josip Terelja je auditoriju ukratko ali dojmljivo ispričao tegobne sekvence iz svoga života, u čemu je najimpresivnije bilo kada je čudom preživio egzekuciju dubokim smrzanjem u moskovskom zatvoru, jer mu se upravo tada ukazala i zaštitila ga Gospa, predskazavši mu pad komunizma.

Gospodin Terelja sada živi u Torontu (Kanada), a posvetio se humanitarnom radu, pri čemu kontaktira s najutjecajnijim ljudima u svjetskim zbivanjima, a posebno s papom Ivanom Pavlom II.

Na Tereljnin prijedlog, promocija je završena zajedničkom molitvom posvećenoj djeci. **NG**

ODRŽANA JE LJETNA ŠKOLA UKRAJINACA I RUSINA

Već tradicionalna ljetna škola Ukrajinaca i Rusina, koja je održavana i u ratnim vremenima, ove je godine održana u Starom Gradu na otoku Hvaru, u dvije osmodnevne smjene od 04. do 20. srpnja. Ravnatelj ukrajinskog - Vlado Karešini i rusinskog odjela – Zvonko Kosteljnik, koordinirali su rad dvanaestero nastavnika. Škola je bila posvećena ukrajinskom piscu Andriju Maleški i živućoj rusinskoj pjesnikinji Ljupki Falc.

U prvoj grupi školu je pohađalo 95, a u drugoj 100 učenika. Bez velikih napora ostvaren je program u kojem su bili raznovrsni nastavni oblici, tako da se moglo usavršavati jezik u pisanom i govornom obliku. Uz to, polaznici škole mogli su dodatno upoznati običaje naroda i kulturu bogatog ukrajinskog (rusinskog) stvaralačkog duha, upoznavši se pritom i s djelima pisca i pjesnikinje kojima je škola bila posvećena. Uspješnost programa može se procijeniti i iz riječi samih polaznika koji su veoma zadovoljni ponudjenim oblicima i nastavnom obradom kulturne baštine njihovih predaka. Obrađivane su i neke dodatno teme, da bi se udovoljilo iskazanom posebnom interesu polaznika. U tome može biti i posebno zadovoljstvo, da su nastavnici mogli pružiti sve što je bilo učenicima zanimljivo, jer oni će znanje stečeno u ovoj školi ponijeti u svoje obitelji, društva

i sredine u kojima žive. Upravo je to pokazatelj da ljetna škola ima dubokog smisla za sve one kojima je stalo do jezika kulture i tradicije predaka i matične domovine Ukrajine.

Ljetnu školu su posjetili i s njenim radom se upoznali brojni dragi gosti, a među njima i veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Njegova Ekselencija

Viktor Kyryk, te zastupnik nacionalnih manjina u Saboru RH, gospodin Borislav Graljuk. Posebnost ovogodišnje škole je u tome što je ona po prvi put organizirana na moru. Zato se, na opću učeničku radost, u rekreativnom dijelu programa našlo mjesta i za kupanje.

Obrađen i dopunjen izvornik Vlade Karešina

КУЛТУРНА МАНИФЕСТАЦИЈА У МИКЛОШЕВЦОХ

У Миклошевцох, валале у котрим жио преважно Русини, отримана 4. 8. 2002., културна манифестација “Миклошевске лето”, пошвечена осемдзешатей рочніци културней діялносци у тим валале (“Просвита”), седемдзешатей рочніци добродзечного огньогасного дружтва и пиятей рочніци мирней реинтеграції Подунавя.

У богатей програми, зложеной углавним од танцох и хорского шпиваня, коло домашнього КУД-у “Яким Говля”, наступели и русинско-українски културно уметнічки дружтва зоз Вуковару, Петровцох, Винковцох, Славонского Броду и Шумечу, горватски дружтва зоз Томпоевцох и Раєвого Села, мадыарске зоз Чаковцох и словацке дружтво зоз Илоку. Пред коло 600 одушевених патрацох наступели ведно коло 250 – 300 учашніки.

Коло заступніка националних меншинох у Собору РГ, пана Борислава Гралюка, председателя Союзу Русинох и Українцох мр. Иринея Мудрого и начальніка општини Томпоевци, пана Здравка Галовича, на манифестацији були присутни и числени други госци.

Вечаршу часц приграми, на котрей мали наступиц побидніки на рижних ранших манифестацийох, на самим початку претаргнул диждж та вона, на жаль, не отримана.

(За Нашу газету информацији дал пан Еуген Гайдук – председатель миклошевского КУД-у “Яким Говля”)

Український тижневик *Наше Слово* № 22; 2 червня 2002 року

XX «Лемківська ватра»
19-21 липня 2002 року,
Ждиня

У святі лемківської культури взяли участь близько 900 виконавців з України, Канади, Словаччини, Хорватії, Югославії та Польщі.

На Лемківську ватру прибуло майже 10 тисяч осіб. Здебільшого – молоді.

ЗВЕРНЕННЯ ОБ'ЄДНАННЯ ЛЕМКІВ В СПРАВІ ПЕРЕПИСУ ЛЮДНОСТІ (Скорочений передрук – *НТ*)

Перепис людности, котрий в тих тижнях проходить, перший раз од війни вимагат од нас одповіді на питання о народовіст.

Перепис не вирішит о нашім існуваню, але некористни для нас результати перепису можут міцно ограничити наши права. З його негативними наслідками довго іщи приде ся нам вшитким змагати. А не будеме мати okazji до виправління результатів перепису, бо наступни переписи о народовіст питати не будут.

Інформація, зобрана в переписі, має служити гмінам і адміністрації, а потім Европейській Унії і світовим організаціям за підставу до одношиня ся до нас. На статистику будут ся покликувати при справах шкільництва, культури, опіки над нашими церквами і цментаріями, в програмах радіа і телевізії, во вшитких інших справах, яки дотичат нас як національної групи. Барз можливе, же то тепер мусиме вирішити о якости житя нашої спільноти в наступних десятиліттях. Гнеска, коли вшитки національні меншости в Польщі готуют ся до перепису, мусиме і ми поважно одповісти на виклики, яки ставлят він перед нами. Коли віриме в нашу пришілїст, то перепис не може нам бити обоятний.

(-----)

Длятого застанов ся, передумай і згідно зо своїм сумлінням потверд:

Так, я і моя родина то лемки – українці – русини, а наша бесіда ест лемківська – українська – русинська.

В ПРНЯВОРІ – УРОЧИСТЕ СВЯТО І ЮВІЛЕЙ

В Прняворі (Боснія, Республіка Сербська), в українській греко-католицькій церкві св. Преображення*, в понеділок, 19 серпня поточного року, відбулося урочисте святкування св. Преображення Господне по Юліянському календарю.

Владика і священники біля вітара з менорою.

Напередодні, в неділю, урочисто відзначено 100-річний ювілей першого візиту Слуги Божого, Митрополита Андрія Шептицького** до Боснії (1902р. – 2002р.). Стержнем недільних святкувань була проповідь про українських блаженних в архієрейській літургії, та відвідини в с. Камениця місцевості, де до 1914 року знаходився монастир оо. Студитів.

Недільну літургію правив Владика зі Львова - Кір Гліб Лончина, який в проповіді на біблійську тему, в якій Ісус створив чудо, накормивши народ п'ятьма хлібами і двома рибами, в переносі на візит Митрополита Шептицького в Боснію, намалював обставини і причини його візиту в Боснію 1902 року. Підкрисливши що, не чекаючи офіційне запрошення, Митрополит відгукнувся на листи простих людей, в яких вони скаржилися на важкі життєві обставини, біду та голод, просили в нього захисту та допомоги. В тих краях тоді проживало понад 5000 українських мешканців і Митрополит допоміг їм духовно, організаційно і матеріально (передав для посадки виноградну лозу і понад 600 садженців горіха).

По полудню відбулися відвідини с. Камениці, де відслужена спільна панахида. (Сліди виноградників там ще існують).

В недільній літургії, а також наступного дня, в Прняворі співав Архикатедральний хор Собору Святого Юра з Львова, під керівництвом проф. Надії Рудник, який повністю відобразив гармонію і чутливі нюанси мелодій, уводячи присутніх християн до чудових духовних глибин.

В понеділок, на св. Преображення Господне, архієрейську службу Божу правили Владика кріжевський - Кір Славомір Мікловш і Владика зі Львова - Кір Гліб Лончина. Співслужили диякон з Львова Ігор Бойко і десять священників з Бельгії, Німеччини, Хорватії, Югославії і Боснії. Сповідали вірників ще троє священників. Після літургії, на радість присутніх, хор відспівав ще декілька церковних пісень, серед яких і "Боже великий єдиний". Для всіх присутніх, а було понад три сотні з Боснії та інших країн світу, в церкві не було місця. Ті, які не змогли потрапити в середину, слухали відправу стоячи навколо церкви.

Для запрошених гостей і людей з далека, які не мали до кого загостити, організовано спільний обід

(біля 150 осіб). З цієї нагоди присутніх привітали серед інших:

- Радник з політичних питань і заступник посла України в Республіці Хорватія та по сумісництву в Боснії і Херцеговині пан Олександр Левченко, який передав вітання посла пана Віктора Кирика. Вітаючи від свого імені, пригадавши обставини восьми літньої давності замітив, що протягом цього часу багато праці вкладено в відновлення церкви, багато що вже зроблено і подякував причетним до цих богуугодних справ.

- Директор Харитасу в Баня Луці, (колишній римокатолицький парох в Прняворі) пан о. Міленко Аничич, який і українцям цього краю в попередні часи багато чим допоміг. Вітаючи і бажаючи українській громаді щастя і відновлення сказав: "Можете бути нашими українцями лиш тоді як ви будете і свої."

- Голова Громадянської демократичної партії БіХ, пан Ібрахім Спахич, який з оптимізмом згадав процес прийняття Закону про національні меншини, підкрислюючи європейські норми внесені в нього.

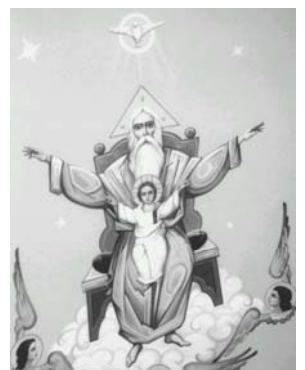

← Владика Кір Славомір і Кір Гліб

Від імені організаторів : Українського греко-католицького Деканату Крижевської Епархії в Боснії і Херцеговині, Української Асоціації "Світ культури" Боснії і Херцеговини, КМТ "Тарас Шевченко" з м. Прнявор, сестер василіянок і прняворських парафіян, а також від свого імені, як організатор і гкт. парох в Прняворі, гостей привітав о. ставрофор Петро Овад.

Який подякував всім хто будь-яким чином допомагав у підготовці і проведенню цього святкування. Зворушлива була щирість якою присутні відспівали панотцеві "Многая літа".

Після обіду, перед будинком Українського духовного Центру відбулася культурно-мистецька програма. Спочатку прочитано реферат, підготовлений сестрою-василіяною Лукією про Митрополита Андрія Шептицького і його візит до Боснії, а потім свято продовжилось піснями й танцями, які виконали члени прняворських КМТ-в національних меншин чехів, італійців та українців, українського КМТ з Баня Луки, а також сербського КМТ з Будісави (Войводина – Югославія).

Незвичайна фреска Св. Тройства

*) – Після зруйнування вибухом підсуненого експлозиву (початком недавньої війни), церква тепер майже зовсім відновлена. У відновленню українцям допоміг і уряд Республіки Сербської.

**) – Порушено процес беатифікації Слуги Божого, Митрополита Андрія Шептицького. Голова Комісії призначено владика Михайла Гринчишина. А.П.

PRIJEDLOG USTAVNOG ZAKONA O PRAVIMA NACIONALNIH MANJINA

Zastupnici Hrvatskog sabora, nakon opsežne rasprave u kojoj su pretežito sudjelovali zastupnici nacionalnih manjina i oporbe (pripadnici koalicije, uglavnom replikama i ispravcima netočnih navoda) prihvatili su u prvom čitanju Prijedlog ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Predlagatelj je, naime, pri utvrđivanju dnevnog reda (nakon što su se predstavnici kluba zastupnika nacionalnih manjina i više ostalih klubova zastupnika usprotivili hitnom postupku) odustao od hitnog postupka. Rasprava se, uglavnom, vodila o načinu izbora predstavnika nacionalnih manjina u Hrvatski sabor. U suprotstavljenim stajalištima, predstavnici nacionalnih manjina podastirali su razloge zbog kojih bi trebali imati dvostruko pravo glasa, birajući i s opće liste i s manjinske, a zastupnici oporbe one sa suprotnom svrhom. Glasovima većine zakonski prijedlog je propušten u drugo čitanje.

Uvodno o Prijedlogu zakona o pravima nacionalnih manjina govorio je predstavnik predlagatelja, potpredsjednik Vlade dr.sc. **Goran Granić**.

Pitanje izbora zastupnika manjina je pitanje u kojem nema međunarodnih standarda. Nema ni preporuka međunarodne zajednice. (dr.sc. Goran Granić)

Članak 10. govori o ravnopravnosti. U njemu se navodi: "ravnopravna, službena uporaba jezika i pisma kojim se služe nacionalne manjine ostvaruje se na području općine i grada kada pripadnici pojedine nacionalne manjine čine najmanje trećinu stanovnika takve jedinice lokalne samouprave". Imamo prijedlog predstavnika srpske manjine da ta jedna trećina bude jedna četvrtina. Treba raspraviti i to pitanje, zaključio je svoje izlaganje dr. Goran Granić, potpredsjednik Vlade.

Zakonski prijedlog na zajedničkoj su sjednici razmotrili: **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav; Odbor za zakonodavstvo; te Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, a zasebno Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.**

Odbori su iznijeli niz primjedbi na tekst Prijedloga Ustavnog zakona. U vezi s člankom 3. odbori smatraju da treba pobrojati nacionalne manjine. Odredbu članka 12 treba usuglasiti s odredbom Zakona o grbu, zastavi i himni te zastavi i lenti predsjednika Republike. Predlaže se u članku 13. dodati stavak koji glasi: "Udruge, zaklade, fondacije i ustanove iz stavka 1. ovog članka mogu u nazivu iskazivati da su nacionalne manjine njihovi osnivači".

Člankom 18., predlažu odbori; treba na odgovarajući način urediti zastupljenost nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru tako da taj članak glasi:

Stavak 1: "Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina pravo na zastupljenost u Hrvatskom saboru od najmanje pet zastupnika"

Stavak 2. "Nacionalnim manjinama koje u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s više od 1,5 posto stanovnika, jamči se najmanje jedno mjesto zastupnika, odnosno onoliko zastupnika koliko puta je u broju izišlih birača pripadnika nacionalne manjine sadržan prosječan broj birača koji su glasali temeljem općeg i jednakog biračkog prava jednog zastupnika" Stavak 3. "Pripadnici nacionalnih manjina čiji je udio u stanovništvu

manji od 1,5 posto imaju pravo izabrati najmanje četiri zastupnika"

Stavak 4: "Zastupnici iz stavaka 2. i 3. ovog članka biraju se s lista političkih stranaka i nezavisnih lista na način uređen Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor u skladu s ovim Ustavnim zakonom".

Stavak 5: "Zastupnici iz stavka 3. ovog članka predstavnici su svih nacionalnih manjina koje su ih izabrali i dužni su štiti njihove interese".

Dio citata istaknutih u izvorniku

Borislav Graljuk*: ... Nema ni jedne zemlje u svijetu koja je primijenila princip pozitivne diskriminacije, a da je od toga imala štete.

(* - U izvornom članku se zastupnika B.Graljuka citira kao predstavnika Kluba nac. manjina ali i kao člana LS, a za zastupnika su ga birali Ukrajinci i Rusini. – op. NG)

Luka Bebić (HDZ): ... Nigdje Hrvati u svijetu nemaju pravo birati svoga parlamentarnog zastupnika osim u Rumunjskoj.

Vladimir Šeks (HDZ): ... Klub zastupnika HDZ-a ne prihvaća načelo dva glasa. Ono je protivno ustavnom načelu o jednakosti prava glasa svih hrvatskih državljana.

Dr.sc. Furio Radin (nezavisni; Klub zastupnika nac. manjina): Želimo znati čime smo mi pripadnici manjine zaslužili ovaj križarski rat koji je gospodin Arlović vodio i vodi protiv nas i dokad će on trajati?

Luka Roić (Klub zast. HSS-a): ... Broj zastupnika manjina mora ovisiti o ukupnom broju zastupnika u Hrvatskom saboru, a mora biti striktno vezan i uz broj zastupnika dijaspore.

Vesna Pusić (Klub zast. HNS-PGS-SBHS-a): ... Hrvatska bi se trebala razvijati u pravcu u kojem će u perspektivi svi njezini građani biti politički Hrvati, a etnički će biti što tko hoće ili čime se smatraju.

Mr.sc. Mato Arlović (Klub zast. SDP-a): ... Predstavnici manjina mogu se birati s lista političkih stranaka i nezavisnih lista. Dodajemo i pozitivnu diskriminaciju na dva načina – manjine koje s više od 1,5 posto sudjeluju u ukupnom popisu birača imaju mogućnost tzv. nefiksne kvote, a ako se ne postigne potreban broj imaju dopunske izbore.

Drago Krpina (HDZ): ... Umjesto da hrvatski politički predstavnici ističu pozitivna iskustva u rješavanju statusa nacionalnih manjina, danas se u Saboru od pojedinih zastupnika može čuti da Hrvatska provodi getoizaciju, diskriminaciju, segregaciju.

Dr.sc. Furio Radin (nezavisni): ... Zastupnici manjina izabrani preko stranačkih lista ne samo što ne bi branili na pravi način interese manjine kojoj pripadaju, nego bi umjetno povećali udio nekih stranaka u parlamentu.

Ivo Škrabalo (nezavisni liberali): ... U RH je potrebno dozrijevanje društvene svijesti i tolerancije s obzirom na naša povijesna iskustva i s obzirom na to da smo svjedoci velike etničke distance koja postoji između hrvatske nacije i nekih manjina.

... Opće biračko pravo je neupitno za sve građane Hrvatske, tako i za pripadnike manjina, a ovih pet garantiranih mjesta oko kojih nema spora su već izraz pozitivne diskriminacije, jer se za njih ne traži onakav broj glasova kakav se traži za pojedine zastupnike.

Tibor Santo (LS): Pozitivnu diskriminaciju ne treba tretirati kao ekstra pravo manjina, jer je to način da se ostvari ravnopravnost. ❖

PRILAGOĐENI* IZVADAK IZ POPISA PUČANSTVA RH 2001. (www.dzs.hr)

RH Grad Zagreb županija	Ukupno svih žitelja	Austrijanci	Nijemci	Rusini i Ukrajinci ukupno	Rusini	Ukrajinci	Židovi
REPUBLIKA HRVATSKA	4.437.460	247	2.902	4.314	2.337	1.977	576
Grad Zagreb	779.145	53	288	456	123	333	368
Zagrebačka	309.696	7	75	87	25	62	8
Krapinsko-zagorska	142.432	2	34	7	4	3	-
Sisačko-moslavačka	185.387	6	54	320	11	309	6
Karlovačka	141.787	-	34	26	6	20	5
Varaždinska	184.769	7	40	22	7	15	3
Koprivničko- križevačka	124.467	6	26	39	28	11	9
Bjelovarsko- bilogorska	133.084	7	84	23	13	10	11
Primorsko-goranska	305.505	36	213	148	61	87	27
Ličko-senjska	53.677	2	6	6	1	5	5
Virovitičko- podravska	93.389	-	18	27	18	9	2
Požeško-slavonska	85.831	2	78	35	12	23	1
Brodsko-posavska	176.765	4	75	345	25	320	2
Zadarska	162.045	13	139	39	15	24	4
Osječko-baranjska	330.506	23	964	205	127	78	26
Šibensko-kninska	112.891	8	44	20	5	15	9
Vukovarsko- srijemska	204.768	4	171	2272	1.796	476	5
Splitsko-dalmatinska	463.676	18	260	62	13	49	44
Istarska	206.344	26	180	109	31	78	17
Dubrovačko- neretvanska	122.870	13	99	29	11	18	18
Međimurska	118.426	10	20	37	5	32	6
Grad Zagreb	779.145	53	288	456	123	333	368

*) Prilagodbu obavila **NG** u smislu grupiranja podataka te skraćenja ili (za ovu svrhu) odabira jasnijeg nazivlja i zbirnog prikaza Rusina i Ukrajinaca

295 COLLEGE STREET, 3rd FLOOR, TORONTO ON M5T 1S2 CANADA • TEL. (416) 323-3020 • FAX (416) 323-3250
E-MAIL: congress@look.ca • INTERNET: www.ukrainianworldcongress.org

225 E. 11 STREET, NEW YORK NY 10003 USA • TEL. (212) 254-2260 • FAX (212) 979-1011

12 квітня 2002

Заява СКУ з нагоди 55-ліття Акції Вісла

В 1947 році уряд Народної Польщі насильно депортував українське населення, понад 140,000 чоловік, жінок, дітей зі східних і південно-східних окраїн Польської Держави, а саме Лемківщини, Перемишчини, Холмщини і Підляшшя, де українське населення жило від прадавних літ. Це виселення, яке проходило під назвою "Акція Вісла", відбулося без попереднього відома і згоди українського населення. Депортування відбувалося в негуманний спосіб, часто із побоями, а то і вбивствами українського населення та знищенням майна.

Багато українців, зокрема провідних членів громади, священників Греко Католицької і Православної Церков та навіть жінок і дітей, було запроторено до концентраційного табору в Явожні (на місці філіялу бувшого нацистівського концтабору Авшвіц). Українські в'язні перебували там в жахливих умовах, і багато з них там погинуло.

В польських державних документах з того часу сказано, що депортація мала на меті "остаточно розв'язати українську проблему в Польщі". Тим чином українське населення було вирване із компактних громад в яких воно жило від віків. Воно було насильно розпорошене малими групами серед назагал вороже наставленого польського населення, по території північних і західних повернутих земель Польщі, з метою його асиміляції.

Українське населення Польщі в цей спосіб втратило своє особисте і громадське майно, свої установи, школи, духовну опіку і церкви, та свої прадідні землі. З втратою компактності, українське населення Польщі втратило практичну можливість на нормальний розвиток свого суспільства і своєї культури та можливість на політичну репрезентацію, а тим то і на право захисту своїх інтересів.

З відродженням демократичної Польщі, українська громада не раз намагалася привернути увагу властей до кривд, які були заподіяні українському населенню. Українці сподівалися, що нове польське суспільство і його уряд пічне пороцес виправлення кривд, заподіяних жертвам "Акції Вісла", поверне майно, відшкодує за насильство, забезпечить українцям можливість нормального суспільного та культурного розвитку, політичну репрезентацію в парламенті та уряді, і притягне до відповідальности ініціаторів та виконавців "Акції Вісла".

Нажаль окрім зрозуміння зі сторони Президента Польщі, Сейм та уряд демократичної Польщі до тепер не пошанував звернень українців, громадян Польщі. Але, жертви "Акції Вісла" та їх нащадки, як і українці по всьому світі, не втрачають надії, що польське суспільство та його провідна верства, включно з Римо Католицькою Церквою, вплине на Сейм і уряд Польщі, щоб вибачитися перед своїми українськими співгромадянами та виправити заподіяні їм кривди. Таке поступування було б "вирішенням української проблеми в Польщі", гідним народу і держави, що зачисляє себе до толерантних та демократичних країн світу.

Закликаємо світове українське суспільство гідно відзначити трагічну річницю "Акції Вісла", допомогти жертвам цієї насильної депортації та їх нащадкам добитися виправлення заподіяних їм кривд, та подбати про відповідне навітлення цієї горезвісної події по цілому світу.

Аскольд Лозинський
Президент

Юрій Даревич
Голова Комісії Людських і Громадянських Прав

Скорочений передрук промови голови управи УЛТ, професора Львівського медінституту Олександра Кіцера із "Матеріалів конференції, присвяченої життю та діяльності митрополита Андрея Шептицького" Львів, "Атлас" 1990

МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ

Роман — Марія — Олександр Шептицький народився в маєтку Прилбичі (гміна Віжомля) на Яворівщині 29 липня 1865 року. Вже в дитинстві відчував тягу до церкви. Під час служби в австрійському війську ніколи, навіть під час хвороби, не пропускав Служби Божої. А здоров'я цьому могучому як дуб юнакові не дописало. Тяжка скарлатина ускладнилася ревматизмом, який давався взнаки все життя і став головною причиною інвалідності.

Одною з основних ідей Романа Шептицького стало релігійне об'єднання українського народу через оновлення і розповсюдження Української греко-католицької церкви (УГКЦ) — національної церкви українського народу.

В 1883 році майбутній митрополит склав в Краківській гімназії св. Анни іспити зрілості — матуру, після чого вступив до дійсної військової служби, одночасно слухав лекції на юридичному факультеті славновісного Ягеллонського університету. Продовжив навчання у Вроцлаві — одночасно на юридичному, теологічному та філософському факультетах, опісля повернувся до Кракова, де в 1888 році здобув вчений ступінь доктора теології. До 1890 року Роман Шептицький студював правничі та філософські науки в Мюнхені та Відні.

Ще в 1886 році, не без опору батьків, римокатолик Роман Шептицький прийняв греко-католицький обряд і вступив до чину отців Василіян, прибравши ім'я Андрей — на честь апостола Андрея Первозванного, мученика за віру.

Величезне враження на молодого ченця справило знайомство з українською науковою інтелігенцією: Володимиром Антоновичем, Михайлом Грушевським, з якими він познайомився в Києві в 1887 році.

Андрей Шептицький висвячення на священика в 1892 році в Крестині (нині Червонограді).

1896 року, тобто в віці 31 року А. Шептицького призначено ігуменом монастиря оо. Василіян у Львові і, одночасно, професором моральної і догматичної теології. У віці 34 років його висвячено на єпископа Станіславівського, де молодий ще єпископ заснував греко-католицьку семінарію та вибудував приміщення для неї.

Після смерті митрополита Юліяна, Папа римський

Лев XIII призначив Андрея Шептицького митрополитом Галицьким і Львівським.

В 1914—1915 роках Східна Галичина була зайнята російськими військами. З ініціативи губернатора Галичини графа Георгія Бобринського при сприянні москвофільської частини духовенства розпочато плану русифікацію церковного життя і насильне утворення православних парафій. (- - -) Митрополит А. Шептицький був серйозною перешкодою на шляху здійснення цих заходів — тому в 1914 року російська влада поспішила депортувати митрополита до Росії. Певний час Андрей Шептицький перебував в Суздалі — в монастирі-в'язниці. (- - -). Лише після лютневої революції 1917 року митрополит повернувся на Батьківщину.

Палко підтримуючи утворення Західно-Української Народної Республіки, митрополит протестував проти приєднання Східної Галичини до Польщі, клопотав щодо фінансової допомоги зруйнованій війною Західній Україні. Він здійснив низку подорожей до Риму, Парижа, Бельгії, Голландії, США, місць зосередження українських емігрантів в Бразилії та Аргентині. Ці подорожі негласно контролювалися польською розвідкою, а в 1923 році митрополит був затриманий на чехословацько-польському кордоні і знову депортований, на цей раз до Польщі (Познань).

В 1931 році з ініціативи митрополита Андрея створено Українську Католицьку Спілку, організацію без чіткої політичної спрямованості, її тижневик «Мета», католицьку акцію української молоді «Орли», в якій певну роль відігравав Андрей Мельник.

Незважаючи на католицьку орієнтацію, митрополит А. Шептицький виступав (в 1937—1939 роках) проти руйнування православних храмів. В 1939 році митрополит почав готувати греко-католицьку місію на терені СРСР.

В грудні 1939 року митрополит Андрей висвятив єпископа Йосипа Сліпого, офіційно проголосив його своїм спадкоємцем. В 1939—1941 роках митрополит залишався у Львові, того ж самого Він вимагав від усіх греко-католицьких священників.

Одним з закидів на адресу Митрополита є те, що 1 липня 1941 року Він опублікував прокламацію, в якій вітав Вермахт:..

30 червня 1941 року у Львові проголошено самостійну Українську державу. Митрополит благословив цей державний акт. Але держава проіснувала недовго. Протягом найближчого часу німці арештували членів уряду і ліквідували українську державність. Вже в грудні цього ж таки 1941 року митрополит Андрей Шептицький виступив з рішучим осудом німецьких властей. Відвертається від нацизму, але й не зближається до комуністів.

За даними Василя Іванишина (солідна методична розробка 1990 року, Дрогобич), Митрополит був єдиним сміливцем, що звернувся з різким осудом винищення євреїв до самого... Гітлера. Реакція Гітлера — цитую — за свідченням його оточення була наступною: спочатку фіорер оскаженів, а потім висловився, в тому дусі, що графа Шептицького за це варто б повісити, але митрополит Шептицький (виділення моє) може собі таке дозволити.

Помер митрополит Андрей Шептицький 1 листопада 1944 року. В величавому похороні взяли участь представники всіх релігійних конфесій Галичини, представники уряду, тисячі вірних. Греко-католицька церква і український народ втратили свого захистника.

ВОРОНА І ГАДИНА

Одного разу поклала собі ворона на дереві гніздо і нанесла яєць. А у тім дереві, у споді, у корінні, мала і гадина гніздо. Але ворона висиділа молоді і ходила шукати молодим поживлення. Далеко літала і збирала, що могла, аби погодувати діти. Приходить вона одного дня до гнізда, дивиться — бракує одного вороняти. Що би се було? Дуже їй жаль було за дитиною, але що мала робити? Другого дня забракло знов одного вороняти. І так за тиждень не стало і одної дитини. Дуже лементувала ворона, що якийсь злодій так виїв її діти, що вона не виділа, але не могла на то ніц порадити. Мусила вона наново нестися і сидіти.

Висиділа вона знов молоді, пішла їм шукати поживи. Приходить — знов бракує... І так раз по раз пропадало по вороняті, що лишилося лиш одно. Але як мало пропасти послідне, то ворона зловила злодія. Сіла вона собі на друге дерево і дивиться, хто буде іти до гнізда, та й побачила, що то гадина,

що мала гніздо у корінні, вилізла на дерево і з'їла її дитину.

Думала ворона і гадала, а трудно було того злодія вигнати. Але видів то лис і зараз їй порадив:

— Тут,— каже,— зараз прийде князівська дочка купатися до ріки, і як буде з себе одержу здоймати, то буде мати на шиї злотний ланцюжок. Ти коби-с тот ланцюжок озмила у дзьоб і занесла до тої нори гадячої, то буде добре.

І так ворона зробила. Але слуги уздріли, що ворона ухопила ланцюжок, і надзирці, надзирці та й дивляться. А ворона спустилася до гадячої нори і там упустила ланцюжок, а сама відлетіла на друге дерево і дивиться з вершка, що то з того буде. Слуги надійшли до того дерева до коріння і дивляться у нору, а там ланцюжок блищить си. Але що трудно було його дістати, то мусили копати і добули при тій нагоді і гадину та й убили.

Так-то ворона позбулася свого тяжкого ворога і уже собі дальше мешкала у своїм гнізді спокійно.

Дитячий гумор: — Я в школу більше не піду... — Чому? — Тому, що там примушують писати і читати, а я не вмю, а розмовляти я вмю, так не дозволяють.

Мініатюрна новела

ІВАН ЦИПЕРДЮК

ПОХОРОН ДРУГА

Його поховали. Перед тим, як опускали в яму, цілували в руку, а хто ближчий був небіжчику, - в губи. Я - в губи. Аж занудило. Чужий був якийсь, але гарний. Мертвецька блідота йому пасувала.

Потім були поминки. Багато пили, аж до безпам'ятства. Багато плакали. Плакав і я. Біля опівночі пішов. Дома ще захотів їсти. Перебрав баняки. Випив ще сто п'ятдесят. Заснув. Уранці боліла голова. Підняв телефонну трубку. За мить поклав. Згадав: учора ж його поховали...

С М І Х Я К Л І К

— Чи не здається вам, що теперішня молодь жахливо вдягається? Наприклад, оцей юнак... - Це моя дочка. — Пробачте, я не знав, що ви її батько. — Я її мати.

Чоловік одержав премію й купив на неї кілька касет. — Нащо вони тобі, коли в нас нема магнітофона?— кипить дружина. — Ну, то й що,— не здався чоловік.—Я ж тебе не питаю, навіщо ти вчора купила бюстгальтер...

— Чи можна замовити у вас вечерю? — Будь ласка. А яку вам, за гривню чи за дві? — А яка між ними різниця? — О, різниця — ціла гривня!

— Ну, як ти провів свою відпустку? Де побував? — Перші два дні в горах. — А інші? — Інші? В гіпсі...

Гість: Коли у вас обідають? Хлопчик: Завжди о третій годині, а коли в нас хтось є, то після того, як він піде.

Стрілець на стійці: — Стій, товаришу! Куди йдеш? — Вперед! — А, то перепрошую!..

— А чи не здається вам, пане лікарю, що це надто дорого, адже в хлопчика був звичайний кір? — Але мені довелося їздити до вас двадцять разів! — А того, що він заразив усю школу і ви мали прибутки, ви не враховуєте?!

Замислений Альберт Ейнштейн зустрів свого друга і привітно попросив його: — Приходьте до мене ввечері. У мене буде професор Стімсон. — Але ж я Стімсон! — здивувався друг. — Це не має ніякого значення, — заперечив Ейнштейн, — однаково приходьте!

Людина вчиться говорити дуже рано, а мовчати - дуже пізно.

Еміль Кроткий

Трагедія поганого художника в тому, що він страждає даремно.

I M P R E S S U M	I z d a v a ċ :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje, prve nedjelje u mjesecu, sa stankom u srpnju i kolovozu.	Umnoženo vlastitim sredstvima (elektroničkim pisačem i fotokopiranjem)
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2340009-1110045869	Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	U Zagrebu, 01.09.2002. Naklada: 150 primjeraka

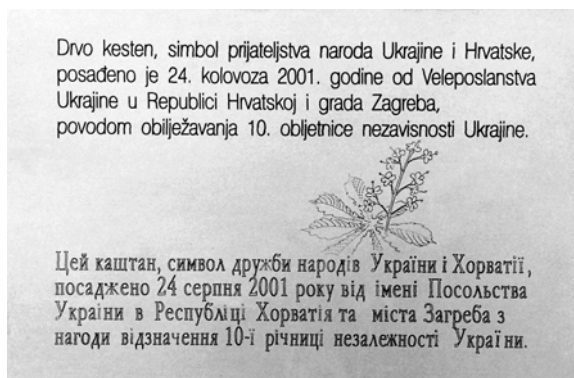
УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНОЇ ДОШКИ В ХОРВАТСЬКІЙ СТОЛИЦІ

14 вересня поточного року в Загребі, на вул. Українській, біля каштану посаженого на честь 10 річниці Незалежності України та десятиріччя взаємного визнання України та Хорватії, відбулося урочисте відкриття пам'ятної дошки.

До ініціативи Товариства хорватсько-української дружби, Культурно-освітнього товариства русинів і українців Загреба і Товариства української культури приєдналися Уряд м.Загреба та Посольство України в Хорватії.

На урочистостях, крім організаторів та депутата Хорватського парламенту від національної меншини русинів і українців, були присутні численні члени згаданих товариств з усієї Хорватії та мешканці міста Загреба. Присутні зустрічали виступаючих гучними оплесками, в тому числі і Посла України в Хорватії пана В. Кирика, який між іншим сказав: "...За останній рік ми відзначаємо значний

розвиток українсько-хорватських стосунків. В грудні минулого року відбувся офіційний візит до України президента Хорватії С.Месіча, під час якого було досягнуто домовленостей щодо активізації українсько-хорватського співробітництва в багатьох сферах. Восени цього року ми очікуємо з візитом-відповіддю до Хорватії Президента України Л.Д.Кучми, під час якого готується до підписання низка дуже важливих двосторонніх документів.

Зміст пам'ятної дошки

Цього року відбувся офіційний візит до Хорватії міністра оборони України В. Шкідченка, плідні переговори в Загребі з віцепрем'єрами хорватського уряду С.Ліничем та Г. Граничем провів український віцепрем'єр-міністр В. Роговий.

Ближчим часом ми очікуємо проведення в Києві засідання змішаної українсько-хор-

ватської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва.

Один рік - один плід

Нещодавно в Києві під час відзначення 11-ої річниці Незалежності України побувала висока делегація міста Загреба на чолі з присутнім тут заступником градоначальника паном С.Тойчичем. Я впевнений, що у розвитку стосунків між Києвом і Загребом, як двох столиць України та Хорватії, велике майбутнє. Вони можуть стати локомотивом усього розвитку українсько-хорватського співробітництва..." *ЖТ*

Чи то Фенікс, чи сурогат – чи щось нове / інше?

В Липовлянах, де до 90-го року традиційно відбувалися "Липовлянські зустрічі" як щорічна маніфестація культури самодіяльних ансамблів, вдруге перервана маніфестаційна тиша. Від 90-го р. перший раз то була Маніфестація культурі українців і русинів 1944 року, в організації Союзу русинів і українців РХ за допомогою місцевого КМТ-ва "Карпати", а вдруге – Фестиваль національних меншин – FEST NAM, який відбувся 29-го вересня поточного року.

"Поки наша молодь так гарно танцює – наші країни будуть непереможними!" – слова Посла Віктора Кирика

→ Організатором згаданого фестивалю, з нагоди 10-го ювілею свого заснування, було липовлянське КМТ-во “Карпати”, під керівництвом голови т-ва Мірка Федака. Коли в спільному оточенні існує ласка, яку можна було побачити, здається що тоді стає неважливим питання чи організатор уповноважений для здійснення подій вищого від місцевого рівня, тобто – державного. Так, було достатньо що Уряд за національні меншини (Влади РХ), представників якого на фестивалі не було, та обласний і місцевий Уряд з’явилися як покровителі. (Дивно що Союз, в публікованих матеріалах, не наводиться ані як співорганізатор, ані як покровитель цього фестивалю.)

Програма фестивалю відбулася в спортивному залі липовлянської загальноосвітньої школи ім. Йосипа Козарца, де перед більш як 300-ма спостерігачами виступило 14 ансамблів. З товариствами українців і русинів з с. Петровці, с. Шумече,

м. Славонський Брод та Липовлян, виступили і т-ва з Чаковців (мадяри), Язвинику та Іванового Села (чехи), Меджуричу (словаки) й хорватські т-ва з Прелогу і Липовлян. В програмі були: один хор, один дует, два струнні і один духовий оркестри, та мішані оркестри як супровід для ансамблів танцю. Для поодиноких танців використовувалися і фонограми.

Присутніх привітали представники покровителів і організатори, побажавши фестивалю довгу і щасливу майбутність. Особливо приємним було привітання українського Посла в Республіці Хорватія Віктора Кирика, який в ім’я посольства вручив грамоти за заслуги в популяризації української культури директорів школи в якій відбувся фестиваль, Владови Нералич, голові т-ва “Карпати” Міркови Федаку і учительці української мови Тетяні Ласек.

Після програми учасники ще довго і весело спілкувалися в залі будинку культури. А.П.

Нові видання української літератури в перекладі хорватською мовою

Нещодавно, у видавництві підприємства ПОП&ПОП, вийшли з друку дві книги української літературної творчості в перекладі хорватською мовою, редактором яких є Сімо Мравич.

Одна з них є “Українські казки”, кишенькового формату,

яку в перекладах підготували студенти Кафедри української мови і літератури Філософського факультету в Загребі : Сільвія Малошевац, Маріна Малацко, Ана Дуганджич, Наташа Павлишин, Дарко Михалевич, Саня Юркович, Ясна Вулевич, Тетяна Фудерер, Горанка Росандич, Іва Лехуншик, Петра Тушик і Марія Влаткович. У книзі, обсягом 176 сторінок, пропонується до уваги 16 найкращих казок.

Друга книга, також кишенькового формату, під назвою “Українські літературні хулігани”, подає вибір репрезентативних новел сучасних українських новелістів. На 232-х сторінках книги представлено біографії 20 авторів та 25 їхніх новел, а також і біографії перекладачів: Людмили Василювої, Дамира Пешарди і Алекси Павлишина. Хоч може не всі автори заслуговують епітет з назви цієї книги, але все-таки це є перелік напрямів сучасної малої прозої форми в Україні.

Ініціатором і координатором цього проекту був пан професор Юрій Лисенко, під час своєї роботи на посаді першого секретаря Посольства України в Республіці Хорватія, а в той самий час і як викладач на згаданій Кафедрі української мови в Загребі. С.П.

Народ каже - відбувся празник

В неділю, 1-го вересня, у Інджії відбулося храмове свято, або як звичайно народ каже - відбувся празник. Це свято Української греко-католицької церкви Успіння Пресвятої Богородици в Інджії, завжди святкується в першу неділю після цього великого християнського свята.

Урочисту святу літургію служили о. Стефан Пітка з Сремської Митровиці та о. Михайло Режак

з Беркасова, разом з місцевим парохом о. Петром Дуткою.

Як і кожного року, це було надзвичайне свято віруючих українців. У церкві зібралося понад 300 людей з міста Інджія і усіх куточків Воєводини, а саме з Кули, Вербасу, Змаєва, Нового Саду, Лачарку, Сремської Митровиці, Земуна, а також були гості і з села Петровці біля Вуковару у Хорватії.

Інфо служба Товариства “Просвіта” – Новий Сад

ШИРЯТЬСЯ ЗВ'ЯЗКИ З ІСТОРИЧНОЮ БАТЬКІВЩИНОЮ

З 25 по 29 вересня в Хорватії гостювала делегація освітян Деснянського району міста Києва і товариства "Україна-світ", яке займається зв'язками з діаспорою. П'ятнадцять членів делегації, в основному директори київських середніх шкіл, яку очолювала Софія Леонідівна Феоктістова – відповідальна за міжнародне співробітництво управління освіти прибула в Хорватію для налагодження науково-освітнього співробітництва з українськими освітніми осередками.

В Хорватії делегація відвідала міста Вуковар, Славонський Брод, Ліповляни і Загреб. Українські вчителі також мали нагоду відвідати сільські школи в Петровцях, Міклушевцях, Бебрині і Шумечем, ознайомились з системою організації учбового процесу в нашій країні, побачили коротенькі виступи, котрі організували для них учні, які факультативно вивчають українську мову і літературу. Натомість, представники делегації подарували дітям зошити та книжки, які привезли з собою, а також сувеніри, які робили власне українські діти.

В Славонському Броді делегацію прийняв заступник голови Обласної адміністрації та його співробітники. Представник делегації ознайомив поважне панство з проектом, який вже діє в Германії, Канаді та інших країнах, де проживає українська діаспора. Українська сторона запропонувала організувати заміну дітьми, тобто, щоб хорватські діти приїжджали до Києва, мешкали в сім'ях і навіть ходили разом з українськими дітьми до школи протягом місяця чи двох тижнів і навпаки. Директор школи №307 Наталія Василівна Неліна навіть показала присутнім вже підписаний договір, який вона склала з директором загальноосвітньої школи в Вуковарі. Керівникам області ця ідея дуже сподобалась і вони дали завдання фахівцям розглянути пропозицію і розробити конкретну програму.

Потрібно ще сказати, що організаторами зустрічі в Славонському Броді виступили товариство "Україна" під керівництвом Володимира Карешина і товариство у Шумечем під керівництвом Дарка Карамазана.

В Ліповлянах делегація відвідала загальноосвітню школу і товариство "Карпати" під керівництвом Мірка Федака, де заступник голови товариства "Україна-світ" Ігор Іванович Вінниченко вручив нагороди керівникам Союзу русинів і українців та головам товариств.

Після короткого відпочинку у Задрі, делегація в неділю відвідала столицю Хорватії – Загреб. Керівник загребського товариства Славко Бурда показав гостям наше місто, а потім делегація відбула до Угорщини.

К.Т.

НЕЗАБУТНІ ВРАЖЕННЯ З ФЕСТИВАЛЮ "РОДОСЛАВ"

Культурно-мистецьке товариство "Україна" з Славонського Броду, запрошені Івано-Франківською обласною державною адміністрацією, виступили на фестивалі "Родослав" який відбувся 20 – 22 вересня 2002. Гастролі відбуло 45 тацюристів і учасників хору, а керівниками подорожі були депутат парламенту РХ Борислав Гралюк, аніматор культури в Союзі українців і русинів РХ Звонко Костельник і голова КМТ-ва "Україна" Владо Каришин.

Товариство мало один самостійний концерт в м. Високе, в Снятинській області (150 км від Івано-Франківська). Також виступило і в спільному концерті, на який прибуло 21 закордонне товариство.

Все-таки, для т-ва найважливішою подією був виступ на фестивалі який відбувався на стадіоні "Руж". Перед більш як 20.000 спостерігачів, в грандіозній за опсягом програмі високого мистецького рівня, виступило приблизно 80 товариств. Для членів т-ва "Україна" це був приємний досвід і усвідомлення власного мистецького рівня. Доказом цього безперечно є і налагодження нових стосунків і запрошення на нові гастролі.

За тел. розмовою з паном
Владом Каришином – опрацювала *ЖТ*

Давніша, але ще не друкowana вістка

РОЗТАНЦЬОВАНІ ЛІПОВЛЯНЦІ В ЛИГНИЦІ МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ В ПОЛЬЦІ

Липовлянське КМТ "Карпати", на запрошення Лемківського ансамблю пісні і танцю "Кычера" й директора Фестивалю, пана Юрія Старинського, 1 – 10 серпня відбуло гастролі в м. Лигниці (Польща) на Міжнародному фестивалі національних меншин і етнічних громад. На фестивалі брали участь і КМТ-ва з Іспанії, Італії, Словачії, Японії і Мексики.

ЖТ

РІЧНИЦЯ ШЛЮБУ

950 років тому *Анна Ярославна* вийшла заміж за короля Франції *Генріха I-го*.

В той час Київська Русь була могутньою, і європейські двори цінилися з нею. Київ був одною з найгарніших столиць в Європі *Князь Ярослав Мудрий* побудував собор Святої Софії, Бібліотеку і ряд інших пам'ятників, обложив Київ сильним валом, від якого нині залишилися лише Золоті ворота.

Ярослав - автор першого українського кодексу "*Руська Правда*". Він мав шість синів і три дочки, яких віддав заміж за європейських королів, його називали *зтем* Європи.

Найстарша дочка *Елізабета* вийшла заміж за норвезького короля *Гаральда*, засновника міста Осло *Анастасія* - за *Андрія I-го*, короля Мадярщини. Подружжя побудувало монастир в Тіхоні над озером Балатон. Вони там і поховані. В минулому листопаді українська громада Угорщини в присутності представників уряду й дипломатів, чисельної публіки відкрили пам'ятник *Андрію й Анастасії* в саду при каплиці.

Всеволод, спадкоємець Київського престолу одружився з *Марією*, дочкою Візантійського царя *Константина Мономаха*. *Ізяслав* був одружений з сестрою короля Польщі *Казимир I*. *А Святослав, Вячислав і Володимир Волинський* були одружені з німецькими княгинями чи графинями

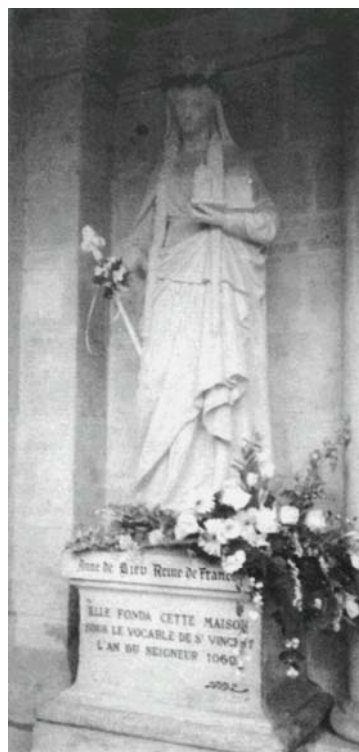
Генріх I, король Франції був внуком *Юг Капе*, засновника династії Капесянів. Одружився в 1043 з *Матильдою*, племінницею імператора Святої римсько-сарматської імперії *Генріха III Але* в 1044 році *Матильда* померла і король залишився вдівцем.

Правдоподібно, що ідея нового шлюбу з Руською княгинею була підказана польським королем *Казиміром*, який перебував якийсь час у Франції, і був одружений з *Марією*, сестрою *Ярослава Мудрого*.

Пер ле Віф у своїй хроніці пише, що король Франції рішив заслати перших посланців до Києва в 1049 році. А в 1050 р вже поїхали офіційні посланці на чолі з Єпископом міста *Мо, Іоте* і *Гаслен де Шоні*, щоб привести *Анну* до Франції.

До сьогодні не відомий маршрут назад до Франції: чи морський Балтійським і Північним морями, чи сухопутній через Польщу і Богемію? Історики схиляються до другого варіанту.

Анна привезла з собою багато дорогіших подарунків, як наприклад, *Ясінту*. Сужер, абат монастиря *Сен Дені*, що біля Парижу, пише, що цей цінний камінь був подарований монастиреві дочкою рутенського короля, regis Ruthenorum filie, щоб зробити з нього святиню для реліквію Святої голки. Привезла вона також з собою слов'янську "*Евангелію*", на якій всі королі Франції склали присягу в місті *Реймсі*.

Пам'ятник Анні Київській у м.Санлісі - Франція

На цій урочистості були присутні також послы Швеції, Польщі й Угорщини та руська дружина, що супроводила *Анну* з Києва до Франції.

Найчастіше королівське подружжя перебувало у *Санлісі*, де *Анна* заснувала монастир *Св.Венсена*. *Анна* народила четверо дітей - три хлопці *Пилип, Роберт і Юг* та дівчину *Емму*, нащадків французької династії *Капісяни*.

Ярослава Йосипишнн

Цитат з "ІСТОРІЇ УКРАЇНИ" (Наталія Полонська-Василенко)

....Ганна брала участь в правлінні ще за життя чоловіка. На деяких актах чи наданнях *Генріх* зазначав: «за згодою дружини моєї» або – «в присутності королеви Ганни». Після смерті *Генріха* в 1060 р. Ганна залишилася регенткою. Її син *Філіп* став королем Франції, а другий син *Гуго* – родоначальником орлеанської лінії королівського дому. Року 1062 вона одружилася з графом *Крепі де Валюа*, а після його смерті повернулася до сина. Ганна була видатною постаттю: папи – *Микола II і Григорій VII* – писали до неї шанобливі листи, вихваляючи її чесноти, добрий вплив на *Генріха I*. На актах збереглися її підписи кирилицею та латиною – серед «хрестиків» видатних васалів, у масі неписьменних....

....Так *Ганна Ярославна*, а можливо й інші королеви українського походження, приносили з собою не тільки коштовні посаги з багатої країни, але також і високу християнську мораль та вищу, ніж в Європі зі тих часів, культуру....

І мене в сем'ї великій, в сем'ї вольній, новій – не забудьте пом'янути незлим тихим словом.

Т.Г.Шевченко

У Загребу, 3. септембра того року, умарла филмска и тетатрална глумица Ирина Колесар.

Народзела ше 22 новембра 1925. року у Славонским Броду одкадз ше як дзевецрочне дзивче зоз родичами преселела до Загребу. Барз вчас почувствовала потребу за театралним виражованьом без огляду на чужкоц условийох у котрих теди жила. Було то кед ше зоз седемнац роками приключела НОВ-у. Там ше уключела до театралней групи бригади, а познейше и до Театру народного ошлебодзена Горватскей.

После ошлебодзена врацела ше до Загребу и почала бавиц у Горватским народним театру. Року 1947. добила главну улогу у першим повойновим бавеним филму “Славица”. По тей улоги, котру одбавела у 21. року живота остане запаметана и позната. Вироятно ані сама не могла подумац кельо ей улога Славици означи цалу карьеру и кельо ей професийно помогне.

IN MEMORIAM

IRENA KOLESAR
1925. – 2002.

Прилапела 1953. року поволанку зоз Югославянского драмского театру зоз Београду бавиц Шекспирову Юлию. После тей улоги остала 20 роки у тим театру.

Петнац роки бавела у Дубровнику на Летних бавискох, а направела успишни улоги и у седем филмох. За тоти улоги достала почесну Златну арену за цалокупне доприношене югославянскому филму.

До Загребу ше врацела 1973. року и предлужела бавиц у веліх телевизионних драмах и серийох.

По походзеню була Рускиня, так ше и чувствовала. Була едно зоз визначних менох нашей националней меншини. Треба спомнуц же нашла часу 70-их рокох участвовац и на єдним “Петровским дзвону”. З тей нагоди привитала публику и виведла виринок представи зоз своего богатого репертоару.

Остатніх рокох ше, пре чужку хороту, цалком поцагла зоз явного живота.

О.Т.

Галина Пагутяк

ДИВИСЬ НАЗАД

Мертві метелики, пізнього літа знайдені в паутинні на стрику, лежали в прозорій коробці разом з зеленим жуком, теж мертвим. Були ще засушені рослини, чиїх назв хлопець не знав, але сподівався довідатись, коли роздобуде визначник рослин. Мав він також коробки з камінцями, марками, скельцями, і ніхто не смів їх чіпати, бо все мало для нього цінність.

Одного ранку хлопця збудило цокання годинника. У його кімнаті висів на стіні старий зіпсований годинник. Він здивувався ще більше, коли помітив, що стрілки рухаються назад, а не вперед. Хлопцеві стало страшно, бо годинник був дідів, а дідо недавно помер. Учора вони ходили на цвинтар, і мама так плакала, що дідо, певно, почув її.

Тамуючи страх, хлопець вдягнувся, пішов умиватися, а потім вернувся застелити ліжко. «Я йду на річку прати, - сказала мама, - хочеш зі мною?» Хлопець уявив собі порожній, залитий мертвим сліпучим світлом берег, і до горла в нього підкотилась нудота. Він відмовився і пішов до своєї кімнати. Йому дуже не хотілося, щоб мама туди зайшла.

А тоді, опинившись на самоті, почув шарудіння на шафі. У запиленій коробці бились ожилі

метелики. Вони не зразу полетіли до вікна, трохи покружляли по кімнаті. Зелений жук вдарився об фіранку. Хлопець підняв його з підлоги й поклав на підвіконня. Руки в нього тремтіли. Він замкнувся в хаті й став приречено чекати повернення діда з цвинтаря. Аби тільки мама це не побачила. Якось він його спровадить.

За дідом вернеться тато, який їх покинув. Не вмер, а покинув напризволяще. Хлопець не потребував його аніскільки. Вони з мамою чудово дають собі ради, і дні минають спокійні та безхмарні, бо вони зуміли зупинити час. Але чому все вертається у похмурість, холод, тривогу?

Хтось поторсав клямку, потім постукав. Хлопець затулив щосили вуха і заплющив очі. Не треба, ой, не треба! Дідо прийде, щоб ще раз померти, тато повернеться, щоб знову зненавидіти маму й бити їх обох.

Хлопець кинувся до своєї кімнати, зірвав годинник зі стіни і щосили кинув ним об підлогу. Той розлетівся на безліч шматочків.

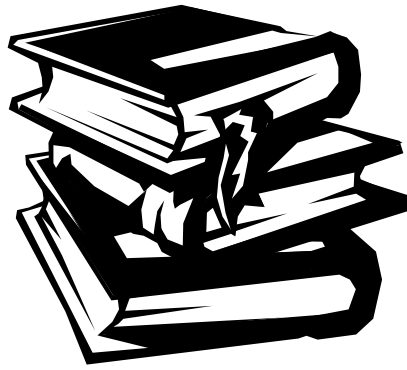
- Нехай, нехай... - прошепотів він, вражений своїм неймовірно сміливим вчинком.

Хоч йому здавалося, що метелики не повернуться до коробки, бо сам бачив, як вони вилетіли у вікно.

Галина Пагутяк (нар. 26 липня 1958 р.) – авторка книжок прози «Діти», «Господар», «Потрапити в сад», «Гірчичне зерно», повістей «Захід сонця в Урожі», «Книга снів і пробуджень». Представниця герметизму. Живе в селі Уріж на Львівщині.

...Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайте,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає, ...

Т.Г.Шевченко

Всім учням, а зокрема
тим, які вивчають і рідну
мову, та їхнім учителям,
у новому навчальному
році бажаємо плідної
праці та багато успіху.

Редакція

Українська народна казка про те яка школярська наука.

М А В П А І Ї Д І Т И

Трафилосся раз, що мала мавпа п'ятеро молодих, збирала їм по лісі їду і носила. Раз під осінь не стало вже ніяких овочів у лісі. Питали діти матері, що вони будуть відтепер їсти? Мати сказала їм, що тепер нема вже нічого, лиш горіхи; то найсолодший на теперішній час овоч.

Зібралися вони всі п'ятеро одного рана, вилізли з дупла і пішли до лісу шукати горіхів, бо мати говорила їм, що вже нема тепер другого овочу. Знайшли горіхи, але в лупині. Почали гризти, але то було гірке. Кажуть:

— Та наша мати хіба божевільна, коли говорить, що нема солодшого понад горіхи!? А то таке гірке!

Прийшли вечір до дупла і кажуть матері, що

знайшли горіхи, але їх не можна їсти, бо дуже гіркі. Мати відповіла їм на те, що вони не їли горіхів, бо горіхи солодкі. Каже їм:

— Поведете мене рано туди, де ви їли горіхи. Відвели вони рано матір під горіх. Мати взяла горіх, розкусила, виймила зерно і дала їм, та питає, чи гірке. Вони кажуть, що це солодке, а те, що перше розкушували, було гірке. Та й зачали говорити, що їх мати мудра, бо дала їм їсти зерно, а не лупину.

Так і школярська наука: така спочатку гірка, як на горісі лупина, але як вивчатися і здобудуть собі хліб, тоді заїдають зерно з горіха.

Така то приповідка.

С М І Х Я К Л І К

— Я цій пані дав би 40 літ. — Дарма, вона не візьме.

— Ти ходила на прогулянку, кохана? — Так, сама. — З ким сама?

Ліг чоловік спати, а заснути не може — все крутиться. От жінка й питає: — Чого це ти все крутишся та крутишся? А чоловік і каже: — Та місяць тому позичив я у Федора Кіндратовича п'ятсот карбованців, а сьогодні строк віддавати... Жінка, нічого не кажучи, одяглася, вискочила з хати і до сусіда: — Федоре Кіндратовичу, мій чоловік позичав у вас гроші? — Позичав. Сьогодні повинен був віддати. — Так він вам не віддасть! — гукнула і пішла геть. А прийшовши додому, сказала чоловікові: — Можеш спати спокійно, хай і він тепер трохи покрутиться.

— Вибачте, чи ви не є та сама пані, яку я осмілюся вчора на сходах поцілувати? — А в котрій то годині?

- Як ви можете з цією людиною так довго розмовляти? — Якби я не говорив, то мусив би його слухати, а те ще тяжче!..

Все, що відомо про негідників, дрібниці порівняно з тим, що про них невідомо.

Виняток - правило, яке жде свого часу.

Володимир Голобородько

Хто такий цінник? Людина, яка знає ціну всьому і нічого не цинить.

Оскар Уайльд

I M P R E S S U M	Izdavač:	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovozu	Umnoženo vlastitim sredstvima (elektroničkim pisačem i fotokopiranjem)
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2340009-1110045869	Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	U Zagrebu, 06.10.2002. Naklada: 150 primjeraka

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВІДВІДАВ ХОРВАТІЮ

**Президенти
Леонід Кучма і Стіпе Месіч**

(Передрук фотографії з газет "Jutarnji list" – Загреб, від 25.10.2002. Автор фотографії - Славко Міджор)

В середу, 23-го жовтня поточного року, президент України Леонід Кучма приїхав до Загребу. Це був візит-відповідь на візит президента Хорватії Стіпи Месича до України. Зустріч двох президентів, як і інші зустрічі найвищого рівня, відбулися наступного дня. Центральна тема візиту, як повідомили хорватські медіа, було покращення білатеральних відносин, а в передусім – господарських.

За згаданими медіями, після підпису Угоди про приятельство і співпрацю, президенти зазначили, що це основа майбутньої кращої співпраці в економіці, що є для обох країн важливим питанням і в їхніх позиціях щодо європейського обточення. Президент Кучма подякував за шляхетне відношення до нацменшини українців і русинів, яка в Хорватії має всі права.

Було мова і про юридичну державу та права людини, як афірмативний в світі момент. А щодо чеченського тероризму в Москві, як і загального, президенти підкреслили що то не може бути верішенням жодних політичних обставин.

Президент Кучма мав зустріч і з прем'єром Івіцом Рачаном, під час якої було обговорено господарські питання і теми, бо Хорватія зацікавлена українським ринком. Щодо візної регуляції, з відповідальних ресорів Влади Хорватії повідомлено, що поки що є неможливим уникнення візового режиму для українських громадян.

У зв'язку з кризовою ситуацією, бо в московському театрі заручниками були і українські громадяни, президент Кучма вирішив скоротити відвідини Хорватії і повернутися в Україну. **ЖТ**

ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ТА ЙОГО СПІВПРАЦІВНИКІВ З ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ХОРВАТІЇ

Після приїзду в Загреб, 23. жовтня 2002 р., президент України Леонід Кучма, віцепрем'єр Олег Дубина і міністр закордонних справ Анатолій Зленко, разом з послом України в РХ Віктором Кириком, мали зустріч з представниками української громади в Хорватії. Зустріч відбувалася у палаці-резиденції, в старій частині міста (Вісока вул.) від 19 – 20-тих годин. В делегації були депутат Парламенту РХ Борис Гралюк, о. Петро Ребчен, Іринеї Мудрі, Теодор Фріцкі, Славко Бурда, Маруся Юриста, Тетяна Ласек, Алекса Павлишин, Данієл Перунскі, Василь Сікорскі, Мірко Федак, Гавриїл Такач, Владо Каришин, Дарко Карамазан і Михайло Семенюк.

В розмові президент Л. Кучма розповів про насліджені з минулого і сучасні важкі економічні обставини, а також подав і короткий аналіз причин. На кінці доповіді підкреслив що все-такі існує загальне

→ Частина делегації – Славко Вурда, Борис Гралюк, Іринеї Мудрі, Теодор Фріцкі, Алекса Павлишин і Владо Каришин в розмові з міністром закордонних справ Анатолієм Зленком, президентом Леонідом Кучмою і віцепрем'єром Олегом Дубиною

покращення стану, а щодо відносин з діаспорою – порадив надати пропозиції, які Україна постараєся здійснити (напр. – щоб українські діти з Хорватії вивчали мову під час літа в Україні).

Міністр А. Зленко розказав про позицію України в міжнародних відносинах і на світо-

→ вому ринку. Повідомив що Україна не просто здійснює продаж свого зерна та іншого товару закордон, а ще й розвиває і високі технології, тому і зазнає зовнішнього тиску. В такій ситуації нелегко розмовляти про вхід в НАТО, а і приєднання до Європи, здається, буде нескоро.

Пан Б. Гралюк розповів про діяльність в галузі культури українсько-русинської громади в Хорватії. Попросив допомоги у побудові майбутнього будинку культури, а президент обіцяв, що постарається виконати це прохання. (В тому контексті пан Гралюк напівжартівливо спімнув і свою кандидатуру в наступних виборах.) Під час своєї промови пан С. Бурда, від імені громади, подарував пану президенту картину (олія на

склі) художника-примітивіста малярства І. Л. Кроати, а також і книгу “Українці Хорватії”. Редактор народної програми Хорватського радіо, пан Василь Сікорські, повідомив про радіо-передачі, в яких розповідається і про культурну діяльність українців і русинів. Слово мав і А. Павлишин який з тієї нагоди сказав що місцева українська діаспора співпереживає разом з Україною і радіє її успіхам. Пан Павлишин надіється, що відбудуться такі позитивні процеси які злучать Україну з Європою, щоб ми не були по два боки нового кордону. А щодо презентації української культури в Хорватії, як приклад, повідомив про майбутню презентацію перекладів українських казок і новел, а пізніше і поезії. А.П.

СВЯТКУВАННЯ 80-ТОЇ РІЧНИЦІ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА “ПРОСВІТА”

Майже 10-місячна підготовка святкування ювілею 80-тої річниця від створення Українського товариства “Просвіта” в Загребі, відбула свою кульмінацію – святкову сесію і відкриття пам'ятної дошки. Сесія відбулася ввечері, 23-го жовтня 2002 р., в Староградській ратуші, вул. Св. Кирила і Мефодія в Загребі.

Після виконання хорватського та українського гімну, і хвилини мовчання поданої пошани померлим, було вибрано президію сесії, яку очолював пан Славко Бурда – голова КРТ русинів і українців Загребу, а членами були панна Тетяна Ласек – просвітян, і пани: Борислав Гралюк – депутат в Парламенті РХ, Іринея Мудрі – голова Союзу русинів і українців Республіки Хорватії, та Алекса Павлишин – голова Товариства української культури. З вступним словом виступив голова президії, а присутних потім привітали голова Товариства дружби Хорватія-Україна пан Івіца Трнокоп і міністр закордонних справ України пан Анатолій Зленко. Головну доповідь виголосив пан Борис Гралюк, після чого була відкрита меморіальна дошка.

Пам'ятну дошку, автор якої - український скульптор Богдан Корж з Ужгорода, разом відкрили пани: міністр А. Зленко, віцепрем'єр Олег

За трибуною пан Івіца Трнокоп, а в президії Б. Гралюк, Т. Ласек, С. Бурда, І. Мудрі і А. Павлишин

Дубина і депутат Олександр Шевченко з України, та Б. Гралюк і С. Бурда з Хорватії.

Сама дошка формою нагадує замок над входом “Кам'яні ворота” в давнє Загребське місто – фортецю Гріч, де і сьогодні знаходиться приміщення Товариства братів хорватського дракона. Тому на дошці хорватською і українською мовами написано: **В цьому будинку 29. червня 1922 р. заснована українська Просвіта, чим закладено фундамент культурно-освітньої діяльності українців Хорватії.** Українська громада Загреб 2002 А.П.

НОВЕ ВИДАНЯ КНИГ

Книжка “Українці Хорватії: матеріали і документи”, є збірником авторських статей і робіт, з додатками різноманітних фото-матеріалів і документів. Хоча книжка і не претендує на повне опрацювання якогось певного історичного періоду, вона має окрему вартість і зберігає багато важливих даних, а тим, що зазначена як книга перша, водночас є

і закликом до подальшої праці.

Видавцем є Культурно-просвітне товариство русинів і українців Загребу, а упорядники Славко Бурда і Борис Гралюк. Тираж 500 примірників. К.Т.

Magistar filologije, sveučilišni profesor, afirmirani ukrajinski pjesnik i diplomata u Hrvatskoj, gospodin Jurij Lysenko i njegova desetogodišnja kćerka Darija, koja je u Hrvatsku došla prije četiri godine, a voli pisati pjesmice na ukrajinskom i hrvatskom, autori su knjige «Ide svašta» - zbirke nadasve lepršavih, koncepcijom iznenađujućih pjesama, protkanih dječjom

iskrenom jednostavnošću i zrelošću drugog autora.

Knjigu je ilustrirao slikar Ivan Lacković Croata, a nakladnik je Hrvatsko – kinesko društvo prijateljstva. Zbirka je tiskana u tisuću primjeraka. S.P.

Dijelovi glavnog izlaganja na svečanoj sjednici u Zagrebu, Starogradska vijećnica, Ćirilometodska 5, povodom obilježavanja 80-e obljetnice od osnutka Ukrajinskog društva Prosvita Zagreb i 30-e obljetnice od osnutka Kulturno-prosvjetnog društva Rusina-Ukrajincata Zagreba

(...)

Tema kojoj danas posvećujemo posebnu pažnju zahtijeva posebno znanstveno savjetovanje, tim više jer je ona tijekom nastanka komunističke Jugoslavije i sve do njenog raspada bila potpuno prešućivana ili ako se govorilo, potpuno iskrivljeno i s negativnim predznakom. Ipak, uvjeren sam da ćemo kroz najkraće crte uspjeti dovoljno jasno vidjeti sjajni trag kojeg su ostavili iza sebe njeni idejni i stvaralački nositelji.

U tijeku 1918.-1920. godine trajala je svekolika borba nacionalno-demokratskih snaga Ukrajine za njenu nezavisnost protiv boljševičko-sovjetske Rusije, Poljske, bijelih armija Denikina i Vrangela. Pritisnute sa svih strana ukrajinske postrojbe su se morale povući. U tijeku bespoštedne vojno-političke borbe na ukrajinskim zemljama, značajan broj njenog stanovništva morao se povlačiti, napuštajući domovinu. Tisuće nekadašnjih časnika, državnih službenika svih razina, dobrostojećih posjednika, intelektualaca, crkvenih službenika, spašavajući sebe i svoje obitelji od boljševičkog tenora napustili su granice Ukrajine, uputivši se ili preko Carigrada ili Bugarske ili preko Poljske i Ćehoslovačke u pravcu središnje i zapadne Europe i dalje prema prekooceanskim zemljama.

U trenutku nastanka Kraljevine SHS, unutar njenih granica već se od ranije nalazilo više desetaka tisuća Ukrajinaca, grkokatolika, nazivajući se starim nazivom Rusini, bili oni u Bačkoj, Srijemu, Slavoniji i Bosni. Ured Kraljevine SHS nije priznavao postojanje nezavisne ukrajinske države i nije razlikovao izbjeglice po njenoj nacionalnoj pripadnosti, tretirajući sve kao Ruske. Međutim, ukrajinska inteligencija već 1919.g. u Beogradu, a osobito u Zagrebu formira inicijativne grupe koje su sebi stavljale u zadatak udruživanje nacionalno svjesnih Ukrajinaca. Koncem 1939.g. predsjednik Diplomatske misije UNR u Rumunjskoj prof. Kostj Micijević pokreće pred svojim uredom MVP pitanje organiziranja Generalnog konzulata UNR u Zagrebu. Istu inicijativu, sa velikim obrazloženjem i konkretnim prijedlozima upućenih MVP UNR, pokreće 1920.g. u ime «Inicijativne grupe Ukrajinske kolonije u Hrvatskoj», Mihajlo Petrov iz Zagreba, i kako naglašava, «uz preporuku gosp. Biskupa Križevačkog i Zagrebačke Visoke trgovačke Palače». Za konzula se predlaže g. Stefan Lukijanoviĉ «*koji dobro poznaje ovdašnje prilike, utjecaje i međuodnose*», a među mogućim kandidatima navodi se i Stepan Timošenko, znanstvenik svjetskog glasa koji je od 1920, do 1922. boravio u Zagrebu, baveći se prije odlaska u SAD znanstvenim radom na zagrebaĉkom politehničkom institutu.

(...)

Prva ukrajinska organizacija u Zagrebu je osnovana 12-prosinca 1920.g. kao sekcija pri hrvatskom katoliĉkom akademskom društvu Domagoj, a u dogovoru i suradnji s tadašnjim profesorom i

narodnim zastupnikom dr.Jankom Šimrakom. Iz te sekcije niĉi će Ukrajinska studentska zajednica, koja će nakon dužeg ĉekanja, u ljeto 1923.g. dobiti odobren statut Društva. Tako je zagrebaĉka Ukrajinska studentska zajednica bila jedina ukrajinska udruga koja je te godine imala suglasnost državne administracije na podruĉju tadašnje cijele države. Ukrajinsku studentsku zajednicu (hromada), ĉinilo je više od dvadeset ĉlanova a među njima i srijemski i baĉki Rusini.

Spomen ploĉa Ukrajinском društvu Prosvita

29.lipnja 1922-godine, u prostorijama Družbe Braće Hrvatskog zmaja, u Kamenitoj kuli, sazvana je i održana Osnivaĉka glavna skupština Ukrajinskog društva Prosvita. Kao sudionici osnivaĉi navode se; dr.Olesj Spenul, Pavlo Luckij, Ivan Drohobeĉkij, Iljko Krajcar, Fedor Laboš, Ivan Erdelji, Bohdan Makaruška, Hriĉ Ševĉik, Vasilj Vojtanovskij, o.dr Ivan Kalaj, Anton Źuk, Petro Šturman – Lašĉenko, Mihajlo Osidaĉ, M.Komiliĉ, Josip Filas, Ivan Budz. Dobivši najviše glasova, za predsjednika je tajnim glasovanjem izabran Ivan Budz, koji je i vodio sjednicu. Za podpredsjednika V.Vojtanovskij, a za tajnika o.dr I.Kalaj, profesor na klasiĉnoj gimnaziji, rodod iz Mikluševaca kod Vukovara. Iz popisa je vidljivo da su već tada na istim ciljevima, zajedno djelovali ukrajinski studenti iz Haliĉini, (Galicije), manji broj iz istoĉnih i središnjih ukrajinskih prostora te «rusinski» studenti iz Srijema i Baĉke.

Među prvim odlukama novoosnovanog Društva je i ona: da se sjednice novoosnovanog društva održavaju tjedno, tj. svakog petka na veĉer u prostorijama Družbe Braće Hrvatskog zmaja, zatim, da se odmah pristupi akciji prikupljanja novaca «za gladne na Ukrajinu» po svim Źupama Križevaĉke biskupije na dan sv. Petra i Pavla i druge... Originalni zapisnik Osnivaĉke skupštine potpisalo je 14 sudionika. U posebno

izrađenim «Pravilima društva» određuje se za sjedište grad Zagreb, a da «Društvo imade zadaću da na kulturno-prosvjetnoj osnovi sjedini sve Ukrajinke koji borave i prebivaju na teritoriju Kraljevine SHS». Kao sredstva za to postignuće se navode, osnutak knjižnice, otvorenje čitaonice, organizacija predstava, koncerata te znanstvenih predavanja, kao i osnivanje sekcija i podružnica u drugim gradovima Kraljevine SHS. I doista, nekoliko tjedana nakon osnivanja, poslano je cirkularno pismo na sve rusinske i ukrajinske župe s naslovom Brati Rusini-Ukrajinci, u kojem se izvješćuju da je osnovano Ukrajinsko društvo Prosvita «kojem je zadaća objedinuti svih na teritoriju Kr. SHS živućih Rusina-Ukrajinaca na kulturno-prosvjetnoj osnovi», s pozivom na učlanjenje. Potpis: dr. L. Kalaj i Vasilj Vojtanovskij, a na dnu okrugli pečat crvene boje s tekstom na ukrajinskom: **Ukrajinske tovaristvo Prosvite u Zahrebi.**

Pravila društva, a samim time i dozvola za djelovanje, nakon trogodišnjeg čekanja i više pismenih intervencija prihvaćena su od nadležne državne administracije u Beogradu tek 21. veljače, odnosno 16. ožujka 1925.g. Iz formalno-pravnih razloga Pravila društva su deset godina kasnije dopunjena i promijenjena na glavnoj skupštini od 15. lipnja 1933.g. Tada je za predsjed. Prosvite izabran bankovni činovnik, agilni Vasilj Vojtanovskij. Na dokumentu s izvanredne glavne skupštine «Prosvite» od 30-prosinca 1934.g. pojavljuje se žig društva s tekstom na ukrajinskom i hrvatskom i znakom trozuba u sredini.

Dana 23. veljače 1933-g. održana je osnivačka skupština Društva prijatelja Ukrajinaca u Zagrebu. I iza ove formalno-pravne inicijative i osnivanja de facto prvog međuukrajinsko-hrvatskog (tada južnoslavenskog) društva stoji Vasilj Vojtanovskij, a jedan od utemeljivača jeste i rektor ravnatelj grkokatoličkog sjemeništa dr. Ivan Đuro Višošević.

Tridesete godine su vrijeme najplodnijeg rada Prosvite i njenog dijela - studentskog članstva. Naglasak je stavljan na prevođenje raznih djela sa ukrajinskog na hrvatski, pisanja u hrvatskom tisku na ukrajinsku tematiku, organiziranje koncerata i tematskih predavanja u Zagrebu i okolnim mjestima. Osnovani su odjeli zagrebačke Prosvite u mjestima naseljenim Ukrajinacima u Slavoniji i Bosni; Kanjiži, Sumeću, Banja Luci, Kozarcu, Mujincima, Prnjavoru i brojnim drugim selima i župama. Članovi Prosvite, pretežito studenti pokrenuli su kulturnu djelatnost nacionalno educirajući stariju ukrajinsku emigraciju. Tada je Prosvita imala 619 članova.

Došlo je do velikog nacionalnog zbližavanja bačkih i srijemskih Rusina kroz Rusinsku Prosvitu s Ukrajinacima iz Slavonije i Bosne, u čemu su značajan doprinos davali u zapadnoj Ukrajini školovani domaći bogoslovi, vođeni idejom jedinstva ukrajinske crkve i naroda za vrijeme biskupa D. Njaradija i metropolita A. Šeptickog.

Dakako djelatnost Prosvite je nailazila i na otpore. Osim različitih oblika prepreka od jugoslavenske srpske administracije, susretali su se s različitim otporom ruske bijele emigracije pa i dekanata grkokatoličke crkve u Bosni. Rusi su na razne načine nastojali dokazivati nepostojanje posebnog ukrajinskog naroda i posebnog ukrajinskog jezika.

Za vrijeme nastanka i kratkog postojanja Karpatske Ukrajine, zagrebačka Prosvita je organizirala pomoć. A nakon mađarske okupacije Srebrne zemlje — i sloma Karpatske Ukrajine, u ožujku 1939.g. preko Zagreba je prošao veliki broj sičovika — zapadnoukrajinskih boraca predvođenih legendarnim vojskovođom Karpatske Siči, kasnije Ukrajinske ustaničke armije, Romanom Šuhevičem. Tada je od 23.-30-ožujka u Zagrebu boravio i predsjednik KU Augustin Vološin, predsjednik parlamenta Augustin Stefan te premijer Julijan Revaj, koji su se zajedno sa brojnim svojim suradnicima susreli s članstvom Prosvite, predstavnicima grkokatoličke crkve, a bili su primljeni i od lidera tada najjače hrvatske partije Seljačke stranke Vlatka Mačeka.

Nakon pregovora o uspostavi jugoslavensko-sovjetskih diplomatskih odnosa, poslije 17. lipnja 1940.g. dogodio se veliki udar na Prosvitu od strane srpske vlade. Na traženje sovjetske strane, u svibnju 1940. uhićeni su i odvezeni u isljednički zatvor, u zloglasnu beogradsku Glavnjaču. U očima policije, ministarstva unutarnjih poslova, obrane i drugih vodećih jugoslavenskih čimbenika svaki je Ukrajinac bio špijun. Ne našavši nikakvih elemenata tajne suradnje s Nijemcima, kako se željelo inputirati, vodstvo Prosvite je poslije nekoliko tjedana pušteno.

Sa izbijanjem rata u Jugoslaviji, nakon 6. travnja 1941.g. prekinuta je djelatnost Ukrajinske Prosvite. Njezino vodstvo osnovalo je Ukrajinsko predstavništvo u novostvorenoj NDH na razini veleposlanstva stavivši sebi u zadatak; 1. Pravno-konzularne zaštite nad Ukrajinacima, 2. Samoobrane ukrajinskih sela u Bosni i dijelom u Slavoniji, 3. Razrade plana kulturne autonomije za Ukrajinke u Bosni, Slavoniji i Srijemu, 4. Eventualna pomoć Ukrajinacima na prostorima nekadašnje Jugoslavije, potpuno okupiranih njemačkom vojnom administracijom, 5. Pojačana informativno-promidžbena aktivnost u korist ukrajinske oslobodilačke stvari.

Sve što se dalje događalo, povijest je iznevjerenih nada i zabluda, razočaranja i tragičnog kraja jedne generacije velikih ideala, sudbinski podijeljene s nadama i idealima, zabludama i tragičnim krajem hrvatskog naroda na Blajburgu i na križnim putovima samovolje nove komunističke vlasti.

(...)

Pedeset godina kasnije, opet studenti ali i jedan dio živućih članova Prosvite i sinova i kćeri osnivača i članova Prosvite, 1972. godine osnovali su Kulturno prosvjetno društvo Rusina-Ukrajinaca Zagreba. Danas o 30. obljetnici osnivanja, članovi ovog društva s gordošću govore o svojim Predčasnicima. U nizu plemenitih djela ovog društva, uvjeren sam, i današnja je svečanost čiji ste svi Vi sudionici i svjedoci. Toj značajnoj obljetnici posvećen je zbornik Ukrajinci u Hrvatskoj i kao trajni spomen zahvale svim osnivačima i članovima Ukrajinskog društva Prosvite - brončana spomen ploča koju danas otkrivamo, na dan prvog posjeta predsjednika Ukrajine Republici Hrvatskoj.

U Zagrebu, 24.X.2002.g. Boris Graljuk, prof. arh.
Zastupnik u Hrvatskom Saboru

**Згідно з переписом населення 2001 року, в Угорщині проживає 5070 осіб
На запитання "Громади" відповідає Голова ТУКУ й ДОСУУ Ярослава Хортяні.**

– З чого планує розпочати свою роботу ТУКУ-ДОСУУ у світлі нових статистичних даних?

- Новини для нас украй важливі. 31 липня поточного року ми нарешті дочекалися офіційної статистики про чисельну кількість української нацменшини в Угорщині. Певно, не всі читачі знають, що в Угорщині за законом від 1933 р. було визнано 13 меншин, яких держава підтримує. І серед них є й українці. У 1989 р. відбувся останній перепис населення. Тоді до українців та русинів разом записалося 657 осіб. Звичайно, ми, як і решта нацменшин, з нетерпінням очікували результатів перепису населення за лютий 2001 року, навіть під час недавньої зустрічі з новим прем'єр-міністром Угорщини Петером Меддьеші ми підняли це питання, хотіли дізнатися, чому упродовж півтора року не оприлюднена жодна статистика.

- І от вона кінець-кінцем з'явилася!

- 31 липня в угорських ЗМІ таки оприлюднено ці дані. Ми раді, що до українців призначалося понад 5 тисяч осіб, а точніше – 5 070. Серед існуючих етнічних меншин ми займаємо добру позицію – знаходимося на шостому місці з тринадцяти наявних. Добре пам'ятаю, коли нас запитували про кількість українців в Угорщині на різноманітних нарадах, під час зустрічей з експертами Об'єднаної Європи. Ми завжди відповідали, що, згідно із статистикою від 1989 р. нас є 657. Однак, виходячи із власних підрахунків, українців повинно бути від 3 до 6 тисяч осіб.

І тому дуже радіємо нині, що наша статистика виправдалася. Це навіть зав. відділом Держкомстату відзначив, сказавши, що українці добре рахували, бо розходження з офіційними даними незначні. У той же час до русинів зголосилося всього 1 090 громадян. До вірменів – 600... І навіть традиційно великі меншини – сербська, болгарська – зараз налічують близько 3 тис., 2,5 тис. ...

- Якщо такою є загальна картина, то українці дійсно займають добре середнє місце.

- Найголовніше – усвідомлення даного факту надасть нам більше впевненості й сил, вже не будуть нам дошкуляти деякі чиновники, а то й депутати, іронізуючи, мовляв, а звідки ви тут узялися? а скільки вас є? А були, пригадую, й такі, котрі казали, що ми взагалі віртуальна меншина... Гадаю, нині подібні репліки й розмови вже не відновляться. Я думаю, віднині до нас повинні серйозніше поставитись угорські власті. Водночас, якщо поміркувати, 5 070 осіб – ніби невелика кількість. Але, порівнюючи з іншими меншинами, українців все-таки більше. Це – по-перше. По-друге, Угорщина – не така велика країна. Тут і 5

тисяч повинні бути належно враховані.

– Чи буде внесено якусь корекцію на державному рівні у світлі нових статистичних даних щодо чисельності нацменшин?

– Вибори до місцевих та національних самоврядувань будуть проходити в старому руслі, адже ніяких змін до закону не пройшло. Це з одного боку. З іншого – можливо, тепер буде більша підтримка з боку держави, адже й вона чекала на останні статистичні дані і в залежності від чисельності етнічної громади буде її підтримувати. Можу лише сказати, що ми розраховуємо на досить нормальну підтримку. Найбільше мене тішить те, що пропадуть песимістичні голоси, котрі закидали нам, що в Угорщині у більшості мешкають русини, а українців, мовляв, нема. Але це невірно. Навіть ті

угорці, які просто симпатизували нам і надавали моральну підтримку, нині зрозуміють, що українці організаційно стали солідним громадським об'єднанням. (...)

Завдяки тому, що 4 роки тому нам вдалося утворити державне самоврядування, стало можливим, наприклад, організувати ряд великих культурних акцій. Серед них – відкриття пам'ятника київській княгині Анастасії в Тігані, виготовлення і передача меморіальної плити Лесі Українці в Єгипті. Недавно ми прийняли в себе черговий форум Європейського Конгресу українців. (...)

– У зв'язку з осінніми виборами чи розраховують ТУКУ-ДОСУУ на підтримку України?

– Це запитання, як на мене, дуже цікаве. На матеріальну допомогу ми не розраховуємо. Це – однозначно! Побувавши недавно на Україні, переконалася, що підтримка радше потрібна українцям. Тим не менше, повинна сказати, що діаспора все-таки потребує допомоги, але духовної. Це – коли меншина відчуває, що за нею стоїть Батьківщина. Так, наприклад, як Словаччина стоїть за угорськими словаками, Сербія – за сербами, хоча їх і виявилось менше, ніж нас. Або ж як Румунія боронить тутешніх румунів. Якщо до цієї пори на засіданнях змішаної українсько-угорської комісії ми відчували таку підтримку, то в майбутньому нам хотілося б, щоби Україна зрозуміла: тут є хоч невелика, але в порівнянні до загальної кількості населення все-таки вагома українська громада, і тому українців слід не позбавляти материнської опіки і сприяти тому, аби наша етнічна меншина стала ще сильнішою.

(...)

Інтерв'ю провів Василь Плоскіна

Ярослава Хортяні

Iz zbirke pjesama «Ide svašta» Jurija i Darije Lysenko

PJEVAC

Mladi pjevac usred noći
prema nebu digne oči.
Pa pogleda polje crno,
rasuto po polju zrno.
U životu nikad prije
boljeg zrna naš' o nije –
svako zrnce jako blista
svako je od zlata čista.
Ima zrna milijune,
pjevac bi da svako kljune.
Da su njemu snažna krila
kakva bi to gozba bila!
Odmah bi se uvis dig'o,
začas bi na polje stig'o,
pojeo bi bez ostatka
ta nebeska zrna slatka!

Ali, djeco, hvala Bogu,
pjevci letjeti ne mogu!
Zato kada padne tama
sjaje s neba zvijezde nama!

GLE IDE SVAŠTA

Hej pogodi tko to ide! –
Putem skaču piramide!
Zatim ide kava vruća
iza nje anđel vraga vuče,
iza vraga ide boca puna šlaga,
iza boce sendvič škljoca,
iza njega ide grudva puna snijega,
iz snježnih pahuljica ide snjeguljica,
iza nje ide rep mačji,
iza kojeg klokan skače
i konačno izađe kraj,
na kojem jaše crni zmaj.

KAD SAM U ŠKOLI

Kad sam u školi
Glava me boli
Ruka ne piše
Nos loše diše
Oko ne gleda
Kaj crta kreda
Uho ne čuje
Dosadno mu je
Drvene klupe
Žuljaju
straga
Bojim se škole
Više od vraga

BANANA

Volio bih ovog dana
Da tu naraste banana
Al' banane nema
Završena tema

С М І Х Я К Л І К

Двоє йдуть садом. Раптом один провалився в глибоку яму. — Ой! — крикнув другий. — Я хотів вас попередити про цю яму, але забув. — Немає ніякої потреби, — відповів перший, встаючи. — Ви бачите, що я й сам її знайшов.

Почалася проза життя, і молодий чоловік запитує дружину: — Які мені вдягнути штани, — ті, що не прасовані, чи ті, то без гудзиків?

— Буває, і я роблю помилки... — Так, але ви, пане начальник, робите помилки геніальні!

Сидять на призьбі коло хати два стареньких діди та й молодість згадують. — Ех, куме, а було ж, що я за молодих літ і воза з снопами підіймав. — Брешете, куме. — А от давайте заб'ємося, що не брешу. Вдарили по руках. — Програла ви, куме, бо я таки підіймав того воза. Підіймав, підіймав, та й не підняв.

— Тату, а чому це вчора з димаря хлібопекарні йшов чорний дим, а сьогодні білий? — Це тому, що вчора випікали чорний хліб, а сьогодні печуть білий.

Жінка сердиться на чоловіка: — Дивись, котра година! Я ж тобі говорила, щоб ти повертався додому в першому вагоні електрички. А ти, певно, в останньому теліпався...

Дружина зустрічає чоловіка: — Де ти швендяв цілісіньку ніч? Я і на хвилинку задрімати не могла. — Гадаєш, я спав?

Переглядаючи синів щоденник, батько нарікає: — Четвертий день ти, ледацюго, приносиш по одиниці! Коли вже порадуєш мене п'ятіркою? — Ще один день, тату, і буде п'ять.

Уважно оглянувши дуже старого пацієнта, лікар сказав: — Ви здорові, як огірочок! Доживете до дев'яноста років. — Але мені вже дев'яносто! — От бачите! Що я вам казав?

І дрібні неприємності можуть отруїти життя. Якщо немає великих.

Джонатан Свіфт

**Раніше, ніж стукати кулаком по столі,
подивись, чи не стирчить зі столу цвях.**

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovozu	Umnoženo vlastitim sredstvima (elektroničkim pisačem i fotokopiranjem)
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2340009-1110045869	Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E-mail: aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	U Zagrebu, 03.11.2002. Naklada: 150 primjeraka

70

РОКІВ ВІД ТРАГЕДІЇ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ
Голод 1932—1933 рр. став для українців тим, чим був
голокост для євреїв і різанина 1915 р. для вірменів.

Стор. 3, 4 і 5

П'ЯТА МАНІФЕСТАЦІЯ КУЛЬТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

В організації Влади Республіки Хорватія – Уряді для національних меншин, 3 листопада 2002 р. відбулася в Загребі, в Концертному залі ім. Ватрослава Лісінського, П'ята маніфестація культурної творчості національних меншин в Республіці Хорватія. Покровитель Маніфестації був президент Хорватії пан Стіпе Месич, в імені якого, спостерігачів, гостей, організаторів і виконавців вечірньої програми привітав заступник голови Влади РХ, пан Анте Сімонич. В своїй промові пан Сімонич між іншим сказав і те, що сьогодні всі громади зближуються, а технології і культури взаємопреплітаються. Але все теє мусить підтвердити і індивідуальна та спільна творчість. Національні меншини мають в цьому верішальну роль. Їхня кольориста різноманітність допомагає нам розуміти світ, а сьогоднішня зустріч нам надає можливість краще познайомитися між собою.

У вечірній програмі взяли участь (виконавчою чергою): Союз словенських товариств в РХ, Союз словаків в РХ, Унія об'єднань албанців в РХ, Союз русинів і українців РХ, Об'єднання німецько-австрійських національних товариств в РХ, Об'єд-

нання македонців в РХ, Союз чехів в РХ, Сербське культурне товариство “Просвіта”, Італійська унія, Хлопско-жіночий хор “Ліра”, Єврейська община Загреб, Національне об'єднання чорногорців Хорватії, Співоча група

Загребських чорногорських товариств “Монтенегро”, Рада ромських товариств Хорватії, Культурне товариство босняків Хорватії “Препород” і Демократичне об'єднання мадярів Хорватії.

Загально, свої програмні номери учасники дбало підготували, а в тим, на високому мистецькому рівні і виконали. Таксамо і ціла програма відбувалася організаційно вдалою течею. Тому все і нагороджено багатьма оплесками.

Підчас підвечір'я, в фойє відбулася виставка видавництва національних меншин РХ, але якоюсь пречиною спрятана і не дочекалась щоб її побачили і численні відвідувачі вечірньої програми.

Самій концепції Маніфестації, шершому змісту, модифікації відбування, структурі організованя, а і поодинокими недотепностями, моглобися дати замітки і конструктивні пропозиції – але це перевершувалоб обсяг і досяг цієї статті як вістки.

А.П.

ВІНЧУЄМО І РАДІЄМО з липовлянським КПТ “Карпати” з нагоди успішної презентації їхньої інтернет-сторінки, а нашим читачам радимо відвідати www.karpati.hr

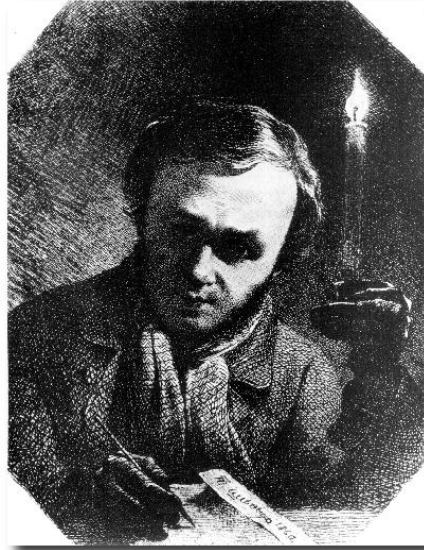
Наша газета

MOSKOVSKA SUDBINA UKRAJINSKIH UMJETNIKA

Ukrajinski umjetnici svih usmjerenja, kao dio duhovne elite, zaslužni su što se očuvao materinski jezik, nacionalna samobitnost i historijska svijest. Na povijesnoj vjetrometini kojoj je Ukrajina bila nemilosrdno izložena to nije bilo jednostavno. Asimilacija je prijetila od moćnijih susjeda, Poljaka, Rusa i Austrijanaca koji su u pojedinim razdobljima vladali osvojenim dijelovima zemlje, odnoseći se prema njima kao prema kolonijama. Ovom prilikom želio bih upozoriti na samo jedan od bezbrojnih traumatskih veza Ukrajinaca i Rusije, odnosno njezine vladajuće političke elite.

Iznikla iz periferije srednjovjekovne ukrajinske države koja se zvala Kijivska Rus, Moskovska kneževina razvila se nakon istjerivanja Tatara u samostalnu i moćnu državu. Nazivala se je i Moskovija, a njezini žitelji Moskoviti. Etnogeneza Moskovita je vrlo zanimljiva, jer pored slavenskih sastojnica sadrži i elemente naroda koji su njome vladali ili kojima su oni vladali. U vrijeme snažnog i mudrog vladara

Petra I. Velikog, država, kao zalag svoje moći, traži dubinu povijesnog trajanja, kako bi dobila mogućnost pretvaranja u Imperiju i središte pravoslavlja (III. Rim). Zbog toga oduzima Ukrajincima etničko ime i povijest srednjovjekovne države, preuzimajući za državu naziv Rusija, premjestivši crkveno središte iz Kijiva u Moskvu. Ukrajinci dolaze u nemoguću situaciju: prinuđeni su odreći se svoga izvornoga etnonima i prihvatiti alternativno: Ukrajinci. Manjina koja je živjela na zapadu zemlje, i koja nikada nije imala veze s Carskom Rusijom, odbila je ovo i zadržala svoj izvorni etnonim Rusini, odnosno Ruteni. Nakon oduzimanja narodnog imena nametnuta je i "znanstvena" teorija o Moskoviji/Rusiji kao legitimnoj nasljednici Kijevske Rusi. Uz to, uskoro je uslijedilo odricanje Ukrajincima i vlastitog narodnosnog identiteta, tako što ih se proglašavalo Malorusima, tj. dijelom ruskog etnosa. Njihov se jezik proglašavao maloruskim dijalektom ruskog jezika i kao takav manje vrijednim, neliterarnim, prostakim, hlopačkim, da bi ga na kraju Moskva i službeno zabranjivala. Geografski naziv Ukrajina zamijenjen je nametnutim nazivom Malorusija. Na bezbroj načina vršilo se odnarođivanje Ukrajinaca, odnosno njihova rusifikacija (kao i polonizacija u "poljskom" dijelu zemlje). Rezultat je poražavajući. Danas imamo mnogo Ukrajinaca kojima je ruski materinski jezik, i još mnogo onih koji

**Тарас Шевченко
(1814-1861)**

materinski jezik govore samo u obiteljskome krugu. Čak i u najvišim državnim ustanovama, na žalost, mnogi dužnosnici govore ruskim jezikom.

Jedan od načina odnarođivanja duhovne elite nacije, bilo je, osim fizičkih progona, kažnjavanje na boravak u Rusiji. Sam Taras Ševčenko, otac ukrajinskog nacionalnog preporoda, morao je desetak godina boraviti kao vojnik izvan Ukrajine. U Rusiju, odnosno u velike prijestolnice Moskvu i Petersburg ukrajinski su intelektualci privlačeni i šansama koje im je glede obrazovne i stručne afirmacije, te socijalne promocije, nudio boravak u tim središtima. Svi koji su živjeli izvan tih središta smatrani su provincijalcima, a Ukrajinci i Haholima (pogrdan naziv). Nakon dužeg ili dugotrajnog boravka u tim središtima, rijetki su uspijevali sačuvati nacionalnu svijest i svoj materinski jezik. Ženili su se Ruskinjama, dobivali odgovarajuća namještenja i zaboravljali na svoju napaćenu Domovinu. Ševčenko je svijetao primjer. Mnogi su se odnarođivali i postajali bojovnim pristašama ruskog velikodržavlja, tako da dolazimo do apsurdne i tragične činjenice: mnogo je ukrajinskih ljudi steklo ugled velikih i zaslužnih boraca za stvar Ruske Imperije, a kasnije Sovjetskog Saveza.

U najnovije vrijeme paradigmatičan je primjer velikog režisera Dovženka koji je osuđen na prisilan boravak u Moskvi. Omogućeno mu je snimati filmove, ali ne i povratak u Ukrajinu. Kako bi učinio za svoj narod što je najviše moguće u toj situaciji, pozivao je k sebi talentirane ukrajinske sineaste i prenosio na njih svoje znanje. Upoznao sam jednoga o takvih, najvećeg živućeg ukrajinskog pjesnika, Mikolu Vingranovskog.

**Олександр Довженко
(1894-1956)**

Suvremeni književnik kojega je zadesila takva sudbina je moj uvaženi kolega Pavlo Movčan, dugogodišnji deputat u Verhovnoj Radi, predsjednik "Prosvite", jedan od osnivača državotvorne stranke RUH i dobitnik najveće ukrajinske nagrade za književnost "Taras Ševčenko". On se u Domovinu vratio tek nakon razvala SSSR-a i stvaranja nezavisne Ukrajine.

Tko poznaje ukrajinsku patronimiju lagano će prepoznati koji (bivši) Ukrajinci i danas služe susjednoj državi. One koji žive u Ukrajini, a ne osjećaju se sinovima njezinoga naroda, u ukrajinskoj javnosti nazivaju janjičarima i mankurtima.

Đuro Vidmarović

Голодомор 1932 — 1933 рр.

(Передрук з Історії України - Ореста Субтельного)

Голод 1932—1933 рр. став для українців тим, чим був голокост для євреїв і різанина 1915 р. для вірменів. Як трагедія, масштаби якої неможливо збагнути, голод травмував націю, залишивши на її тілі глибокі соціальні, психологічні та демографічні шрами, які вона носить досьогодні. Кинув він і чорну тінь на методи й досягнення радянської системи.

Найважливішим у трагедії голоду є те, що його можна було уникнути. Сам Сталін заявляв: «Ніхто не може заперечити того, що загальний урожай зерна в 1932 р. перевищував 1931 р.» Як указують Р. Конквест і Б. Кравченко, врожай 1932 р. Лише на 12 °о був меншим середнього показника 1926—1930 рр. Інакше кажучи, харчів не бракувало. Проте держава систематично конфісковувала більшу їх частину для власного вжитку. Ігноруючи заклики й попередження українських комуністів, Сталін підняв план заготівлі зерна у 1932 р. на 44 °о. Це рішення й та жорстокість, із якою режим виконував його накази, прирekli мільйони людей на смерть від голоду, який можна назвати не інакше як штучним.

Про байдужість режиму до людських страждань, ціною яких здійснювалася його політика, свідчив ряд заходів, проведених у 1932 р. В серпні партійні активісти отримали юридичне право конфіскації зерна в колгоспах, того ж місяця в дію було введено ганебний закон, що передбачав смертну кару за розкрадання «соціалістичної власності». За пом'якшуючих обставин такі «антидержавні злочини» каралися 10 роками виснажливої праці. Для того щоб не дати селянам кидати колгоспи у пошуках їжі, була впроваджена система внутрішніх паспортів. У листопаді Москва видала закон, що забороняв давати селянам колгоспне зерно, доки не буде виконано план державних заготівель.

Під загальним керівництвом надзвичайної хлібзаготівельної комісії Молотова загопи партійних активістів у пошуках зерна нищпорили в кожній хаті, зривали підлоги, залазили в колодязі. Навіть тим, хто вже пухнув з голоду, не дозволяли лишати собі зерно. Якщо ж виявлялося, що хтось не голодує, то його підозрювали у переховуванні зерна. Повертаючись до цих подій, один партійний активіст так пояснював мотиви, що тоді керували ним: «Ми вірили, що Сталін мудрий керівник... Нас обманули, бо ми хотіли бути обманутими. Ми так вірили в комунізм, що були ладні піти на будь-який злочин, якщо його

підмальовували хоч крихтою комуністичної фразеології».

Голод, який поширювався протягом 1932 р., набув найстрашнішої сили на початку 1933 р. Підраховано, що на початку року середня селянська родина з п'яти чоловік мала близько 80 кг зерна, щоб проіснувати до наступного врожаю. Інакше кажучи, кожний її член мав близько 1,7 кг на місяць. Залишившись без хліба, селяни їли котів, собак, щурів, кору, листя, навіть пили помій з добре забезпечених кухонь членів партії. Мали місце численні випадки канібалізму. За словами одного радянського автора, «першими вмирали чоловіки. Потім діти. В останню чергу помирали

жінки. Але перш ніж померти, люди часто божеволіли, втрачаючи своє людське ество». Партійні активісти продовжували конфісковувати збіжжя, незважаючи на те, що з голоду вмирали цілі села. Один із них, Віктор Кравченко, згодом писав: «У бою люди гинуть швидко, вони борються, їх підтримує товариська солідарність і почуття обов'язку. Тут я бачив, як люди вмирають на самоті, поступово, вмирають страшною смертю, без усякої думки виправдати свою загибель самопожертвою в ім'я справи. Їх загнало в пастку і лишило там вмирати з голоду, кожного в своїй хаті, політичне рішення,

ухвалене в далекій столиці за столами конференцій чи бенкетів. У цьому не було навіть втіхи чогось неминучого, що полегшило б страхіття. Наймоторошніше було дивитись на маленьких дітей, висохлі, як у скелета, кінцівки яких звисали з роздутого живота. Голод стер з їхніх облич усі сліди дитинства, перетворивши їх на замордованих примар; і лише в очах ще лишився відблиск далекого дитинства».

Сталін та його поплічники, звичайно, дивилися на все інакше. У 1933 р. Помічник Сталіна на Україні Мендель Хатаевич, що керував кампанією зернозаготівель, із гордістю заявляв: «Між селянами і нашою владою точиться жорстока боротьба. Це боротьба на смерть. Цей рік став випробуванням нашої сили і їхньої витривалості. Голод довів їм, хто тут господар. Він коштував мільйони життів, але колгоспна система існуватиме завжди. Ми виграли війну!»

Відомо, наскільки малодостовірною є радянська статистика того часу (роздратований результатами перепису 1937 р., що виявив страхітливо високу смертність, Сталін наказав розстріляти керівників програми перепису). —>

перепису). Радянські архівні матеріали, що стосуються сталінської доби, залишаються в основному недоступними. Тому важко остаточно визначити кількість померлих з голоду. За підрахунками, що спираються на методи демографічної екстраполяції, число його жертв на Україні коливається в межах 3 — 6 млн чоловік.

У той час як на Україні й особливо в південно-східній її частині та на Північному Кавказі (де жило багато українців) лютував голод, більша частина власне Росії ледве відчула його. Одним із чинників, що допомагають пояснити цю особливість, було те, що згідно з першим п'ятирічним планом «Україна ... мала служити колосальною лабораторією випробування нових форм соціально-економічної та виробничо-технічної перебудови сільської економіки всього Радянського Союзу». Про значення України для радянських економістів-плановиків писалося в передовій статті «Правди» від 7 січня 1933 р. під заголовком «Україна — вирішальний фактор зернозаготовель». Відтак перед республікою ставилися непомірне великі вимоги. Як показав Всеволод Голубничий, Україна, забезпечуючи 27 % загальносоюзного врожаю зернових, проте, виконувала аж 38 % плану зернозаготовель. Б. Кравченко стверджує, що українським колгоспникам платили вдвоє менше, ніж російським.

З огляду на тривалу традицію приватного землевладіння українці чинили колективізації упертіший опір, ніж росіяни. Тому на Україні, як ніде, режим здійснював свою політику — з усіма її страхітливими наслідками — швидшими темпами, ніж в інших республіках. Як писав Василь Гроссман, радянський прозаїк і колишній партійний активіст: «Було ясно, що Москва покладає на Україну великі сподівання. А результатом стало те, що найбільший гнів вона спрямувала проти України. Нам казали, що на Україні приватновласницькі інстинкти сильніші, ніж в Російській республіці. І справді, на Україні справи йшли набагато гірше, ніж у нас».

Інші вважають, що голод був для Сталіна засобом послаблення українського націоналізму. Зрозуміло, що пов'язаність націоналізму з селянством не оминуло пильності радянського керівництва. Сталін казав, що «селянське питання було основою, квінтесенцією національного питання... По суті, національне питання є селянським питанням». У 1930 р. провідна українська комуністична газета далі розвинула це отождолення, заявивши: «спеціальне завдання колективізації на Україні полягає в тому, щоб ... знищити соціальну базу українського націоналізму — індивідуальне

селянське господарство». Тому можна дійти висновку, що у кращому випадку Сталін вважав смерть мільйонів людей необхідною ціною індустріалізації. В гіршому ж він свідомо дозволяв голодові змитати всякий опір у цій особливо неспокійній частині його імперії.

Вартим уваги аспектом голоду є намагання викреслити його з суспільної свідомості. Ще до зовсім недавнього часу радянська позиція зводилася до заперечення самого факту голоду. Якби стали відомими всі масштаби трагедії, то, цілком очевидно, це завдало б серйозної шкоди тому образіві країни, що його прагнула створити Москва як у себе вдома, так і за кордоном. Тому влада довго забороняла відкрито говорити про голод в СРСР.

Хоч деякі газети на Заході повідомляли громадськість про голод, тут теж замовчувалися його страхітливі масштаби. Багатьом на Заході важко було повірити, що в той час як Радянський Союз експортує зерно й відмовляється від чужоземної допомоги, на Україні може лютувати голод. Здійснивши ретельно обставлені режимом подорожі по СРСР, такі світила західноєвропейської культури, як Джордж Бернард Шоу та колишній прем'єр Франції Едуард Ерію, поверталися, захоплено оповідаючи про радянські досягнення, про задоволених і ситих селян. Підлещуючись до Сталіна, московський кореспондент газети «Нью-Йорк Тайме» Уолтер Дуранті неодноразово в своїх

статтях заперечував існування голоду (хоч у приватних розмовах допускав, що від голоду, можливо, загинуло 10 млн чоловік). «За глибину, об'єктивність, тверезу оцінку і виняткову ясність» його репортажів з СРСР у 1932 р. Дуранті нагородили Пулітцерівською премією.

Хоч західні уряди й знали про голод, їхня позиція в цій справі була подібною до викладеної в одному документі Британського міністерства закордонних справ: «Цеправда, що ми, звичайно, маємо певний обсяг інформації про голод на Півдні Росії, аналогічної тій, що з'являлася в пресі... Ми не хочемо, однак, її обнародувати, оскільки це образило б радянський уряд і завдало б шкоди нашим стосункам з ним». До того ж багато західних інтелектуалів у період Великої депресії виявляли сильні прорадянські симпатії та енергійно відкидали всяку критику СРСР, особливо в питанні про голод. Як зауважив Р. Конквест, «ганебним було не те, що вони виправдовували дії Рад, а те, що вони навіть чути про них не хотіли, що вони не бажали подивитися фактам в обличчя».

Зміст Обіжника Кир Славомира Мікловша - Владика Крижевського:

ОРДИНАРІАТ КРИЖЕВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ, Каптол 20, 10 000 ЗАГРЕБ, Хорватія

Ч. 810/2002

Загреб, 14.11.2002.

Справа: Обіжник для відзначення голодомору в Україні 1932-33.

Всім парохам українсько-галицької традиції

Всечесніші Отці!

Цього року сповняється 70 років від сумнозвісного голодомору, що стався в Україні в 1932-33 роках. Як Вам відомо, стався він штучно - як засіб приборкання волелюбних прагнень українського народу безбожною комуністичною владою...

Цілий український народ, як на рідних землях, так і на поселеннях, цього року відзначає оцю траурну подію в громадських інституціях, але і в Церквах. В домовленості з людьми з українського посольства в Загребі, постановляємо нехай і по наших парафіях відзначиться оце сумне 70-річчя в неділю 1-го грудня 2002. молитовними зверненнями до Всевишнього за численні жертви цього голодомору.

Заряджаємо, щоби по парафіях в цю неділю відповідним словом були згадані жертви на проповідях і на анафорі св. Літургії та нехай відправляється Панахида за жертви голодомору, як мінімум, а де це можливо, нехай відбудуться й інші принагідні відзначення (виставки, реферати тощо).

Відданий в Христі Ісусі

+ Кир СЛАВОМИР Мікловш - Владика Крижевський

3 Новин Світового Конгресу Українців:
(www.ukrainianworldcongress.org)

24.10.2002

**ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО
ГОЛОДОМОРУ (1932-33)**

“Коли я проснувся перед світанком я почув, як мої сини у їхньому сні плакали і просили хліба ...”

(так Данте зобразив Пекло).

Цього року ми розпочинаємо відзначати 70-ту річницю і вшановувати пам'ять жертв насильно створеного Голодомору 1932-33 рр. советським режимом в Україні в якому загинуло від 7 до 10 мільйонів українців. Самі цифри свідчать, що це найбільший акт геноциду в історії людства. Історики зробили висновки, що в 20-тому столітті ніяка нація не втратила стільки, скільки Україна. Голодомори, терор, чистки, переслідування і війни разом призвели до загибелі біля двадцяти мільйонів українців. (...)

Ми звертаємося до Уряду України і до урядів держав світового співтовариства визнати український Голодомор 1932-33 рр. геноцидом проти українського народу і засудити відповідальних за цей злочин. Ми закликаємо світове українство відзначити цю трагічну річницю в історії нашого народу і людства – гідно і урочисто.

За Президію Секретаріату СКУ:

Аскольд Лозинський – Президент
Віктор Педенко – Генеральний Секретар

3 Комунікату Європейського Конгресу Українців:

26-27 жовтня 2002 року в м. Атени в Греції відбулася:

**VI НАРАДА ГОЛІВ ОРГАНІЗАЦІЙ-ЧЛЕНІВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ**

У Нараді взяли участь члени Президії, Секретаріату та делегати від Центральних громадських установ з таких Європейських країн: **Бельгія; Болгарія; Велика Британія; Греція; Естонія; Румунія; Словаччина; Угорщина; Чехія; Югославія.**

Переданими голосами були заступлені члени ЕКУ з країн: **Литва; Еспанія; Боснія.**

Перед закриттям VI Народи ЕКУ на внесок Резолюційної Комісії VI Народи ЕКУ, після ґрунтовного обговорення, були прийняті й затверджені такі постанови:

1. VI Народа ЕКУ зобов'язує всіх членів ЕКУ:

- провести відповідні заходи для пояснення історичної правди про “Голодомор 1932-1933 рр.” як про один з найжахливіших актів геноциду в історії людства;

- звернутися листом до Президента України, Кабінету Міністрів, Верховної Ради та урядів окремих країн, які посередньо представлені членами ЕКУ, з проханням уможливити доступ усім науковцям, історикам, дослідникам з України та з цілого світу до заборонених архівних матеріалів та документів стосовно великого “Голодомору”;

- на окремих теренах дії організацій-членів ЕКУ відповідним чином приділити “Голодомору 1932-1933 рр.” максимальну увагу і, в міру своїх можливостей, намагатися включити у програми середніх і вищих учбових закладів правдиве пояснення історичних фактів про “Голодомор”, проводити пояснювальну кампанію у засобах масової інформації та прикласти всіх зусиль, щоб по різних каналах телебачення у 2003 р. транслювався відомий документальний фільм Ярослава Новицького – “Жнива розпачу”. (...)

У селі сталася новина, що Гриць Летючий утопив у ріці свою дівчинку. Він хотів утопити і старшу, але випросилася. Відколи Грициха вмерла, то він бідував. Не міг собі дати ради з дітьми без жінки. Ніхто за нього не хотів піти заміж, бо коби-то лишень діти, але то ще й біда, і нестатки. Мучився Гриць цілі два роки сам із дрібними дітьми. Ніхто за нього не знав, як він жиє, що діє, хіба найближчі сусіди. Оповідали вони, що Гриць цілу зиму майже не палив у хаті, а зимував разом із дівчатами на печі. А тепер усе село про нього заговорило. То прийшов він вечором додому та й застав дівчата на печі.

— Дедю, ми хочемо їсти,— сказала старша, Гандзуня.

— То їкте мене, а що ж я дам вам їсти? Аді, є хліб, та й начинейтеси!

Та й дав їм кусень хліба, а вони, як щенята коло голої кістки, коло того хліба заходилися.

— Начинила вас та й лишила на мою голову, бодай і земля вікінула! А чума десь ходить, бодай голову зломил, а до вас не поверне. Цеї хати і чума збояла би си!

Дівчата не слухали татової бесіди, бо таке було щоднини і щогодини, і вони привикли, їли хліб на печі, і дивитися на них було страшно і жаль. Бог знає, як ті дрібонькі кісточки держалися вкупі? Лише четверо чорних очей, що були живі і що мали вагу. Здавалося, що ті очі важили би так, як олово, а решта тіла, якби не очі, то полетіла би з вітром, як пір'я. Та й тепер, як вони їли сухий хліб, то здавалося, що кістки в лиці потріскають.

Гриць глянув на них із лави і погадав: «Мерці»,— і напудився так, що аж його піт обсипав. Чогось йому так стало, як коли би йому хто тяжкий камінь поклав на груди. Дівчата глемедали хліб, а він припав до землі і молився, але щось його тягнуло все глядіти на них і гадати: «Мерці!»

Через кілька день Гриць боявся сидіти в хаті, все ходив по сусідах, а вони казали, що він дуже журився. Почорнів, а очі запали всередину так, що майже не дивилися на світ, лиш на той камінь, що давив груди.

Одного вечора прийшов Гриць до хати, вварив дітям бараболі, посоловив та й кинув на піч, аби їли. Як попоїли, то він сказав:

— Злізайте з печі, та підемо десь у гості.

Дівчата злізли з печі. Гриць натягнув на них драночки, взяв меншу, Доцьку, на руки, а Гандзуню за руку та й вийшов із ними. Йшов довго лугами та став на горі. У місячнім світлі розстелилася на долині ріка, як велика струя живого срібла. Гриць здригнувся, бо блискуча ріка заморозила його, а той камінь на грудях став іще тяжчий. Задохався і ледве міг нести маленьку Доцьку.

Спускалися в долину до ріки. Гриць скреготав зубами, аж гомін лугом розходився, і чув на грудях довгий огневий пас, що його пік у серце і в голову.

Над самою рікою не міг поволі йти, але побіг і

лишив Гандзуню. Вона бігла за ним. Гриць борзенько взяв Доцьку і з усієї сили кинув у воду.

Йому стало легше, і він заговорив скоро:

— Скажу панам, що не було ніякої ради: ані їсти що, ані в хаті затопити, ані віпрати, ані голову змити, ані ніц! Я си кари приймаю, бо-м завинив, та й на шибеницу!

Коло нього стояла Гандзуня і говорила так само скоро:

— Дедику, не топіть мене, не топіть, не топіть!

— Та як си просиш, то не буду, але тобі би ліпше, а мені однако пацити, ци за одну, ци за дві. Будеш бідити змалку, а потім

підеш у'мамки жидам та й знов меш бідити. Як собі хочеш.

— Не топіть мене, не топіть!

— Ні-ні, не буду, але Доці вже ліпше буде, як тобі. То вертайси до села, а я йду мелдуватиси. Аді, оцев стежечков йди, геть, геть аж угору, а там прийдеши до першої хати, та й увійди, та й кажи, що так і так, дедя хотіли мене утопити, але я си випросила та й прийшла, аби-сте мене переночували. А завтра, кажи, може би, ви мене де наймили до дитини бавити. Гай, іди, бо то ніч.

І Гандзуня пішла.

— Гандзю, Гандзю, а на тобі бучок, бо як ті пес надигає, та й роздере, а з бучком май безпешніше.

Гандзя взяла бучок і пішла лугами.

Гриць закочував штани, аби перейти ріку, бо ту-да була дорога до міста. Вступив уже у воду по кістки та й задеревів.

— Мнеоца, і сина, і світого духа, амінь. Очинаш, їжи ес на небесі і на землі...

Вернувся і пішов до моста.

I M P R E S S U M	I z d a v a ċ :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovozu	Umnoženo vlastitim sredstvima (elektroničkim pisačem i fotokopiranjem)
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2340009-1110045869	Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	U Zagrebu, 01.12.2002. Naklada: 150 primjeraka